

วิทยานิพนธ์

บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน
ของสตรีประมงพื้นบ้านในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ
ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

**ROLE AND NEED FOR PARTICIPATION IN COMMUNITY-
BASED FISHERY MANAGEMENT OF FEMALE FISHER
FOLKS IN THE PATTANI BAY: A CASE STUDY OF DA TOH
VILLAGE, LAMPO SUBDISTRICT, YARING DISTRICT,
PATTANI PROVINCE, THAILAND**

นางสาวอัสนี หวังพิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการประมง)

ปริญญา

การจัดการประมง

การจัดการประมง

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
ในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

Role and Need for Participation in Community - Based Fishery Management of Female
Fisher Folks in the Pattani Bay: A Case Study of Da Toh Village, Lampo Subdistrict,
Yaring District, Pattani Province, Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวอัสนี หวังพิทยา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์กังวาลย์ จันทระโชติ, D.Agri.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ยรรธน์ คุตยพฤษ์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง งามสมัย ผิวเหลือง, ป.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัสสร รัตนพิสิฐ, พ.บ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อากงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕1

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
ในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

Role and Need for Participation in Community - Based Fishery Management of Female Fisher
Folks in the Pattani Bay: A Case Study of Da Toh Village, Lampo Subdistrict,
Yaring District, Pattani Province, Thailand

โดย

นางสาวอัสนี หวังพิทยา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการประมง)
พ.ศ. 2551

อสนี หวังพิทยา 2551: บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง
โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภอปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบล
แหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการ
ประมง) สาขาวิชาการจัดการประมง ภาควิชาการจัดการประมง อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์กัญวาลย์ จันทรโชติ, D.Agri. 182 หน้า

การศึกษารolesและความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วม
ด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การประเมินผลในการจัดการประมงโดย
ชุมชน ดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง
จากสตรีประมงพื้นบ้าน ในหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
จำนวน 248 คน ในระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน ปี พ.ศ. 2550 รวมทั้งทำการศึกษาปัจจัยส่วน
บุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและความ
ต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการ
จัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของ
สตรีประมงพื้นบ้าน พบว่า บทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการ
ตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา
จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านหนี้สินครัวเรือน และ
การได้รับข่าวสารทางด้านการประมงจากผู้นำทางศาสนา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้าน
การตัดสินใจและการรับผลประโยชน์ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษามีอิทธิพลต่อบทบาท
การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษาและการได้รับข่าวสาร
ทางด้านการประมงจากผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และปัจจัย
ส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรสและปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านรายได้ต่อครัวเรือน มีอิทธิพลต่อ
ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ และประเมินผล และ
การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วน
ร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดย
ชุมชนสูง

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

7 / ๗ / ๒๕๕๑

Asnee Wangpittaya 2008: Role and Need for Participation in Community - Based Fishery Management of Female Fisher Folks in the Pattani Bay: A Case Study of Da Toh Village, Lampo Subdistrict, Yaring District, Pattani Province, Thailand. Master of Science (Fishery Management), Major Field: Fishery Management, Department of Fishery Management. Thesis Advisor: Associate Professor Kungwan Juntarashote, D.Agr. 182 pages.

The study aimed at investigating future role and need of female fisher folks for participating in decision making, implementation, benefit acceptance and evaluation of community - based fishery management. Using a structured questionnaire in the interview process was carried out to collect data from 248 female fisher folks in Datoh Village, Lampo Subdistrict, Yaring District, Pattani Province from March to April 2007. The individual factors, economic factors and accessibility of fisheries information toward future role and need of female fisher folks for participation in community - based fishery management were investigated.

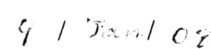
Key findings from the analysis on the level of participation in community - based fishery management indicated that future role and need of female fisher folks to participate in decision making, implementation, benefit acceptance and evaluation of community - based fishery management were at high level. Based on the results of the stepwise multiple regression analysis, it showed that debts of family and accessibility of fishery information from religious leaders and their benefits acceptance influenced on female fisher folks on decision making. Moreover, the individual factor on level of education influenced on implementation process. Meanwhile the individual education and the accessibility of fishery information from religious leaders influenced on their participation and the evaluation of community - based fishery management. Marital status and family's income influenced on the need for decision making, implementation and evaluation on community - based fishery management. The result of analyzing pearson product moment correlation coefficient showed that female fisher folks have a low level in the role of participation in community - based fishery management, whilst there is a high need of participation in such management.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย
ใคร่ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กังวาลย์ จันทโรชิตี ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง
ที่ให้ความกรุณา และเอาใจใส่อย่างดียิ่งในการให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่อง
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ใคร่ขอขอบคุณ ดร. วรณทัต คุลยพฤษ์ กรรมการวิชาเอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.ท.หญิง ดร.งามลย์ ผิวเหลือง กรรมการวิชาการ ที่ได้ให้ความกรุณาให้
คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดร.เมธิ แก้วเนิน
ประธานการสอบ และ ดร.เชิดศักดิ์ วีระพัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติม ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น และใคร่ขอขอบคุณอาจารย์ปิยะ กิจถาวร ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับประม
พันธ์บ้านในปัตตานี

ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณผู้ช่วยวิจัย อันได้แก่ นายมะรุคิง แวสมาแอ นายมะยาก็
ดาราโอะ นายอดินันท์ มะแซ นางสาวเจ๊ะฮาฟิซะ มะแซ นางสาวเจ๊ะสุฮานา ลือแด และใคร่
ขอขอบคุณสตรีประมงพันธ์บ้านหมู่ที่ 4 บ้านคาโตะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัด
ปัตตานี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอบคุณสตรีประมงพันธ์บ้าน
หมู่ที่ 3 บ้านตะโล๊ะสะมิแล ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่ให้ความร่วมมือ
ในการทดสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยขอถือโอกาสนี้แสดงความซาบซึ้งในไมตรีจิต และเอื้อเฟื้อที่ท่านมี
ต่อผู้วิจัยในรูปแบบต่างๆ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างดีและขอขอบคุณทุนอุดหนุน
คั่นคว่ำและวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปี 2550

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอบคุณ คุณพ่ออดุลย์ หวังพิทยา คุณแม่อัสนะ หวังพิทยา พี่ชาย
และน้องสาว ตลอดจนญาติและเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ที่คอยให้กำลังใจ
จนมีวันนี้ที่ประสบผลสำเร็จในการศึกษาในระดับมหาบัณฑิตอีกครั้งตามความตั้งใจ

อัสนี หวังพิทยา

มกราคม 2551

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปการเปรียบเทียบทฤษฎีของความต้องการ	17
2	แนวคิดการพัฒนาสตรีสู่การวิเคราะห์บทบาทเพศกับการพัฒนา	29
3	จำนวนและร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	63
4	จำนวนและร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพประมง	67
5	จำนวนและร้อยละของสตรีประมงพื้นบ้านจำแนกตามปัญหาในการทำประมง	69
6	จำนวนและร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ	71
7	จำนวนร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามรายได้ครัวเรือน	72
8	จำนวนร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามต้นทุนในการทำประมง	72
9	จำนวนและร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน	73
10	จำนวนร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งข่าวสาร	74
11	จำนวนร้อยละของสตรีประมงที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านการประมงมีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร	74
12	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน	75
13	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	77
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสาร	80
16	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการตัดสินใจ	82
17	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการดำเนินการ	83
18	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการรับผลประโยชน์	85
19	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการประเมินผล	86
20	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการตัดสินใจ	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการดำเนินการ	89
22	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการได้รับข่าวสารที่ทำนายความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการประเมินผล	91
23	สรุปผลการวิจัยปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล	93
24	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผล	96
ตารางผนวกที่		
ง1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อบทบาทในการมีส่วนร่วมของสตรีประมงพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน	164
ง2	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อความต้องการของสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน	165
ง3	ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ง4	ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการ ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรี ประมงพื้นบ้าน	171
ง5	ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรอิสระและ ตัวแปรตามของบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการ ประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน	175

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนการพัฒนาไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชน	40
ภาพผนวกที่		
ก1	แผนที่อำเภอปัตตานี	135
ก2	ป้ายบ้านดาโต๊ะที่ถูกสาดด้วยสี	136
ก3	บ้านของชาวประมงพื้นบ้านดาโต๊ะ	138
ก4	การออกทะเล	141
ก5	การทำข้าวเกรียบ	143
ก6	ข้าวเกรียบที่ตากแห้ง	144
ก7	ข้าวเกรียบที่บรรจุถุงส่งออกไปขาย	144
ก8	การต้มปู	147
ก9	การแกะปู	147

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

NGO	=	องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ หรือ องค์กรอาสาสมัครเอกชน
$\bar{x}$	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	=	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	=	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
b	=	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	=	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
Beta (β)	=	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.b	=	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00
Age	แทน	อายุ
Edu	แทน	ระดับการศึกษา
Status	แทน	สถานภาพสมรส
Income	แทน	รายได้ต่อครัวเรือน
Debt	แทน	หนี้สินครัวเรือน
News1	แทน	ผู้นำชุมชน(กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต. / กรรมการหมู่บ้าน)
News2	แทน	ผู้นำทางศาสนา
News3	แทน	ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ
News4	แทน	เพื่อนบ้าน/ ญาติ

**บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมง
พื้นบ้านในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี**

**Role and Need for Participation in Community - Based Fishery Management of
Female Fisher Folks in the Pattani Bay: A Case Study of Da Toh Village,
Lampo Subdistrict, Yaring District, Pattani Province, Thailand**

คำนำ

ในปัจจุบันสตรีจะมีบทบาทที่หลากหลายและได้มีคำนิยามเกี่ยวกับบทบาทของสตรีไว้อย่างกว้างขวาง สำหรับสังคมชนบทสตรีจะมีบทบาทในครอบครัว และยังเป็นแรงงานของชุมชนด้วย ส่วนในเมืองที่พัฒนาแล้ว สตรีจะมีบทบาทมากขึ้นซึ่งจะมีการออกทำงานนอกบ้าน แต่จะถูกเอาเปรียบจากนายจ้างโดยการให้เงินน้อยกว่าบุรุษ ส่วนสตรีในชนบทมีการอพยพเข้าในเมืองมากขึ้น เนื่องจากรายได้ในชนบทไม่เพียงพอ (Food and Agriculture Organization, 1975) ส่วนใหญ่แล้วสตรีในโลกมีการแสดงบทบาท 4 บทบาทด้วยกัน คือ การเป็นภรรยา แม่บ้าน ผู้ดูแลเด็ก และทำหน้าที่เป็นมารดา (Whyte and Whyt, 1982) บทบาทและสถานภาพของสตรี จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและทัศนคติในกลุ่มสังคมสตรีหนึ่ง ๆ สตรีมีการกระทำที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่เหมือนกันก็คือ บทบาทความเป็นแม่ (Anker *et al.*, 1982)

อรพินท์ (2545) ทำการศึกษาภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทยพบว่าบทบาทของสตรีภาคใต้ตอนล่างจะดำเนินตามหลักการอิสลามที่สามีจะดูแลหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนงานที่เกี่ยวกับเรื่องนอกบ้าน เช่น การพัฒนาชุมชน การประชุมหารือในระดับหมู่บ้านมักจะทำในกลุ่มผู้นำ โดยเฉพาะในหมู่บ้านในภาคใต้ตอนล่าง สตรีจะไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหมู่บ้าน เพราะผู้ใหญ่บ้านประชุมชาวบ้านในวันศุกร์ที่มัสยิดหลังจากเสร็จพิธีละหมาด ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาจึงมาจากแนวความคิดของบุรุษในหมู่บ้านไทยมุสลิม ส่วนมากสตรีไม่กล้าแสดงออกในที่สาธารณะ เพราะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ขาดความรู้และประสบการณ์ และขาดโอกาสในการเข้าร่วมพัฒนาหมู่บ้านอย่างจริงจัง ทำให้ไม่สามารถเกิดความคิดสร้างสรรค์เท่าที่ควร หรืออาจเป็น

เพราะว่าสตรีมีภาระหนักมาก ต้องทำหน้าที่ทั้งภายในและภายนอกบ้านจึงไม่มีเวลามาร่วมประชุม บางส่วนกลุ่มสตรีอิสลามหลายคนมีลักษณะเป็นผู้นำ เห็นได้จากการเสนอความคิดและเหตุผล ในการพัฒนาต่าง ๆ สามารถแนะนำให้ผู้อื่นตอบปัญหาของหมู่บ้านและสามารถชักจูงให้ชาวบ้าน สนับสนุนพัฒนาที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ คอละ และคณะ (2547) ได้กล่าวไว้ว่าในแนวทาง ของศาสนาอิสลาม การที่สตรีไปทำงานนอกบ้านนั้นไม่ใช่สิ่งต้องห้าม หากแต่การทำงานนั้น ต้องเป็นงานที่สุจริต มีขอบเขตการทำงานที่ไม่ผิดหลักศาสนาอิสลาม เช่น เป็นงานที่ไม่ช่วยต่อ เพศตรงข้าม เป็นต้น ที่สำคัญสตรีที่ทำงานจะต้องไม่ลืมบทบาทเดิมของตนเองในครอบครัว ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่สตรีทุกคนต้องปฏิบัติ หากละเว้นจะถือว่างานที่ทำไม่สมควรทำ ซึ่งบทบาท สตรีในการประมงในหมู่บ้านดาโต๊ะในปัจจุบันมีบทบาทในการทำงานหาเลี้ยงชีพสูง จากการสำรวจ พบว่าสตรีโดยส่วนใหญ่ทำงานเพื่อจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง ทำให้บทบาทของบุรุษในการจุนเจือ ครอบครัวลดน้อยลงไป บางครอบครัวสตรีมีบทบาทมากกว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะอาชีพหลัก ของบุรุษในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากในปัจจุบันทรัพยากรทางทะเลลดลงมาก โดยเฉพาะ ชายฝั่งของประเทศไทยมีความเสื่อมโทรมของทรัพยากร เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีการทำลายสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งของประเทศไทย (Johnson, 1998) รายได้ที่ได้จาก การจับสัตว์น้ำจึงไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัว รายได้จากสตรีจึงมีส่วนสำคัญ การประมง นอกจากเป็นแหล่งผลิตอาหารแล้วยังเป็นอาชีพหลักของกลุ่มคนยากจนด้วย โดยเฉพาะประมง พื้นบ้าน เนื่องจากการจับสัตว์น้ำเป็นโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่คนบริเวณชายฝั่ง การศึกษา เกี่ยวกับประมงพื้นบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงควรครอบคลุมทิศทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Seilert and Sangchan, 2001) ระบบนิเวศน์และทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่งในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี ได้ถูกทำลายจนเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและอยู่ในภาวะวิกฤติ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมือง การขยายตัวของอุตสาหกรรมต่าง ๆ บนฝั่งแม่น้ำและบริเวณปากอ่าวปัตตานี การขยายตัวของพื้นที่ นาุ้งและการสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน และสาเหตุสำคัญที่สุดเกิดจากการทำลายแหล่งอาศัยของสัตว์ หน้ดิน และพื้นที่สาหร่ายโดยเรืออวนลาก ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านต้องสูญเสียแหล่งผลิตอาหาร เพื่อยังชีพ ประสบกับปัญหาความยากจน และปัญหาต่าง ๆ เป็นลูกโซ่ตามมาอย่างมากมาย (ปิยะ และคณะ, 2543) ซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของประมงชายฝั่งได้ นั่นก็คือการจัดการประมง โดยชุมชน โดยรัฐจะทำการมอบอำนาจในการจัดการประมงให้กับชุมชน รัฐจะทำหน้าที่เพียง เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับชุมชนเท่านั้น ชุมชนจะมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลที่ชุมชนได้รับมอบจากรัฐ (กังวาลย์, 2541)

อรพินท์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าในการจัดการประมงโดยชุมชนนั้น บุรุษก็พยายามลดบทบาทสตรี เช่น ความพยายามที่จะให้เลือกตัวแทนบุรุษไปเป็นผู้แทนของหมู่บ้านในการประชุมระดับตำบลทั้งหมด เกรงว่าหากเลือกสตรีไปจะพูดไม่รู้เรื่อง ซึ่งสตรีก็ไม่ได้แสดงปฏิกิริยาในอันที่จะเรียกร้องสิทธิที่ได้รับกลับคืนมา เพราะสตรีไม่กล้าแสดงออกเท่ากับบุรุษ และชาวไทยมุสลิมนิยมให้เกียรติและยกย่องบุรุษมากกว่าสตรี ภัตสร (2542) ได้กล่าวไว้ว่าจากการศึกษาของกองทุนสิ่งแวดล้อม องค์การสหประชาชาติ ปี พ.ศ. 2531 พบว่าโดยปกติ สตรีมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของภาวะแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าบุรุษ สตรีมักมีบทบาทในการดำเนินการช่วยรัฐดูแลปกป้องมิให้สิ่งแวดล้อมเกิดภาวะเสื่อมโทรม และมีวิสัยทัศน์ดีกว่าบุรุษที่จะรู้ว่าสถานะแวดล้อมจะเสื่อมสลายลงได้อย่างไร ข้อค้นพบนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะว่าจึงควรมีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษายบทบาทในปัจจุบันและความต้องการในอนาคตซึ่งเป็นบทบาทที่คาดหวังของสตรีประมงพื้นบ้านว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาที่หมู่บ้านดาโต๊ะ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่นับถือศาสนาอิสลาม มีการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้านมีประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ซึ่งสตรีประมงในหมู่บ้านมีอาชีพหลายอย่างที่สอดคล้องกับพื้นที่ที่ติดทะเล เมื่อมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเข้ามา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลที่มีความเสื่อมโทรมลง ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการจัดการประมงโดยชุมชน ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษายบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน และผลการศึกษายังสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางให้สตรีประมงพื้นบ้านได้มีบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน และทำให้มีความเข้าใจถึงบทบาทของสตรีในการจัดการประมงโดยชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการประมงโดยชุมชนต่อไป และได้รับรู้ถึงความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้านเพื่อนำไปพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลต่อความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนในการกำหนดวิธีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนตามความต้องการของสตรีได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาบทบาทของสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การประเมินผล ในการจัดการประมงโดยชุมชน
2. ศึกษาความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การประเมินผล ในการจัดการประมงโดยชุมชน
3. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
4. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้มีความเข้าใจถึงบทบาทของสตรีในการจัดการประมงโดยชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการประมงโดยชุมชนต่อไป
2. ทำให้รับรู้ถึงความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้าน เพื่อนำไปพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสาร ซึ่งจะมีผลต่อความเป็นอยู่ของชุมชน
3. เป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนในการกำหนดวิธีการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนตามความต้องการในอนาคตของสตรี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและสตรีที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านในหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวนประชากรสตรีสตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและสตรีที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านทั้งหมด 248 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1.1 อายุ
- 1.2 ระดับการศึกษา
- 1.3 สถานภาพสมรส

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- 2.1 รายได้ต่อครัวเรือน
- 2.2 หนี้สินครัวเรือน

3. การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- 3.1 เจ้าหน้าที่ประมง
- 3.2 เพื่อนบ้าน/ญาติ
- 3.3 ผู้นำศาสนา
- 3.4 ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ

- 3.5 ผู้นำชุมชน(กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน)
- 3.6 อบต./ กรรมการหมู่บ้าน
- 3.7 เจ้าหน้าที่ของ Non Governmental Organizations (NGO)
- 3.8 แผ่นพับ/ ป้ายประกาศ
- 3.9 หนังสือพิมพ์
- 3.10 วิทยุ

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
 - 1.1 บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
 - 1.2 บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
 - 1.3 บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์
 - 1.4 บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
- 2. ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน
 - 2.1 ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
 - 2.2 ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
 - 2.3 ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์
 - 2.4 ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ประมงพื้นบ้าน หมายถึง ประเภทการประมงแบบดั้งเดิมที่ยังไม่มีการพัฒนา ซึ่งเป็นการประมงเพื่อยังชีพหรือประมงขนาดเล็ก ใช้เรือขนาดยาวไม่เกิน 14 เมตร ขนาดเครื่องยนต์ไม่เกิน 30 แรงม้า ทำการประมงไม่ไกลจากฝั่งมากนักเฉลี่ยห่างจากฝั่งประมาณ 5 กิโลเมตร หรือชาวประมงที่ไม่ใช้เรือและใช้เรือที่ไม่มีเครื่องยนต์

เครื่องมือประมงพื้นบ้าน หมายถึง เครื่องมือประมงที่ไม่ใช้เรือ หรือใช้ประกอบกับเรือขนาดไม่เกิน 5 ตันกรอส

การจัดการประมงโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมดำเนินงานด้านการประมงที่รัฐจะทำการมอบอำนาจในการจัดการประมงให้กับชุมชน โดยที่ชุมชนจะมีการแจ้งข่าวสาร การปรึกษา การสร้างความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน การให้คำปรึกษา การปฏิบัติงานร่วมกัน การสร้างระบบหุ้นส่วน การควบคุมโดยชุมชน การประสานงานระหว่างชุมชนเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน โดยที่รัฐจะทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับชุมชน ชุมชนจะมีสิทธิการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลที่ชุมชนได้รับมอบจากรัฐ

สตรีประมงพื้นบ้าน หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนประมงพื้นบ้านที่เป็นสตรีที่ครัวเรือนมีการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และสตรีที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับจากปีที่เกิด จนถึงปีที่ตอบคำถาม โดยนับอายุเต็มปีของสตรีประมงพื้นบ้าน

ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนปีที่จบการศึกษาชั้นสูงสุดของสตรีประมงพื้นบ้าน ขณะที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพการครองคู่ของสตรีประมงพื้นบ้าน ขณะที่ตอบแบบสอบถาม

รายได้ต่อครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครอบครัวสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการประมงพื้นบ้านและนอกภาคการประมงพื้นบ้าน ที่ได้รับโดยเฉลี่ยในแต่ละวัน ขณะที่ตอบแบบสอบถาม

หนี้สินครัวเรือน หมายถึง จำนวนเงินที่เกิดจากการกู้ยืมเงินนอกระบบ หรือในระบบของครอบครัวสตรีประมงพื้นบ้าน ขณะที่ตอบแบบสอบถาม

การได้รับข่าวสารทางด้านประมง หมายถึง การเปิดรับข่าวสารของสตรีประมงพื้นบ้าน จากเจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน อบต./กรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของ แผ่นพับ/ป้ายประกาศ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ขณะที่ตอบ แบบสอบถาม

ความถี่ของการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง จำนวนครั้งต่อปี ขณะที่ตอบแบบสอบถาม

บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนใน 4 มิติ คือ บทบาท การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ บทบาทการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วม ในการริเริ่มในการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ ตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ และจะดูจากลักษณะ ที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิก และกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มี ส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร การประสานความร่วมมือ และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มี ส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม ส่วนบุคคล และจะดูจากลักษณะที่ แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิก และกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วม ในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัว ในการมีส่วนร่วมต่อไป และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือ การมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการ จัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนใน 4 มิติ คือ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการริเริ่มในการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการและจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร การประสานความร่วมมือ และจะดูจากลักษณะที่แสดงออกคือ การมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม ส่วนบุคคล และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

การตรวจสอบเอกสาร

การตรวจสอบเอกสาร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสตรี
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. แนวคิดเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

การศึกษาสตรีประมงพื้นบ้าน จำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท เนื่องจากเป็นการศึกษาถึงสิ่งที่สตรีประมงพื้นบ้านได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบทบาท โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลได้ดังนี้

ความหมายของบทบาท

Levinson (1964) สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบ ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้
2. บทบาท หมายถึง ความเห็นของบุคคลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่คิด และกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ
3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำ โดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม

ราชบัณฑิตสถาน (2525) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

ปริยา (2526) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกตามที่คนในตำแหน่งหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ควรประพฤติหรือแสดงออก และทุกคนยอมรับโดยที่หน้าที่มากับตำแหน่ง ถ้าตำแหน่งต่างกัน บทบาทก็ต่างกันด้วย

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่าได้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่บุคคลนั้นได้กระทำขึ้นมาที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ประเภทของบทบาท

ประเภทของบทบาทนั้น สามารถแบ่งได้หลายประเภทตามวัตถุประสงค์ในการแบ่งประเภท ซึ่งสรุปได้ว่าประเภทของบทบาทแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์หลักดังนี้บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง

1. บทบาทที่เป็นจริง

บทบาทที่เป็นจริงได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Mead (1950) ได้อธิบายไว้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงหรือบทบาทที่เป็นจริงนั้นจะประกอบไปด้วย

- 1) การรู้จักตนเอง
- 2) พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ซึ่งเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง
- 3) ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นซึ่งเป็นแบบอย่าง เพื่อให้การกระทำเฉพาะอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ

4) การประเมินผลการกระทำตามบทบาทนั้นด้วยตนเองและโดยผู้อื่น

Gordon (1963) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ในตำแหน่งที่เขา กำลังครอบครองอยู่ โดยปกติจะมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือแบบแผนในบทบาทที่เป็นจริง

สรุปได้ว่า บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่เป็นจริง สามารถแสดงออกได้จริงในการตอบสนองข้อกำหนดต่าง ๆ

2. บทบาทที่คาดหวัง

สำหรับบทบาทที่คาดหวังได้มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

Sill (1968) ให้ความเห็นว่า บทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีผู้ใดตำแหน่งไม่เป็นเพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาท ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไป

ทิตยา (2517) กล่าวว่า บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งในสังคมควรจะปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยการอบรม สั่งสอน แนะนำ หน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายไว้

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่มีการคาดหวังสอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดบทบาท

วินิจ และ คมเพชร (2522) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดบทบาทของคนได้แก่

1. อายุ เป็นตัวกำหนดบทบาทที่สำคัญเพราะคนที่มีอายุต่างกันจะมีบทบาทไม่เหมือนกัน เช่น บทบาทของเด็ก บทบาทของวัยรุ่น บทบาทของผู้ใหญ่

2. เพศ เพศหญิงและเพศชายจะมีบทบาทที่ต่างกันออกไปตามสังคมกำหนด
3. อาชีพ คนแต่ละอาชีพจะมีบทบาทต่างกัน เช่น ครูมีบทบาทต่างจากบทบาทของตำรวจ และพ่อค้า
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันจะมีบทบาทต่างกัน เช่น คนมั่งมีกับคนยากจน พ่อค้ากับชาวนา หรือสังคมแบ่งชั้นวรรณะ เป็นต้น
5. ตำแหน่งในครอบครัว ในครอบครัวลูกจะมีบทบาทต่างจากพ่อ แม่ และพี่จะมีบทบาทต่างจากน้อง
6. พิธีการต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมพิธีการต่าง ๆ จะถูกพิธีการนั้น ๆ กำหนดบทบาทของตนเองไว้ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีทางศาสนา เป็นต้น
7. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพจะมีผลต่อการแสดงบทบาทของบุคคลมาก โดยบุคคลจะเลือกแสดงบทบาทตรงกับบุคลิกภาพของตน แต่จะไม่แสดงบทบาทที่ขัดกับบุคลิกภาพของตนหรือที่ตนไม่ถนัด
8. บทบาทภายในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะมีบทบาทแตกต่างกันออกไป เช่น บทบาทของผู้นำ บทบาทของเลขานุการ และบทบาทของสมาชิกอื่น ๆ
9. กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และอื่นๆ ที่สังคมกำหนด ซึ่งส่วนมากจะกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้าคนที่อยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบที่ต่างกันจะทำให้บทบาทของคนนั้นต่างกันด้วย

กล่าวโดยสรุปปัจจัยด้านอายุ เพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งในครอบครัว พิธีการต่าง ๆ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บทบาทภายในกลุ่ม กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และอื่นๆ ที่สังคมกำหนด จะมีผลต่อการกำหนดบทบาทของคน จึงได้เลือกปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ดังนั้นคือ อายุ เพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ บทบาทภายในกลุ่ม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

เมื่อได้ทราบถึงแนวคิดของบทบาทข้างต้นแล้ว ซึ่งเป็นบทบาทจริงในปัจจุบัน ก็ต้องทราบถึงแนวคิดความต้องการ ซึ่งเป็นบทบาทที่คาดหวังในอนาคตด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลที่จะสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของความต้องการ

สุวิมล (2548) กล่าวว่า จากการศึกษาพจนานุกรมของ Webster (Nufeldt and Guralnik, 1988) “needs” หมายถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งขาดแคลนและเป็นที่ต้องการหรือปรารถนาจะได้ สำหรับคำแปลภาษาไทยที่ใช้กันมีหลายคำ ได้แก่ “ความต้องการจำเป็น” หรือ “สิ่งที่จำเป็น” หรือ “ความต้องการ” เป็นต้น ผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความต้องการความจำเป็น” มีหลากหลาย ซึ่งได้จัดประเภทของความหมายเป็นหมวดหมู่ในมุมมองทางจิตวิทยา เจ้าของทฤษฎีความต้องการจำเป็น (needs) ที่รู้จักกันทั่วไปมีดังนี้

ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow

สมยศ (2539 ก) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Maslow ไว้ว่า เขาได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ลำดับชั้นของความต้องการ สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่เกิดมาจากแรงขับพื้นฐาน เช่น ความหิว ความง่วง ความกระหาย ถ้าความต้องการในขั้นแรกไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นต่อไปจะไม่ได้รับการพัฒนา
2. ความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัย เมื่อความต้องการในขั้นแรกบรรลุผลมนุษย์จะต้องมีความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งรวมถึงความต้องการทางร่างกาย ความต้องการที่จะอยู่ในระเบียบแบบแผนและสามารถคาดการณ์ได้ถึงระยะเวลาต่อไปในอนาคต

3. ความต้องการเกี่ยวกับความรัก ความต้องการในขั้นที่สามนี้ก่อให้เกิดความต้องการความรัก ซึ่งนอกจากความรัก ความเสน่หา แล้วยังรวมถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมในงานและกลุ่มสังคม

4. ความต้องการที่จะได้รับความนิยมนกย่อง ความต้องการที่จะได้รับความนิยมนกย่อง มี 2 อย่าง อย่างแรกเกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเองในเรื่องของความมั่นคง ความสำเร็จ ความสามารถที่เพียงพอ และการมอบความไว้วางใจ อย่างที่สองเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ เช่น การยอมรับ ความสนใจ และการรู้ซึ่งถึงคุณค่า

5. ความต้องการที่จะรู้ถึงความสามารถที่แท้จริง ซึ่งเป็นลำดับขั้นสูงสุดของความต้องการ ถ้าหากมนุษย์ประสบความสำเร็จในความต้องการสี่ขั้นแล้ว บุคคลนั้นจะต้องหาโอกาสทำกิจกรรมที่ตนพอใจสำหรับการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความสามารถที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อการสร้างความสามารถนั้นทำให้เกิดความก้าวหน้าจนถึงขีดสูงสุด

กล่าวโดยสรุป การนำทฤษฎีของ Maslow ไปใช้จะต้องมีการกระตุ้นบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดความพึงพอใจ เช่น เงินเดือนเพียงพอ อาหาร การยกย่องชมเชย เป็นต้น การปฏิบัติงานจึงจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้

ทฤษฎี ERG ของ Alderfer

สมยศ (2539 ข) ได้กล่าวถึงทฤษฎี ERG ของ Alderfer สรุปได้ว่า Alderfer ได้เสนอแนวความคิดจากทฤษฎีของ Maslow เสียใหม่เป็นความต้องการ 3 ระดับ คือ 1) ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต 2) ความต้องการด้านความสัมพันธ์ 3) ความต้องการความก้าวหน้า ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เป็นความรู้สึกที่ดีทางร่างกาย และความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยของ Maslow ความต้องการด้านความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับความต้องการเป็นเจ้าของของ Maslow และความต้องการความเจริญก้าวหน้าเป็นความต้องการร่วมกันที่จะได้รับความนิยมนกย่อง และความต้องการที่จะรู้ถึงความสามารถที่แท้จริง ซึ่งเป็นความต้องการในขั้นสูงของ Maslow

กล่าวโดยสรุป ในกรณีที่มนุษย์เกิดความล้มเหลวในความต้องการด้านอื่นก็อาจหันกลับไปสู่ความต้องการในระดับต่ำขึ้นมาอีก เช่น บุคลากรที่ล้มเหลวในความก้าวหน้า อาจจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่ต้องการความสัมพันธ์ขึ้นมาอีก เป็นต้น

ทฤษฎีความต้องการของ Vroom

สมยศ (2539 ค) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการของ Vroom สรุปได้ว่าแรงจูงใจของบุคคลขึ้นอยู่กับ

1. เป้าหมายของบุคคล เป้าหมายนี้อาจจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น ความมั่นคงของงาน การยอมรับทางสังคม และงานที่น่าสนใจ ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก
2. ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความพอใจจากเป้าหมายและผลผลิตที่สูงขึ้น
3. ความสามารถของเขา เขาจะมีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหน ถ้าหากว่าสตรีในอาชีพประมงพื้นบ้านเชื่อว่าการใช้ความพยายามของเขาจะมีผลกระทบน้อยมากต่อผลผลิต สตรีในอาชีพประมงพื้นบ้านจะมีความพยายามน้อยมาก

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีของ Vroom ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยทั้งสามนี้จะเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจในการผลิตของบุคคล ซึ่งทฤษฎีนี้ช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและงาน ดังนั้นระดับแรงจูงใจของสตรีในอาชีพประมงพื้นบ้านจะขึ้นอยู่กับแรงกดดันภายในของบุคคลและแรงกดดันที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ของการทำงาน

สรุปได้ว่าความต้องการของมนุษย์แบ่งได้ 2 อย่างคือ ความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการทางด้านจิตใจ การทราบความต้องการก็เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังที่ตารางเปรียบเทียบทฤษฎีของความต้องการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปการเปรียบเทียบทฤษฎีของความต้องการ

ทฤษฎีของ Maslow	ทฤษฎี ERG ของ Alderfer	ทฤษฎีของ Vroom
1. ความต้องการทางด้านร่างกาย	ได้เสนอแนวความคิดจากทฤษฎีของ Maslow เสียใหม่	1. เป้าหมายของบุคคล
2. ความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัย	เป็นความต้องการ 3 ระดับ คือ	2. ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการตอบสนองความพอใจจากเป้าหมายและผลผลิตที่สูงขึ้น
3. ความต้องการเกี่ยวกับความรัก	1. ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต	3. ความสามารถของเขา
4. ความต้องการที่จะได้รับความนิยมนกย่อง	2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์	เขาจะมีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหน
5. ความต้องการที่จะรู้ถึงความสามารถที่แท้จริง	3. ความต้องการความก้าวหน้า	ดังนั้นปัจจัยทั้งสามนี้จะ
ดังนั้นจะต้องมีการกระตุ้นบุคลากรในเรื่องต่างๆ ให้เกิดความพึงพอใจ	ดังนั้นในกรณีที่มีมนุษย์เกิดความล้มเหลวในความต้องการด้านอื่นก็อาจหันกลับไปสู่ความต้องการในระดับต่ำขึ้นมาอีก	เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจในการผลิตของบุคคล ซึ่งทฤษฎีนี้ช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและงาน

ที่มา: สมยศ (2539)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการทางจิตใจ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนามากต่อไป เช่น สตรีในอาชีพประมงพื้นบ้านอาจจะมองว่าการเพิ่มรายได้เป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง และกำลังทำงานที่ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยของผลผลิตสูง ดังนั้นจึงมีแรงจูงใจที่สูงมากในการเพิ่มผลผลิต สามารถนำทฤษฎีความต้องการดังกล่าวมาประยุกต์กับงานวิจัยโดยการสำรวจความต้องการของสตรีประมงพื้นบ้านว่ามีความต้องการที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของหมู่บ้านตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสตรี

เมื่อได้ทราบถึงแนวคิดของบทบาทและแนวคิดความต้องการแล้ว ก็ต้องทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับสตรีว่ามีความสอดคล้องกับบทบาทและความต้องการหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลที่พอจะสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของสตรี

พจนานุกรมไทย (2519) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สตรี หมายถึง คนที่มีเพศเป็นภรรยา หรือมารดา สุเมธนา (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สตรี คือผู้ให้กำเนิดแก่มนุษย์ทุกคน สตรีจึงเป็นบุคคลแรกที่เลี้ยงดูมนุษย์ทุกคนทั้งหญิงและชาย

ลักษณะสตรีที่พึงประสงค์

สายสุรี (2537) กล่าวว่า ลักษณะสตรีที่พึงประสงค์ได้จัดทำไว้แล้วในแผนพัฒนาสตรีระยะยาวฉบับแรกและลักษณะเหล่านี้ก็ยังคงมีความเหมาะสมอยู่ โดยนโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554) ได้ปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนตัว

1.1 มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ รู้จักระวัง ดูแล ป้องกันและรักษาสุขภาพตน ทั้งทางกายและจิต โดยเฉพาะระหว่างตั้งครรภ์ ตลอดดูระยะเลี้ยงดูลูกอ่อน และในช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1.2 มีความรู้อย่างน้อยจบการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาพื้นฐาน มีโอกาสพัฒนาสติปัญญา จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และทักษะในการประกอบอาชีพสามารถพึ่งพาตนเอง และมียานทำที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์

1.3 มีความกระตือรือร้นที่จะใช้สิทธิและโอกาสแสวงหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนา ศักยภาพของตนเองให้เต็มที่ พร้อมนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเอง และของครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

1.4 มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม มีคุณธรรม เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพื่อแผ่เมตตาธรรมและความรักออกไปสู่มวลมนุษยชาติ

2. ชีวิตและครอบครัว

2.1 มีเสรีภาพในด้านความรักและการเลือกคู่ครอง โดยพิจารณาถึงความพร้อม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ และถือว่าจริยธรรมทางเพศเป็นสิ่งสำคัญเสมอกันสำหรับบุรุษ และสตรี

2.2 มีสิทธิตัดสินใจและร่วมการะกับบุรุษในการคุมกำเนิดหรือทำแท้งได้เมื่อมีเหตุ จำเป็นภายในขอบเขตกฎหมาย

2.3 ทั้งบุรุษและสตรีมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูอบรมลูก และในงานบ้าน การแบ่งภาระหน้าที่ระหว่างกันควรเป็นไปตามความเหมาะสม โดยความยินยอมพร้อมใจของ ทั้งสองฝ่าย

2.4 ทั้งบุรุษและสตรีมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการสร้างครอบครัวที่มีความอบอุ่น และกลมเกลียวโดยมีความรักความเคารพซึ่งกันและกันและควรใช้เวลาร่วมกันเพื่อสร้างพื้นฐาน ชีวิตที่มีความสุขและมีคุณธรรมให้แก่สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนและเปิดกว้าง ไปถึงผู้สูงอายุ คณาญาติและชุมชนด้วย

3. การมีส่วนร่วมในสังคม

3.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยมและบทบาท โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสตรีเอง ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม และร่วมรณรงค์ปรับเปลี่ยนค่านิยมและเจตคติของสังคม ที่มีต่อสตรีให้ถูกต้อง

3.2 มีส่วนร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในปัญหา และกิจกรรมของชุมชนและสังคม
เคียงบ่าเคียงไหล่กับบุรุษ

3.3 มีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจตามหลักความสามารถ ทั้งในการได้รับคัดเลือกเข้า
ทำงาน การรับค่าตอบแทนและโอกาสก้าวหน้าเช่นเดียวกับบุรุษ รวมทั้งได้รับการคุ้มครองมิให้มี
การละเมิดสิทธิของตามกฎหมาย

3.4 มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาวิกฤติของสังคมและร่วมพัฒนาชุมชน ศาสนา
สิ่งแวดล้อม การเมืองและการปกครองในทุกระดับมากขึ้น รวมทั้งกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม
และนันทนาการในทุกรูปแบบตามความสามารถ ความสนใจและความถนัด

ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรี (Feminism Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีมีหลากหลายเนื่องมาจากความคิดทางอุดมการณ์ จะนำทฤษฎีมาจัดเป็น
แนวทางโดยอาศัยแนวทางอุดมการณ์ ซึ่งแบ่งได้ 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับสตรีโดยใช้ทฤษฎีสังคมนิยมหรือมาร์กซิสต์ (Socialist Feminism)
จิรติ (2529 ก) ได้นำเอาอุดมการณ์ของลัทธิมาร์ก – เลนิน มาเป็นหลักในการอธิบาย ให้ทราบถึง
สาเหตุและบ่อเกิดของการกดขี่ทางเพศ ได้มีการหยิบยกเอาความเห็นของ Fredrich Engles
มายืนยันความเชื่อ ซึ่งในอดีตสถานภาพทางสังคมของสตรีมิได้ต่ำด้อยเช่นปัจจุบัน Engles เชื่อว่า
“ในสังคมบุรพกาลนั้นการดำเนินชีวิตในลักษณะที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้สตรีมีความเท่าเทียมกับบุรุษ
โดยที่บุรุษเองได้ยอมรับความเท่าเทียมนี้” Engles ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง
ระหว่างระบบชายเป็นใหญ่และวิธีการผลิต โดย Engles ระบุว่า เรื่องความไม่เสมอภาค
ระหว่างเพศเป็นปัญหาที่ควรแก่การอธิบายในตัวของมันเอง Engles จึงชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการทาง
เศรษฐกิจและพลังการผลิตของสังคม ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัว ซึ่งมีผลกระทบ
ไปถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว รวมทั้งการกดขี่ทางเพศที่ฝ่ายบุรุษกระทำต่อฝ่ายสตรี

จุดเริ่มต้นทางทฤษฎีของแนวทางการศึกษานี้ก็คือ ข้อเสนอที่ว่าความขัดแย้งในสังคม
เพื่อควบคุมการผลิตและการทำมาหากินเป็นพลังหลักที่ทำให้สังคมเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมซึ่งมีการแบ่งแยกและเอารัดเอาเปรียบทางชนชั้น ชนชั้นที่เป็นใหญ่

จำเป็นต้องควบคุมแรงงานที่สร้างผลผลิตส่วนเกินซึ่งเป็นที่มาของความมั่งคั่งของตน ดังนั้น การมีแรงงานและการสร้างแรงงานใหม่มาทดแทนนี้อาจได้มาโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น แรงงานทาส สงครามในอดีต กระบวนการที่สร้างแรงงานใหม่ขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอก็คือ การทดแทนคนรุ่นเก่าด้วยคนรุ่นใหม่ ด้วยเหตุนี้ความสามารถของผู้หญิงในฐานะเพศที่ให้กำเนิดคนรุ่นใหม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมที่มีชนชั้น และการควบคุมร่างกายและเพศสัมพันธ์ของสตรีจึงเป็นเรื่องสำคัญพื้นฐานในฐานะของสตรีในสังคมที่มีชนชั้นเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ สตรีกระทำภายในกระบวนการสร้างแรงงานทดแทนนี้ เช่น การให้กำเนิดและเลี้ยงดูเด็ก การหุงอาหาร ทำความสะอาด ซักเสื้อผ้า ล้างถ้วยชาม ฯลฯ ซึ่งเราอาจรวมเรียกว่างานบ้าน เท่าที่เป็นมาในประวัติศาสตร์ กิจกรรมเหล่านี้กระทำในขอบเขตความสัมพันธ์ทางสังคมที่เราเรียกว่าครอบครัว ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ กันและเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพทางสังคมอื่นๆ ต่างกันด้วย

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบ่อเกิดของความไม่เท่าเทียมกันและการกดขี่สตรีตามทฤษฎีสังคมนิยมได้ชี้ถึงความสำคัญของปัจจัยทางเศรษฐกิจว่าเป็นตัวกำหนดสำคัญในการสร้างความไม่เท่าเทียมกันทางเพศให้เกิดขึ้น การศึกษาในแนวทางนี้ชี้ให้เห็นว่าการกดขี่เหยียดหยามและเอารัดเอาเปรียบสตรีเกิดจากสถาบันทรัพย์สินส่วนบุคคล สถาบันครอบครัวและระบบชนชั้นของโครงสร้างทางสังคมและอุดมการณ์เหยียดเพศต่าง ๆ ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวบั่นทอนสิทธิสตรีและทำให้สถานภาพอันต่ำต้อยของประชากรสตรีในสังคมยิ่งยงต่อไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันต่าง ๆ มีลักษณะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบบทุนนิยม

สำหรับแนวทางแก้ไขความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและทางเพศ นักสังคมนิยมได้ชี้แนะว่าเนื่องจากสถาบันทรัพย์สินส่วนบุคคลและการแบ่งชนชั้นทางสังคมเป็นบ่อเกิดการกดขี่สตรี และนับเป็นปัจจัยสำคัญของระบบทุนนิยม แนวทางที่จะช่วยปลดปล่อยสตรีและสร้างความเสมอภาคทางเพศให้เกิดขึ้นได้ก็ต้องใช้วิธีการปฏิวัติสังคมนิยม (Socialist Revolution) เท่านั้น เพราะเชื่อว่าการปฏิรูป (Reform) จะไม่ก่อให้เกิดผลใด ๆ ดังนั้นเชื่อว่าการต่อสู้ของสตรีจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ทางสังคมเพื่อปลดปล่อยมนุษยชาติให้หลุดพ้นจากพันธนาการทางชนชั้น

2. แนวทางความรุนแรงนิยม (Radical Feminism)

จิรติ (2529 ข) กล่าวถึงแนวทางความรุนแรงนิยม มีความเชื่อว่าการกดขี่ทางเพศเป็นตัวอย่างสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพการกดขี่ที่สังคมหนึ่งกระทำต่อกลุ่มสังคมอื่น ๆ ทฤษฎีนี้อ้างว่า “การใช้อำนาจสูงสุดของบุรุษ มีลักษณะเป็นการกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบรูปแบบอื่น ๆ ทฤษฎีความรุนแรงนิยมจึงเสนอความเห็นที่ ทศนคติและพฤติกรรมเหยียดเพศ และการกดขี่สตรีมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านจิตวิทยา มิใช่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจดังที่ทฤษฎีสังคมนิยมได้กล่าวอ้างไว้

จิรติ (2529 ค) กล่าวถึงทัศนะของ Firestore เสนอความคิดว่าชนชั้นทางเพศ (Sex Class) ก่อกำเนิดขึ้นโดยตรงจากความเป็นจริงทางชีวภาพ กล่าวคือ ผู้ชายและผู้หญิงถูกสร้างขึ้นมามีลักษณะและมโนคติที่ไม่เท่าเทียมกัน แม้ว่าความแตกต่างนี้อาจไม่นำไปสู่ระบบชนชั้น หรือการครอบงำเสมอไป ว่าความแตกต่างนี้มีบทบาทต่อการสืบทอดเผ่าพันธุ์มนุษย์และบทบาทนี้เองเป็นที่มาของชนชั้นทางเพศครอบงำทางชีวภาพเป็นการแจกแจงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในตัวเองอยู่แล้ว

เสมอภาคระหว่างเพศจะเป็นไปได้ในทัศนะของ Firestore ก็ต่อเมื่อครอบงำทางชีวภาพนี้ถูกล้มล้าง ด้วยการทำให้ความแตกต่างทางกายของสตรีและบุรุษไร้ความหมายต่อการสืบพันธุ์โดยสิ้นเชิง เงื่อนไขนี้ก็คือเมื่อ การสืบพันธุ์เทียมและการที่สังคมรับภาระในการเลี้ยงดูเด็ก และทัศนะของ Millett กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยกำหนดสถานภาพที่มีนัยทางการเมืองซึ่งมักจะถูกมองซึ่งมักจะถูกมองข้ามไปเป็นความสัมพันธ์และการจัดระบบระเบียบทางสังคมที่แสดงถึงโครงสร้างอำนาจซึ่งคนหนึ่งถูกควบคุมโดยคนอีกกลุ่มหนึ่งสถาบันทางการเมืองนี้ก็คือ “ระบบบุรุษเป็นใหญ่” (Patriarchy) คำนี้เป็นศัพท์ที่ใช้กันมากในข้อเขียนแนวทางสตรีนิยม Millett กล่าวว่า “สังคมของเราเป็นสังคมที่บุรุษเป็นใหญ่เช่นเดียวกับอารยธรรมอื่น ๆ ในประวัติศาสตร์”

จิรติ (2529 ง) กล่าวถึงทัศนะของ Millett กล่าวถึงความเป็นไปได้ที่ระบบชายเป็นใหญ่ยังคงดำรงอยู่ในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ซึ่งสตรีก็มีการศึกษา มีรายได้ มีสิทธิทางสังคม และการเมือง อีกทั้งก็ไม่ได้ถูกบังคับเอาด้วยกำลังรุนแรงอย่างเปิดเผยเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมประเพณีโดยทั่วไป กลไกสำคัญในเรื่องนี้ก็คือกระบวนการอบรมบ่มเพาะทางสังคมที่เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้สตรียอมรับการกำหนดบทบาทโดยมีเพศเป็นตัวกำหนดอย่างตายตัว (Sex – Role Stereotypes) รวมทั้งยอมรับแบบแผนจัดสรรอำนาจอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุรุษกับสตรี

การปลดปล่อยสตรีให้หลุดพ้นจากลัทธิเหยียดเพศและการกดขี่ทางเพศ ในทฤษฎี ความรุนแรงนิยม คือสตรีจะต้องทำการปฏิวัติตนเองด้วยเป็นอันดับแรกในการปลดปล่อยตนเองให้ หลุดพ้นจากบ่วงกรรมเสียก่อน ซึ่งหมายความว่าสตรีจะต้องแก้ไขทัศนคติและค่านิยมที่ดูถูกตนเอง ดูหมิ่นเหยียดหยามสตรีด้วยกันเองและจะต้องทำลายความเชื่อที่ว่าสตรีเกิดมาเพื่อเป็นบาทบริจาริกา ของบุรุษตั้งอยู่บนหลักการของความเสมอภาคทางเพศคือ สตรีต้องสร้างค่านิยมใหม่ที่เขาเชื่อมั่น ในตนเองและสร้างความรู้สึกละตินิยมขึ้นมาแข่งขันกับลัทธิบุรุษนิยมที่เชื่อว่าสตรีก็มีความสามารถ เข้มแข็ง มีอิสระ และมีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งต้องให้สตรีตระหนักถึงคุณค่าในการดำรงชีวิต และในการสร้างความสำเร็จในงานอาชีพด้วยตนเองขึ้นมาด้วย

3. แนวทางเสรีนิยม (Liberal Feminism)

มโนญา (2541 ก) กล่าวถึงหลักการของเสรีนิยมในการศึกษาบทบาทของสตรีนั้น ทฤษฎีเสรีนิยมนี้เชื่อว่า แต่เดิมสตรีถูกกำหนดให้มีหน้าที่เป็นแม่พันธุ์และแม่นม และมีหน้าที่ ในการเลี้ยงดูเด็ก บทบาทและความรับผิดชอบของสตรีดังกล่าวนี้ถูกกำหนดขึ้นมาให้สอดคล้องกับ สภาพทางชีววิทยาระหว่างเพศ ต่อมาเมื่อการคิดค้นยาเม็ดคุมกำเนิดและการจัดตั้งสถานเลี้ยงเด็กและ โรงเรียนขึ้นมา การแบ่งงานระหว่างสตรีและบุรุษดังกล่าวนี้ ก็ได้เป็นที่นิยมและยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ ถูกต้อง และไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อีก ดังนั้นชนบประเพณีและวัฒนธรรม ประจำสังคมจึงได้เข้ามามีบทบาทช่วยรักษาโครงสร้างสังคมให้ดำรงอยู่ต่อไป แม้ว่าความจำเป็นของ บทบาทดังกล่าวจะได้หมดสิ้นไปแล้วก็ตาม

มโนญา (2541 ข) กล่าวถึงทัศนะของ Friedan นักสังคมวิทยา ผู้เขียน หนังสือ The Feminine Mystique ได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุของการกดขี่สตรีว่า มีสาเหตุมาจากระบบ การเรียนการสอน การให้ข่าวสารและอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่สมาชิกของสังคมได้เรียนรู้ตั้งแต่ วัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ สตรีได้รับการอบรมสั่งสอนให้วางตัวเป็นกุลสตรี สตรีจะสามารถ แสวงหาความพอใจ และความสำเร็จในชีวิตได้ จากความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ในฐานะที่ เป็นเมียและเป็นแม่ที่ดีเท่านั้น มิใช่แสวงหาความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิตจากงานอาชีพ นอกบ้าน Friedan มีความเชื่อว่า สถาบันครอบครัว และความเป็นมารดา เป็นอุปสรรคสำคัญต่อ การปรับปรุงสถานภาพของสตรี แต่ก็มีได้ทำการโจมตีสถาบันนี้รุนแรง Friedan เชื่อว่า บุคคล จะต้องมียุติธรรมในการดำเนินชีวิตได้อย่างเสรีตามความต้องการของตนเองและสตรีจะต้องได้รับ การปลดปล่อยให้หลุดพ้นจากสภาพของนางทาสในเรือนเบี้ยเพื่อก้าวขึ้นมาสู่ความเป็นมนุษย์ โดยสมบูรณ์เท่านั้น

นักเสรีนิยมกลุ่มที่มีแนวคิดเป็นกลางเชื่อว่าลัทธิเหยียดเพศเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคม เพราะเป็นเครื่องกีดขวางและบั่นทอนสังคม การทำลายล้างลัทธิเหยียดเพศให้หมดสิ้นไป จะก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับบุรุษเช่นเดียวกับสตรี คือ บุรุษก็จะได้รับการปลดปล่อยพร้อมกันไปนั่นเอง หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของทฤษฎีเสรีนิยมเกี่ยวกับการแก้ไขการกดขี่สตรีก็คือ ไม่เชื่อในการปฏิวัติ (Revolution) เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นเพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็น แต่เชื่อในการปฏิรูป (Reform) ยิ่งถ้าเกิดการปฏิรูปขึ้นบ่อยครั้งเท่าใดก็จะมีผลช่วยให้เปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเสมอภาคขึ้นได้มากขึ้น การรวมพลังกันเป็นกลุ่มของสตรีก็เช่นกัน จะช่วยสร้างอิทธิพลให้กับกลุ่มเพื่อใช้ในการต่อรองและเรียกร้องสิทธิเสมอภาคได้ ถ้าการรวมตัวกันเป็นกลุ่มนั้นมีอิทธิพลมากพอ

จากการที่ได้ยกตัวอย่าง 3 ทฤษฎีของสตรีได้ชี้ให้เห็นเรื่องความไม่เสมอภาคระหว่างเพศและการกดขี่สตรีตามทฤษฎีสังคมนิยม การปลดปล่อยสตรีให้หลุดพ้นจากลัทธิเหยียดเพศและการกดขี่ทางเพศ ซึ่งในทฤษฎีความรุนแรงนิยม หมายความว่า สตรีต้องแก้ไขทัศนคติและค่านิยมที่ถูกกดขี่เอง สตรีต้องสร้างค่านิยมใหม่ที่เชื่อมั่นว่ามั่นใจตนเองและสร้างรู้สึกสตรีนิยม รวมทั้งให้สตรีตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตและในการสร้างความสำเร็จในงานอาชีพด้วยตนเอง ขึ้นมาด้วย หลักการสำคัญของทฤษฎีเสรีนิยมเกี่ยวกับการแก้ไขการกดขี่สตรี คือ ไม่เชื่อในการปฏิวัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็น แต่เชื่อในการปฏิรูป ยิ่งปฏิรูปบ่อยครั้งก็จะช่วยให้เปลี่ยนแปลงสังคมให้เสมอภาคมากขึ้น เกิดการรวมตัวของสตรีจะช่วยให้ในการต่อรองและเรียกร้องสิทธิเสมอภาคได้

ดังนั้นสามารถนำทฤษฎีสตรีดังกล่าวมาประยุกต์กับงานวิจัยโดยการการรวมตัวของสตรี จะช่วยให้ในการต่อรองและเรียกร้องสิทธิเสมอภาคของสตรีประมงพื้นบ้านที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของหมู่บ้านตนเอง

บทบาทของสตรีไทย

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2537) ได้กล่าวว่า การพิจารณาบทบาทของสตรีไทย สามารถพิจารณาได้ใน 2 ด้าน คือ บทบาทของสตรีไทยในครอบครัวและในสังคมไทย

1. บทบาทของสตรีไทยในครอบครัว พิจารณาได้ 3 บทบาท คือ

1.1 บทบาทของสตรีในฐานะบุตรสาว ครอบครัวยังอบรมเลี้ยงดูให้บุตรสาวมีบทบาทดั้งเดิม ซึ่งขัดต่อความเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และวิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน และเนื่องจากครอบครัวให้ความสำคัญเพราะเห็นว่าเป็นผู้สืบสกุล จึงเรียกร้องให้ลูกสาวรับผิดชอบในครอบครัวมากกว่าบุตรชาย และในบางกรณี ตัดโอกาสความก้าวหน้าในชีวิตของลูกสาวเพื่อสนับสนุนบุตรชาย

1.2 บทบาทของสตรีในฐานะภรรยา ที่ใช้เวลาเลี้ยงลูก ทำงานบ้านและปรนนิบัติคนในครอบครัว ในปัจจุบันไม่ถือว่าเป็นงานที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในหลายประเทศได้มีการคิดเป็นเงินแล้วปรากฏว่า เป็นจำนวนเงินมหาศาล ปัญหาที่มีคือ สตรีต้องทำงานนอกบ้านด้วย จึงเป็นภาระสองเท่าหรือสามเท่า นอกจากการทำงานหนักแล้ว สตรียังไม่มีเวลาที่จะพัฒนาตนเอง หรือสำหรับงานนันทนาการอื่น ๆ และสตรีประสบปัญหาด้านการถูกสามีทำร้ายร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจมากขึ้น รวมทั้งการขาดความรับผิดชอบในครอบครัว การประพฤตินอกใจของสามี การจดทะเบียนสมรสซ้อน การหย่าร้างและอื่น ๆ

1.3 บทบาทของสตรีในฐานะมารดา มารดาที่ประกอบอาชีพนอกบ้าน ถ้ามีลูกเล็ก ๆ ก็ต้องทิ้งให้อยู่กับคนเลี้ยง หรือฝากคนอื่นดูแลแทนที่เนื่องจากการบริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมีไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ รวมทั้งเป็นบริการที่ขาดคุณภาพโดยเฉพาะปัญหาจะมีมากขึ้น สำหรับครอบครัวเดี่ยวที่อาศัยในเขตเมือง

มัญญา (2541) ได้กล่าวถึงบทบาทสตรีไทยในสังคม ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

2. บทบาทของสตรีไทยในสังคม พิจารณา ได้ 3 ด้าน คือ

2.1 บทบาทของสตรีด้านการศึกษา ปัจจุบันสตรีมีโอกาสได้รับการศึกษามากกว่าในอดีตอย่างมาก ทั้งในการเข้าศึกษาในสาขาวิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น และระดับในการศึกษาของสตรีในระดับมหาวิทยาลัยก็มีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน การกีดกันโอกาสของสตรีเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยในบางสาขาวิชา หรือในบางคณะ โดยอ้างถึงความเหมาะสมทางเพศมากำหนด ซึ่งเป็นผลกระทบต่อโอกาสหรือบทบาทของสตรีในด้านการประกอบอาชีพต่อไป เนื่องจากการศึกษา

มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งบทบาทและสถานภาพของสตรี การศึกษาทำให้สตรีมีความรู้เพิ่มมากขึ้นในสังคมมีความสามารถในการทำงานมากขึ้นและมีบทบาทสตรีเพิ่มขึ้นในสังคม แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าสตรียังมีบทบาทค้อยบุรุษ เนื่องจากค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยังฝังอยู่ในจิตใจของบิดามารดาที่ให้โอกาสแต่บุรุษในการศึกษาก่อนและมีค่านิยมที่เตรียมบุตรสาวได้สำหรับงานบ้าน

2.2 บทบาทของสตรีด้านการประกอบอาชีพ ปัจจุบันสตรียังมีบทบาทในด้าน การประกอบอาชีพต่ำกว่าบุรุษ นับตั้งแต่การได้รับการพิจารณาเข้ารับทำงาน การได้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ การมอบหมายงานสำคัญต่าง ๆ โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพตลอดจนความเชื่อถือในความสามารถของสตรี เมื่อได้รับผิดชอบในงานหน้าที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้การตัดสินใจที่เด็ดขาดและฉับพลัน สตรียังต้องเผชิญอุปสรรคสำคัญในชีวิตการทำงานคือ อคติของบุคคลทั่วไปที่มีต่อสตรีว่าสตรีค้อยกว่าบุรุษในทางวิชาชีพบางอย่าง

2.3 บทบาทของสตรีด้านการเมือง ในปัจจุบันบทบาทด้านการเมืองของสตรีไทยตามตัวบทกฎหมายนั้นไม่ได้ถูกกีดกันทางด้านการเมือง แต่ในทางปฏิบัติต้องยอมรับสตรียังค้อยกว่าบุรุษมาก สาเหตุที่สตรีไม่ได้รับความสำเร็จทางการเมืองเท่าที่ควรในการรับเลือกตั้งครั้งต่าง ๆ อาจเป็นเพราะว่าสตรีไทยไม่ได้รับการอบรมทางการเมืองเท่ากับการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี จึงมีสตรีไทยเพียงส่วนน้อยที่ให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้แต่การไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็มีค่อนข้างน้อยและแม้แต่สตรีจะมีบทบาททางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากขึ้น แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของสตรีไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับบุรุษ ซึ่งยังมีความแตกต่างระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทบุรุษในเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจในปัญหาทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การเสนอและการตัดสินใจปัญหาทางการเมือง แบบแผนที่แตกต่างกันนี้เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ชัดเจนมาก แม้แต่กับสตรีที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บทบาทของสตรีที่เป็นจริงในสังคมชนบท และในประเทศโลกที่สาม

มาฆะ (2545) ได้กล่าวว่า ปรากฏการณ์ที่เป็นจริงในสังคมชนบทและในประเทศโลกที่สาม (Third World Countries) ที่ได้จำแนกบทบาทของสตรีออกเป็น 3 บทบาท (A triple role) ดังนี้

1. บทบาทความเป็นแม่ เป็นบทบาทด้านชีววิทยาที่สตรีต้องดำรงไว้ ทำหน้าที่เลี้ยงลูก และดูแลความเป็นอยู่ให้กับสมาชิกในครัวเรือน ในเรื่องอาหารและการจัดการบ้านเรือน

2. บทบาทการผลิตและการเป็นแรงงานในการผลิต เป็นบทบาทที่สตรีประกอบอาชีพ เพื่อนำรายได้มาสู่ครอบครัว ทั้งที่เป็นตัวเงินสดหรือไม่ได้รับเป็นตัวเงินสด เป็นการทำงานในบ้าน หรือทำงานนอกบ้านที่มีรายได้เป็นเงินเดือน รวมทั้งการประกอบอาชีพการเกษตรและการประกอบ อาชีพนอกภาคเกษตร เช่น ธุรกิจขนาดย่อมในชุมชน

3. บทบาทการจัดการในชุมชน เป็นบทบาทที่สตรีให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของ ชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในหลายด้าน เช่น การปรับปรุง สาธารณูปโภคของชุมชนด้านแหล่งน้ำ การขุดลอกหนองคลองบึง การปรับปรุงถนนเข้าสู่หมู่บ้าน การจัดการป่าไม้ชุมชน รวมทั้งกิจกรรมด้านอนามัยและการศึกษาของชุมชน

บทบาทสตรีในครอบครัวของชาวประมง

บรรแส และคณะ (2545 ก) ได้กล่าวว่า บทบาทหลักของสตรีที่ปรากฏโดยทั่วไป ในครอบครัวของชาวประมง คือ

1. ทำหน้าที่ภายในครอบครัวเกือบทั้งหมด
2. เป็นผู้ทำหน้าที่ขายสัตว์น้ำประมาณ ร้อยละ 80 ของผู้หญิงเป็นผู้ขายสัตว์น้ำ
3. เป็นแรงงานในการทำการประมงกับครอบครัว ร้อยละ 20 ของผู้หญิงที่เป็นแรงงาน ในการทำประมงกับครอบครัว

บรรแส และคณะ (2545 ข) ได้ศึกษาและสังเกตบทบาทของสตรีในครอบครัวของ ชาวประมง พบว่า สตรีที่เป็นแม่บ้านจะทำหน้าที่ภายในครอบครัวเกือบทั้งหมด นอกจากหน้าที่ ดังกล่าวแล้ว สตรีในครอบครัวประมงยังมีหน้าที่ในการนำผลผลิตจากทะเลที่ครอบครัวของเธอ จับมาได้สู่ตลาด ซึ่งการกิจดังกล่าวร้อยละ 80 ของผู้หญิงเป็นผู้ขายสัตว์น้ำ โดยจะมีสตรีนำผลผลิต ไปมอบให้กับพ่อค้าแม่ค้าในหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าของครอบครัว การกิจที่หลากหลาย

เช่น การนำกุ้ง หอย ปู ปลาไปส่งที่บ้านเจ้าหนี้ การลงบัญชีและรับเงินตลอดจนการกู้เงินมาใช้จ่ายในครอบครัวในช่วงที่สถานการณ์ทางการเงินในครอบครัวขาดแคลน สตรีจึงมีหน้าที่จัดการทางการเงินอีกด้วย

สตรีกับบทบาทอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ภัสสร (2542) กล่าวว่า สตรีมักมีแรงจูงใจที่จะจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร สตรีนับว่าเป็นตัวแทนที่มีศักยภาพในการพัฒนา หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งรวมถึงการมีบทบาทในการปกป้องดูแล และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสตรีมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากต้องทำมาหากินอยู่กับสิ่งเหล่านี้ สตรีส่วนใหญ่ก็รู้ดีเกี่ยวกับข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นคนกลุ่มแรกที่รับรู้ และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสถานะแวดล้อม ดังนั้นสตรีจึงอาจทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติได้ดีกว่าผู้อื่น

จากการศึกษาของกองทุนสิ่งแวดล้อม องค์การสหประชาชาติ ปี พ.ศ. 2531 พบว่า

1. โดยปกติสตรีมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของภาวะแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าบุรุษ
2. สตรีมักมีบทบาทในการดำเนินการช่วยรัฐดูแลปกป้องมิให้สิ่งแวดล้อมเกิดภาวะเสื่อมโทรมและมักมีวิสัยทัศน์ดีกว่าบุรุษที่จะรู้ว่าสถานะแวดล้อมจะเสื่อมสลายลงได้อย่างไร
3. สตรีมักจะเลือกใช้ชีวิตในระดับที่มีความเสี่ยงด้านภาวะสุขภาพน้อยกว่าบุรุษ

จากผลการศึกษาดังกล่าว สตรีจึงควรได้รับการพัฒนาเพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะโดยปกติแล้ว รัฐมักไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างเสริมความเป็นผู้นำของสตรีในส่วนของการรับผิดชอบดูแลสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้และความสามารถของสตรีในเรื่องเหล่านี้มักถูกมองข้ามทิ้งๆ ที่จะเป็นผู้ช่วยได้อย่างดีในกระบวนการพัฒนา ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แนวคิดการพัฒนาสตรีสู่การวิเคราะห์บทบาทเพศกับการพัฒนา

WOMAN IN DEVELOPMENT (WID)	GENDER AND DEVELOPMENT (GAD)
แนวทาง - มองสตรีเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข	- มองสตรีเป็นส่วนสำคัญที่ต้องพัฒนา
จุดเน้น - เน้นเฉพาะกิจกรรมของสตรี	- เน้นกิจกรรมการพัฒนาที่มีบทบาท ร่วมกันทั้งสตรีและบุรุษ
เป้าหมาย - การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล / รายได้ของสตรี	- การพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนและสตรีอยู่ ในระดับตัดสินใจ
วิธีการ - สนับสนุนเป็นพิเศษในการนำสตรีเข้าสู่ กระบวนการพัฒนา - เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเฉพาะของ สตรี - เสริมสร้างความสามารถของสตรี ในการบริหารครัวเรือนจัดการงานบ้าน	- การสร้างเสริมพลังบุรุษและสตรีในการ รวมกลุ่มการพัฒนาและการตัดสินใจ - โครงการที่ตอบสนองความต้องการของ สมาชิกทั้งหมดของครัวเรือน / ชุมชน - โครงการที่สตรีและบุรุษเข้ามามีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอน

ที่มา: ภัตสร (2542)

กล่าวโดยสรุปจากทฤษฎีสตรีศึกษาได้กล่าวว่า สถานภาพทางสังคมของสตรีถูกกดขี่และถูกเอารัดเอาเปรียบในรูปแบบต่าง ๆ มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งสตรีไทยก็เป็นดังที่ทฤษฎีได้กล่าวไว้ เนื่องจากสตรีไทยมีบทบาทในสองด้านคือ บทบาทแรกเป็นบทบาทของสตรีในครอบครัว อันได้แก่ บทบาทในฐานะบุตรสาว ภรรยา มารดา บทบาทที่สองเป็นบทบาทในสังคมไทย อันได้แก่ บทบาทของสตรีด้านการศึกษา อาชีพ การเมือง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันสตรีไทยได้รับการศึกษามากขึ้นกว่าในอดีต ทำให้มีความสามารถในการทำงานมากขึ้นและมีบทบาทสตรีเพิ่มขึ้นในสังคม แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าสตรียังมีบทบาทน้อยกว่าบุรุษเนื่องจากค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้สตรีไทยเพียงส่วนน้อย

ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ การประเมินผลกับชุมชน ซึ่งในพื้นที่ที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ประสบปัญหาความเลื่อมโทรมของ ทรัพยากรประมง จึงทำให้ต้องมีการแก้ปัญหาโดยการจัดการประมงโดยชุมชน โดยให้สตรีเข้าไป มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ การประเมินผล ในการจัดการประมงโดยชุมชนด้วยและชี้ให้เห็นถึงความต้องการในอนาคตของสตรีในพื้นที่ ที่ทำการวิจัยว่าในปัจจุบันและในอนาคตว่าสตรีมีความต้องการที่เข้าไปมีบทบาทการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ การประเมินผล ในการจัดการประมง โดยชุมชนตามความต้องการในอนาคตของสตรีได้

บทบาทของสตรีในศาสนาอิสลาม

คอเลาะ และคณะ (2547) ได้กล่าวถึงบทบาทของสตรีในศาสนาอิสลาม

ผู้หญิงมุสลิม หมายถึง ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลามหรือผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมอิสลาม ซึ่งมีรากศัพท์ภาษาอาหรับสำหรับผู้หญิงมุสลิมว่า “มุสลิมะฮ์”

สำหรับในสถานภาพของการเป็นมุสลิม ผู้ชายและผู้หญิงมีความเหมือนกัน กล่าวคือ ต่างมีสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ดังโองการเป็นจำนวนมากที่ปรากฏในคัมภีร์อัล-กุรอาน เช่น ผู้ชายผู้ศรัทธาและผู้หญิงผู้ศรัทธาต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการเชิญชวนไปสู่ การประกอบความดีและห้ามปรามการประกอบความชั่ว โดยคำรลงละหมาด บริจาคซะกาต (บริจาคตาน) และภักดีต่อองค์พระอัลลอฮ์และรอซูล (ศาสดา) ของพระองค์ (9: 17) แท้จริง

ชายผู้นอบน้อมและหญิงผู้นอบน้อม

ชายผู้ศรัทธาและหญิงผู้ศรัทธา

ชายผู้ภักดีและหญิงผู้ภักดี

ชายผู้สัตย์จริงและหญิงผู้สัตย์จริง

ชายผู้อดทนและหญิงผู้อดทน

ชายผู้ถ่อมตัวและหญิงผู้ถ่อมตัว

ชายผู้บริจาคตานและหญิงผู้บริจาคตาน

ชายผู้ถือศีลอดและหญิงผู้ถือศีลอด

ชายผู้รักษาความบริสุทธิ์และหญิงผู้รักษาความบริสุทธิ์
ชายผู้รำลึกถึงอัลลอฮ์มากและหญิงผู้รำลึกถึงอัลลอฮ์มาก

อัลลอฮ์ (ช.บ.) ผู้ซึ่งเตรียมไว้สำหรับเขาทั้งหลายซึ่งการอภัยโทษ และรางวัลอันใหญ่หลวง (33: 35) ผู้ใดกระทำการชั่ว เขาจะไม่ถูกตอบแทน (มากกว่า) และผู้ใดกระทำความดีจะเป็นเพศชายหรือหญิงก็ตามและเขาเป็นผู้ศรัทธา ดังนั้นพวกเขาจะเข้าสวนสวรรค์ได้รับเครื่องยังชีพในนั้น โดยไม่ต้องคำนวณ (40: 40)

โองการจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า ชายและหญิงมุสลิมต่างก็มีสถานภาพเดียวกัน คือเป็นมุสลิมและประชาชาติของท่านศาสนานบีมุฮัมมัด (ซอล๑) และจากสถานภาพนี้ทั้งชายและหญิงต่างก็มีบทบาทที่มีสิทธิและหน้าที่ที่เหมือนกัน และต่างก็ได้รับรางวัลที่เสมอเหมือนกันสำหรับผู้ประพฤติตนได้ถูกต้องตามครรลองแห่งอิสลาม และต่างก็จะได้รับการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม ซึ่งแนวทางของศาสนาอิสลามการที่สตรีไปทำงานนอกบ้านไม่ใช่สิ่งต้องห้าม หากแต่การทำงานนั้นเป็นงานที่สุจริต มีขอบเขตการทำงานที่ไม่ผิดหลักศาสนา โดยที่คำสอนของศาสนาอิสลามไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการมีบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนแต่อย่างใด ซึ่งแนวทางพัฒนาบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบประเพณี และการปฏิบัติของสตรีมุสลิม

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

เมื่อได้ทราบถึงแนวคิดของบทบาท แนวคิดของความดี และการแนวความคิดเกี่ยวกับสตรีแล้ว ก็ต้องทราบถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ซึ่งสตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการการมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลที่พอจะสรุปได้ ดังนี้ในส่วนของแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความหมายของการมีส่วนร่วม ลักษณะการมีส่วนร่วม เครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สุพรรณิ และ สนิท (2535) ได้กล่าวว่า องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ในปี 1983 ให้ความหมายการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ กิจกรรมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นวางแผนซึ่งประชาชนจะต้องระบุปัญหาและความต้องการขั้นปฏิบัติการ ขั้นประเมินผลตลอดจนขั้นบำรุงรักษา

ความหมายดังกล่าวนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นทางเลือกการพัฒนา (Alternative Development) ซึ่งมีพื้นฐานที่สำคัญประการ 3 คือ

1. กลไกการพัฒนาเคลื่อนย้ายจากรัฐสู่ประชาชน โดยประชาชนมีบทบาทหลักในการพัฒนา
2. เป้าหมายการพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถเพื่อพึ่งตนเองและพัฒนาตนเอง ไม่ใช่พึ่งพารัฐหรือองค์กรพัฒนาจากภายนอก
3. กระบวนการพัฒนายึดหลักล่างสู่บน (Bottom- up) มากกว่าบนลงล่าง (Top- Down)

อรพินท์ (2539) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม (Participation) มีความหมายกว้าง สำหรับความหมายที่พูดถึงในเชิงการพัฒนาชนบทมักจะหมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในชุมชนหรือประชาชน การเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนาของภาครัฐเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง แต่การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้างกว่าอาจหมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชนโดยตรงและการมีส่วนร่วมตามความหมายที่เป็นธรรมคือ การที่สมาชิกร่วมรับประโยชน์และร่วมลงทุนลงแรงด้วย

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนเป็นตัวนำการพัฒนา ไม่ใช่รัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอกกำหนดนโยบายและให้ทรัพยากรมาแล้วเกณฑ์ประชาชนไปเข้าร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้นประชาชนจะต้องมีความเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนาโดยการลงทุน เวลา เงิน วัสดุอุปกรณ์ กำลังแรงงาน หรือกำลังความคิด เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทัศนะของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน สามารถรวบรวมมานำเสนอได้ ดังนี้

Cohen and Uphoff (1977) ได้กล่าวว่า ได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามี 3 มิติ (Dimensions) โดยมิติของการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็น

- 1.1 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (Decision making)
- 1.2 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ (Implementation)
- 1.3 การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ (Benefit)
- 1.4 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation)

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน จากลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งได้ดังต่อไปนี้

บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนใน 4 มิติ คือ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการริเริ่มในการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ ตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิก และกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านการทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร การประสานความร่วมมือ และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม ส่วนบุคคล และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านได้มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนใน 4 มิติ คือความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการริเริ่มในการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการและจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ หมายถึง การที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านการทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร การประสานความร่วมมือ และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือ

การมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประชุมโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่สตรี ประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านวัตถุ ด้านสังคม ส่วนบุคคล และจะดูจากลักษณะที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิกและกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประชุมโดยชุมชน

ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล หมายถึง การที่สตรี ประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการ กิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป และจะดูจากลักษณะ ที่แสดงออก คือการมีความสนใจและร่วมประชุม การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การเป็นสมาชิก และกรรมการ การเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการประชุมโดยชุมชน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Whose) ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ต่างชาติ (จากองค์กรที่ให้ทุน เป็นต้น) ทั้งนี้ให้พิจารณาลักษณะทางประชากร สังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้ามีส่วนร่วมในเรื่องอายุ เพศ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับชั้นในสังคม อาชีพ ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย หรือการถือครองที่ดิน

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (How) โดยพิจารณาจาก

3.1 การมีส่วนร่วมเกิดจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง

3.2 ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีแรงจูงใจ

3.3 โครงสร้างชุมชน

3.4 ช่องทางการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น เช่น เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านปัจเจกชนหรือผ่านกลุ่ม เป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม (ผ่านตัวแทน) และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

3.5 ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม

3.6 ขอบข่าย (Scope) ครอบคลุมของกิจกรรม

3.7 ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม

เครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วม

Chapin (1977) ได้กล่าวว่า ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทางสังคม โดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กรของชุมชนไว้ดังนี้

1. การมีความสนใจและร่วมประชุม
2. การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
3. การเป็นสมาชิกและกรรมการ
4. การเป็นเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้จะดูจากลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกคือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การบริจาคเงินทอง วัสดุสิ่งของ และการเสียสละเวลา แรงงาน เป็นสมาชิกของคณะกรรมการต่าง ๆ และเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นโดยตรง

กล่าวโดยสรุป ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) ซึ่งเป็นแนวคิดเบื้องต้น ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วม โดยมีมิติของการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วย ประเด็นคำถามคือ มีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ (Benefit) และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นแนวคิด

เกี่ยวกับเครื่องจักรระดับบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

แนวคิดเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน

เมื่อได้ทราบถึงแนวคิดของบทบาท แนวคิดของความต้อการ และแนวคิดเกี่ยวกับสตรี และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ก็ต้องทราบถึงแนวคิดประมงพื้นบ้านด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลที่จะสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของประมงพื้นบ้าน

วิฑูรย์ (2547 ก) ได้ให้ความหมายว่า ประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fishing) คือ การประมงเพื่อยังชีพหรือประมงขนาดเล็ก โดยทั่วไปใช้เรือขนาดเล็ก เช่น เรือพื้นบ้าน ปัจจุบันส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์เข้าไปด้วย เครื่องมือจับปลาที่ใช้แหหรือเบ็ดแบบง่าย ๆ

วิฑูรย์ (2547 ข) ได้ให้ความหมายว่า การประมงพื้นบ้าน หมายถึง ประเภทการประมงแบบดั้งเดิมที่ยังไม่มีการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ มากนัก ทั้งทางด้านปัจจัยการผลิต การขนส่ง การเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ และการตลาด การประมงพื้นบ้านอาจมีความหมายแตกต่างกันไปตามปัจจัยมาตรฐานที่จะนำมาพิจารณา เช่น เป็นแบบพื้นบ้าน (Artisanal) แบบขนาดเล็ก (Small scale) แบบดั้งเดิม (Traditional) หรือแบบยังชีพ (Subsistence) เป็นต้น

วุฒิชัย และ คณะ (2544 ก) ได้กล่าวว่า กรมประมงได้กำหนดคำจำกัดความของการประมงพื้นบ้านไว้ในขั้นต้น เพื่อใช้ในการวางนโยบายและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้ หมายถึง การทำประมงโดยใช้เครื่องมือขนาดเล็กไม่ทันสมัย ทำการประมงในบริเวณไม่เกิน 3 กิโลเมตรจากชายฝั่ง โดยอาศัยแรงงานส่วนใหญ่ในครอบครัว รวมทั้งการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีเนื้อที่ขนาดเล็ก

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่าได้ว่า ประมงพื้นบ้าน หมายถึง ประเภทการประมงแบบดั้งเดิมที่ยังไม่มีการพัฒนา ซึ่งเป็นการประมงเพื่อยังชีพหรือประมงขนาดเล็ก ใช้เรือขนาดยาวไม่เกิน 14 เมตร ขนาดเครื่องยนต์ไม่เกิน 30 แรงม้า ทำการประมงไม่ไกลจากฝั่งมากนักเฉลี่ยห่างจากฝั่งประมาณ 5 กิโลเมตร

ความหมายเครื่องมือประมงพื้นบ้าน

วุฒิชัย และ คณะ (2544 ข) ได้ให้ความหมายว่า เครื่องมือประมงพื้นบ้าน หมายถึง เครื่องมือประมงที่ไม่ใช้เรือ หรือใช้ประกอบกับเรือขนาดเล็กไม่เกิน 5 ตันกรอส

ประเภทของเครื่องมือประมงพื้นบ้าน

วุฒิชัย และ คณะ (2544 ค) กล่าวว่า กรมประมงจำแนกประเภทของเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ใช้ในหมู่บ้านประมงทะเลเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทอวนลอย ประกอบด้วย อวนลอยปลาจะละเม็ด อวนลอยกุ้ง อวนลอยปู อวนลอยปลากระบอก อวนลอยปลาทุ อวนลอยปลากะพง อวนลอยปลากูเรา อวนลอยปลากะแร อวนลอยปลาตาบลา อวนลอยปลาทราย อวนลอยปลากด อวนลอยหมึก และอวนลอยปลาอื่น ๆ
2. ประเภทเบ็ด ประกอบด้วย เบ็ดราว เบ็ดตก จะนะ เป็นต้น
3. ประเภทเครื่องมือเคลื่อนที่ ประกอบด้วย แหหมึกที่ใช้ไฟล่อ แหอื่น ๆ ระวังรุน ช้อนต่างเรือผีหลอก อวนอื่น ๆ และเครื่องมือเคลื่อนที่อื่น ๆ
4. ประเภทเครื่องมือประจำที่ ประกอบด้วย ลอบหมึก ลอบปู ลอบปลา ไชมาน โพงพางโมะระ ละมู และเครื่องมือประจำที่ต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป ประมงพื้นบ้านเป็นประเภทการประมงขนาดเล็ก ที่ใช้เรือขนาดเล็กไม่เกิน 14 เมตร ขนาดเครื่องยนต์ไม่เกิน 30 แรงม้า ทำการประมงไม่ไกลจากฝั่งมากนักเฉลี่ยห่างจากฝั่งประมาณ 5 กิโลเมตร ซึ่งกรมประมงได้จำแนกประเภทของเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ใช้ในหมู่บ้านประมงทะเลเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย เครื่องมือประมงพื้นบ้านประเภทอวนลอย ประเภทเบ็ด ประเภทเครื่องมือเคลื่อนที่ ประเภทเครื่องมือประจำที่ต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน (Community-based fishery management)

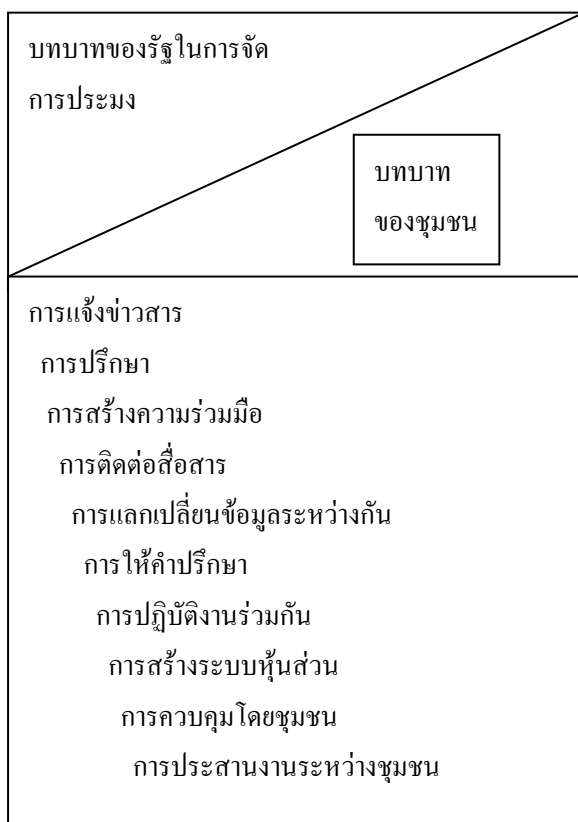
เมื่อได้ทราบถึงแนวคิดของบทบาท แนวคิดของความต้องการ และแนวคิดเกี่ยวกับสตรี แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และแนวคิดประมงพื้นบ้าน ก็ต้องทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชนที่มีความสำคัญต่อชาวประมง เนื่องจากเป็นวิธีที่แก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลที่พอจะสรุปได้ ดังนี้

หลักการการจัดการประมงโดยชุมชน

กังวาลย์ (2541 ก) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการจัดการประมงโดยชุมชนนั้นคือ รัฐจะทำการมอบอำนาจในการจัดการประมงให้กับชุมชน โดยรัฐจะทำหน้าที่เพียงเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับชุมชน ชุมชนจะมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลที่ชุมชนได้รับมอบจากรัฐ อีกนัยหนึ่งก็คือ ชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทะเลที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และในขณะเดียวกัน ชุมชนก็มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่ในทะเลอาณาเขตของชุมชน รวมทั้งทำหน้าที่บริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทะเล ภายใต้เงื่อนไขของการอยู่ดี กินดีของชาวประมงชุมชนและการพัฒนาการประมงอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ของชุมชน

ดังนั้น ภายใต้หลักการดังกล่าวข้างต้น ต้นตอของปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงชายฝั่ง 2 ประการคือ ทรัพยากรประมงไม่มีใครเป็นเจ้าของที่ชัดเจน และการทำประมงแบบเสรี จะถูกขจัดออกไป เมื่อต้นตอของปัญหาได้ถูกขจัดไปแล้ว ทรัพยากรประมงก็จะสามารถฟื้นฟูให้กลับมาสู่สภาพที่อุดมสมบูรณ์ดังที่เคยเป็นมาในอดีตได้

การพัฒนาไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชน

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชน

ที่มา: กังวาลย์ (2541)

ในภาพที่ 1 ด้านซ้ายสุดเป็นการจัดการประมงจะกระทำโดยรัฐทั้งหมด และด้านขวามือสุดเป็นการจัดการประมงร่วมกันจะเป็นสะพานเชื่อมระหว่างการจัดการประมงทั้งสองระบบ การจัดการประมงที่รัฐจะยอมให้ชุมชนประมงหรือองค์กรชาวประมงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการประมงด้วย โดยระยะแรกบทบาทของชุมชนประมงมีเพียงเล็กน้อยและจะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันบทบาทของรัฐในการจัดการประมงก็จะลดลงทีละน้อย เมื่อการจัดการประมงร่วมกันได้พัฒนาไปถึงจุดสุดท้าย การจัดการประมงโดยชุมชนก็จะเกิดขึ้น ณ จุดนี้บทบาทของรัฐในการจัดการประมงจะลดลงเหลือเพียงเป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการให้แก่ชุมชนเท่านั้น ชุมชนจะทำหน้าที่ในการจัดการประมงอย่างสมบูรณ์

การพัฒนาการจัดการประมงโดยชุมชนของไทย

กังวาลย์ (2541 ข) ได้กล่าวว่า ในประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีแนวคิดในการพัฒนาระบบการจัดการประมงโดยชุมชนขึ้นในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะแก้ปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง และการพัฒนาชุมชนประมงขนาดเล็ก

ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของชุมชน ในการที่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น จึงได้มีการกำหนดเป็นนโยบายของชาติที่จะให้ชุมชนเข้ามามีอำนาจในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้เขียนไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 46 ว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และในมาตรา 56 ยังได้ระบุไว้อีกว่า “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงดูแลรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ฯลฯ” ซึ่งจากทั้งสองมาตราดังกล่าวนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ยืนยันอย่างแน่ชัดว่า นโยบายแห่งชาตินี้ในเรื่องของการจัดการทรัพยากรนั้นจะให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทอย่างเต็มที่ รัฐบาลใดก็ตามเมื่อเข้ามาบริหารประเทศจะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด

ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าในการจัดการทรัพยากรประมงชายฝั่งของไทย จะต้องเปลี่ยนจากรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชน

ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการประมงโดยชุมชน

กังวาลย์ (2541 ค) กล่าวว่า ผลประโยชน์หรือผลได้หลักจากการจัดการประมงโดยชุมชนนั้นก็คือ ทรัพยากรประมงชายฝั่งจะมีเจ้าของที่แน่ชัด และการทำการประมงมีการควบคุม ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาด้านต่อเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงชายฝั่ง เมื่อต้นตอแห่งปัญหาได้รับ

การแก้ไข ทรัพยากรประมงชายฝั่งก็จะสามารถฟื้นตัวมีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถพัฒนาระบบการจัดการประมงโดยชุมชนให้เกิดขึ้นมาได้แล้ว ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ได้แก่

1. ทรัพยากรประมงชายฝั่งจะมีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม หรืออย่างน้อยที่สุดจะมีความอุดมสมบูรณ์กว่าในปัจจุบัน
2. ชาวประมงขนาดเล็กจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อทรัพยากรประมงชายฝั่งมีความอุดมสมบูรณ์ ชาวประมงจะจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น รายได้ก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ชาวประมงขนาดเล็กจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม
3. ชาวประมงขนาดเล็กไม่ต้องอพยพไปหางานทำในเมือง เนื่องจากทรัพยากรประมงที่มีอยู่ เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในชุมชนได้ ปัญหาการแตกแยกของครอบครัวก็จะไม่เกิดขึ้น
4. สังคมไทยจะมีความมั่นคงในเรื่องของอาหารสัตว์น้ำ เพราะจะมีสัตว์น้ำมาตอบสนองความต้องการในการบริโภคได้อย่างเพียงพอ ความขัดแย้งระหว่างชาวประมงจะหมดสิ้นไป ชาวประมงขนาดเล็กมีแหล่งทำการประมงของตนที่แน่นอน

กล่าวโดยสรุป หลักการของการจัดการประมงโดยชุมชน การพัฒนาไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชนเงื่อนไขสำคัญของการไปสู่ความสำเร็จของระบบการจัดการโดยชุมชน ผลดีของการจัดการประมงโดยชุมชนที่ได้รับความสำเร็จ รูปแบบการจัดการประมงโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ข้อเสนอการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรในทะเลของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่า การจัดการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการประมงชายฝั่งนั้น จะต้องใช้วิธีการจัดการประมงโดยชุมชน (Community-based fishery management) เท่านั้น ปัญหาต่าง ๆ ของการประมงชายฝั่งจึงจะแก้ไขได้

รูปแบบการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน

ปิยะ และคณะ (2543 ก) ได้แบ่งรูปแบบการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ดังนี้

1. ชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีระบบคุณค่าและความเชื่อที่มีพื้นฐานจากหลักการทางศาสนาอิสลามที่ว่า ทะเลซึ่งเป็นทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันเป็นขององค์อัลลอฮ์ (พระเจ้า) และผู้ที่ปกป้องดูแลรักษาทะเลเรียกว่า นบีค็อยเดห์ การใช้ประโยชน์จากทะเลจึงต้องเคารพต่อผู้ปกป้องทะเล ต้องเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของท้องทะเล รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในทะเลต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน อย่างคุ้มค่าและไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน

2. เครื่องมือประมงพื้นบ้าน เป็นสิ่งประดิษฐ์ทางสังคมที่ประกอบด้วย ตัวเครื่องมือ เครื่องล่อและกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน และไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ซึ่งเกิดจากภูมิปัญญา ความรู้เกี่ยวกับท้องทะเลและสัตว์น้ำที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับระบบคุณค่าความเชื่อของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

3. อุดมการณ์อำนาจของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ปรากฏในรูปของจารีตท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรที่สำคัญคือ การเคารพสิทธิของผู้อื่นโดยห้ามใช้เครื่องมือประมงที่ทำลาย เพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน การทำซั้ง หรือปะการังเทียมแบบพื้นบ้านในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ และเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจ แสวงหาความร่วมมือจากส่วนราชการและสังคมภายนอก และพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรือ และการทำประมงที่แสดงถึงการเคารพธรรมชาติ การตระหนักถึงศักดิ์ศรีและอำนาจชุมชน

ระบบคุณค่า ภูมิปัญญา อุดมการณ์อำนาจและความสัมพันธ์ทางสังคมในการจัดการทรัพยากรของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด และทำให้การประมงในแบบของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านเป็นการรักษาความสมดุลของธรรมชาติ การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ และแหล่งทำการประมง ควบคู่ไปกับการนำสัตว์น้ำแต่ละชนิด แต่ละประเภทมาใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรในทะเลของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน

ปิยะ และ คณะ (2543 ข) กล่าวถึงข้อเสนอการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรในทะเลของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ไว้ดังนี้

1. สร้างโอกาสและศักยภาพของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากร โดยการผลักดันองค์ความรู้ของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรในทะเล ให้สังคม ให้สาธารณชนได้รับรู้และมีความเข้าใจอย่างกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับระบบความรู้ สร้างความชอบธรรม สร้างอำนาจในการต่อรอง และเพิ่มบทบาทของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากรในทะเลอย่างยั่งยืน

2. สร้างระบบการจัดการทรัพยากรในทะเลที่หลากหลายโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งถูกกำหนดและควบคุมด้วยระบบคุณค่า ภูมิปัญญา และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ผ่านการสั่งสมถ่ายทอดมาหลายชั่วอายุคน กฎเกณฑ์และจารีตท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรที่สำคัญคือการเคารพสิทธิของผู้อื่นโดยห้ามใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายสิทธิชุมชนของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน เป็นสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน และไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ไม่ใช้สิทธิในเขตทะเลชุมชน หรือการจัดการโดยท้องถิ่น ที่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีอำนาจจัดการเหนือท้องทะเล เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้ทรัพยากรของส่วนรวมถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของคนส่วนน้อย ในขณะที่คนส่วนใหญ่กลับถูกปิดกั้นสิทธิที่เข้าถึงทรัพยากรส่วนรวมมากขึ้น

3. เพิ่มบทบาทชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรในทะเล เช่น

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง เช่น การทำซั้ง หรือปะการังเทียมแบบพื้นบ้าน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และแสดงถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากร

3.2 สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การติดตาม เร่งรัด การดำเนินงาน การขอทราบข้อมูลข่าวสาร การขอทราบผลคดี การตรวจสอบการทำงาน การร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านต่าง ๆ การเป็นราษฎรอาสาสมัครร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่รัฐ

กล่าวโดยสรุป การจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน มีระบบคุณค่าและความเชื่อที่มีพื้นฐานจากหลักศาสนาอิสลาม มีการใช้เครื่องมือประมงพื้นบ้านที่สังคมยอมรับ อุดมการณ์อำนาจของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านเคารพสิทธิของผู้อื่นโดยห้ามใช้เครื่องมือประมงที่ทำลาย การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในทะเลของชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน

โดยมีการสร้างโอกาสและศักยภาพของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากร
สร้างระบบการจัดการทรัพยากรในทะเลที่หลากหลายโดยชุมชนชาวประมงพื้นบ้านและ
เพิ่มบทบาทชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรในทะเล

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภัททา (2542) เรื่อง พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน กล่าวถึงทฤษฎีของ Erikson ได้สรุปว่า วัยอายุประมาณ (20 -40 ปี) มีพัฒนาการทางจิตใจ คือ ใกล้ชิดสนิทสนมใกล้ชิดอย่างกว้าง (INTIMACY VS. ISOLATION) รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับบุคคล คือ เพื่อนรักหรือคู่รักคู่ชีวิต ได้มีลักษณะทางสังคม คือ ค้นหาตัวเองได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น มีความรับผิดชอบ และผลที่ได้จากขั้นพัฒนาการ คือ ได้ความรักและความผูกพัน รวมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว มีผลต่อความความคิด สติปัญญาและความสนใจ และการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเป็น การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน ผู้ได้เปรียบ ทางด้านการแสวงหาข้อมูลและข่าวสารทำให้มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น

สุวัฒน์ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทฤษฎีของ Lovell ในปี 1980 ได้สรุปว่า การเรียนรู้ในช่วงอายุ 25 – 40 ปี จะอยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยกลางคน (Middle Adulthood) มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนคือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและบทบาท ทางสังคม ซึ่งส่วนมากก็สามารถแสวงหาความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพได้แล้ว ตลอดจน ได้รับความมีชื่อเสียงและเกียรติยศมากขึ้น (Prestige) และนับเป็นวัยที่กำลังมีศักยภาพที่สามารถ จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ สำหรับบางคนอาจจะมีความต้องการได้รับข่าวรู้ใหม่ๆ ทางด้าน บริหารงาน และการเข้าสังคมที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมดีขึ้น ในส่วนของผู้ใหญ่ก็จะมีความเป็นอิสระจากภาระหน้าที่ทางครอบครัว เพราะว่าบุตรก็โตจนสามารถ ช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ดังนั้นบางคนจึงมีความต้องการที่จะเข้ารับกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่อีกครั้ง สุขภาพทางด้านร่างกายและสติปัญญาของคนในวัยนี้ นับว่าได้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุดแล้ว รวมทั้ง สตรีที่สมรสแล้วจะมีระยะสูงสุดของการให้ความช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้มี เวลาว่างในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น และครอบครัวมีสมรรถภาพของ บทบาท คือ การวางแผน การจัดการ การให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว การใช้จ่าย การประหยัด การมีความรับผิดชอบ

คอเลาะ และ คณะ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และบ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีและสตรีที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้าน พบว่า ชาวบ้านดาโตะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีและพิธีกรรมของชาวดาโตะจึงเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ส่วนทางด้านการศึกษาเนื่องด้วยบ้านดาโตะเป็นสังคมมุสลิม การศึกษาในอดีตของคนในชุมชนบ้านดาโตะจึงดำเนินการอยู่ในการศึกษาตามหลักศาสนาอิสลาม ไม่ว่าเรียนในโรงเรียนตาดีกาหรือปอเนาะ ในขณะที่เดียวกันในปัจจุบันวัยรุ่นกำลังสนใจและให้ความสำคัญต่อการศึกษาในทางสามัญมากขึ้น แต่โดยทั่วไปแล้ววัยรุ่นในบ้านดาโตะขาดโอกาสที่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าแม้จะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในท้ายที่สุดแล้วลูกหลานจะต้องกลับมาอยู่ในหมู่บ้าน และทำงานที่มีรายได้ไม่ต่างไปจากผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาดังนั้นชาวบ้านดาโตะส่วนใหญ่จะจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยที่ลูกสาวต้องช่วยทำงานในบ้าน ส่วนลูกชายต้องช่วยทำงานนอกบ้านที่ต้องใช้แรงงาน สมาชิกในครอบครัวจะทำงานหนักเพื่อให้มีรายได้มากขึ้น จากเดิมที่คนในหมู่บ้านดาโตะประกอบอาชีพประมงและมีรายได้พอเพียงในการดำรงชีวิต ยังสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ ในปัจจุบันเมื่อ “คนนอก” เข้ามาแย่งชิงทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนรอบอ่าวปัตตานี ประกอบกับน้ำมันแพงมากขึ้น ทำให้ชาวดาโตะเปลี่ยนวิธีการทำมาหากินไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อให้มีรายได้ในการเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น การเลี้ยงปลาและปลากะพงในบ่อทราย การทำข้าวเกรียบ ล้วนเป็นอาชีพใหม่ที่เกิดในหมู่บ้านดังกล่าว ส่วนคนหนุ่มสาวจะออกไปทำงานนอกบ้าน ทั้งทำงานในตัวจังหวัดปัตตานีและจังหวัดอื่นๆ เช่น ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นลูกจ้าง นอกจากนี้หนุ่มสาว อีกจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่จะทำงานในร้านอาหารไทย บางส่วนไปทำงานเป็นลูกเรือประมงพาณิชย์ เนื่องจากได้รับเงินค่าตอบแทนเร็วกว่าเรือในฝั่งไทย และที่สำคัญคือเจ้าของเรือเป็นชาวมุสลิม ทำให้รู้สึกสบายใจในเรื่องความเป็นอยู่ร่วมกันในเรือ ไม่มีปัญหาทางความเชื่อและวัฒนธรรม ซึ่งอาชีพที่รองลงมาจากการทำประมง คือ การทำข้าวเกรียบ เลี้ยงปลาและปลากะพง รันน้ำชา ขายอาหาร ช่างทำเรือ ช่างวาดลวดลายเรือ ช่างก่อสร้าง รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม รับจ้างในมาเลเซีย รับราชการ การประกอบอาชีพประมงส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้เรือหางยาว เรือพาย เรือแจว หรือเรือกอลและ ส่วนเครื่องมือประมงที่ใช้ ได้แก่ อวนประเภทต่าง ๆ แห เบ็ด เป็นต้น ชาวประมงจะใช้เครื่องมือแตกต่างกันไปตามฤดูกาลและกระแสน้ำลม นอกจากนั้นการทำและใช้เครื่องมือประมงจะสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของชุมชน แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ชนิดของสัตว์น้ำ และความสามารถในการลงทุนประกอบเครื่องมือประมงชนิดต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นชาวประมงส่วนใหญ่จะมีเครื่องมือในการประกอบอาชีพหลายชนิด เพื่อที่จะเลือกใช้ได้ตาม

ความเหมาะสม เช่น อวนลาก อวนลอยกุ้ง อวนจมปู แห เบ็ด ราว เป็นต้น หมู่บ้านดาโตะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฤดูฝน สภาพทะเลมีคลื่นแรง ทำให้ไม่สามารถนำเรือประมงออกทำการประมงได้ และเกิดจากสภาวะน้ำจืดที่ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำในอ่าวปัตตานีลดจำนวนน้อยลง ในการออกทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้านดาโตะ ส่วนมากจะใช้แรงงานของสมาชิกในครัวเรือนร่วมกันออกทำประมง อาจจะเป็นคู่สมรสหรือญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เนื่องจากครัวเรือนของชาวประมงพื้นบ้านเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก ทำให้บางครัวเรือนให้หัวหน้าครอบครัวออกทำประมง ส่วนเครื่องมือประมงที่จะไม่มีการจ้างแรงงานเข้ามาช่วยในการทำประมงเพิ่ม ชาวประมงพื้นบ้านในดาโตะ ขายสัตว์น้ำที่ร้านรับซื้อสัตว์น้ำเพื่อส่งขายในเมือง หรือนำไปขายสัตว์น้ำในตลาดนัดเองในวันจันทร์และวันพุธ ที่ขายตรงลานกว้างหน้าโรงเรียนตาดีกา

ภัสสร (2542) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทเพศ สถานภาพสตรีกับการพัฒนา กล่าวว่าสตรีมักมีแรงจูงใจที่จะจัดการ และควบคุมการใช้ทรัพยากร สตรีนับว่าเป็นตัวแทนที่มีศักยภาพในการพัฒนา หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งรวมถึงการมีบทบาทในการปกป้องดูแล และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสตรีมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเนื่องจากต้องทำมาหากินอยู่กับสิ่งเหล่านี้ สตรีส่วนใหญ่ก็รู้ดีเกี่ยวกับข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นคนกลุ่มแรกที่รับรู้ และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อม ดังนั้นสตรีจึงอาจทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติได้ดีกว่าผู้อื่น

สมยศ (2539) เรื่อง ทฤษฎีองค์การ ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Maslow ว่า ความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการได้รับความนิยมน้อย มี 2 อย่าง อย่างแรกเกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเอง ในเรื่องของความมั่นคง ความสำเร็จ ความสามารถที่เพียงพอ และการมอบหมายไว้วางใจ อย่างที่สองเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ เช่น ขอมรับ ความสนใจ และการรู้ซึ่งถึงคุณค่า

บานเย็น (2537) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีเกษตรในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน และพบว่าสตรีเกษตรที่สมรสแล้วมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน

พรทิพย์ (2539) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพบว่า การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ มาก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดนนทบุรี พบว่า กรรมการสตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่างกัน รวมทั้งพบว่า กรรมการสตรีที่มีรายได้ต่างกันมีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่างกัน และพบว่า กรรมการสตรีที่มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างกันมีบทบาทในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

จรรยารัตน์ (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการวนศาสตร์ชุมชนของบนพื้นที่สูงในกลุ่มน้ำห้วยของเผ่า จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการ

สืบสกุล (2543) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ- สังคมราษฎรที่มีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ตำบลกาลิโน อำเภอละนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รายได้ของครัวเรือน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

มานะ (2543) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านไอร์บาลอ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านไอร์บอลอ

มานะ (2543) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านสะมะแก ตำบลนาสวน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน

จิรพรรณ (2525) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท พบว่า ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การไปในตัวจังหวัด การอ่านหนังสือพิมพ์ และการเข้ารับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสตรี กล่าวคือ สตรีชนบทที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ย่อมจะได้รับข่าวสารและความรู้ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนทำให้สตรีเหล่านี้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในชุมชน

สกันซ์ (2528) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารมาก จะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารน้อย

สมใจ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณีตำบลละเียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับข่าวสารของประชาชนในเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

วิไลพร (2534) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง พบว่า การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน โดยกลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารจำนวน 6 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากลุ่มย่อยอื่นๆ ในเรื่องเดียวกัน

สุวรรณี (2536) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า การได้รับข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

ณรงค์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน: กรณีศึกษาอ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการประมงของชาวประมงพื้นบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน

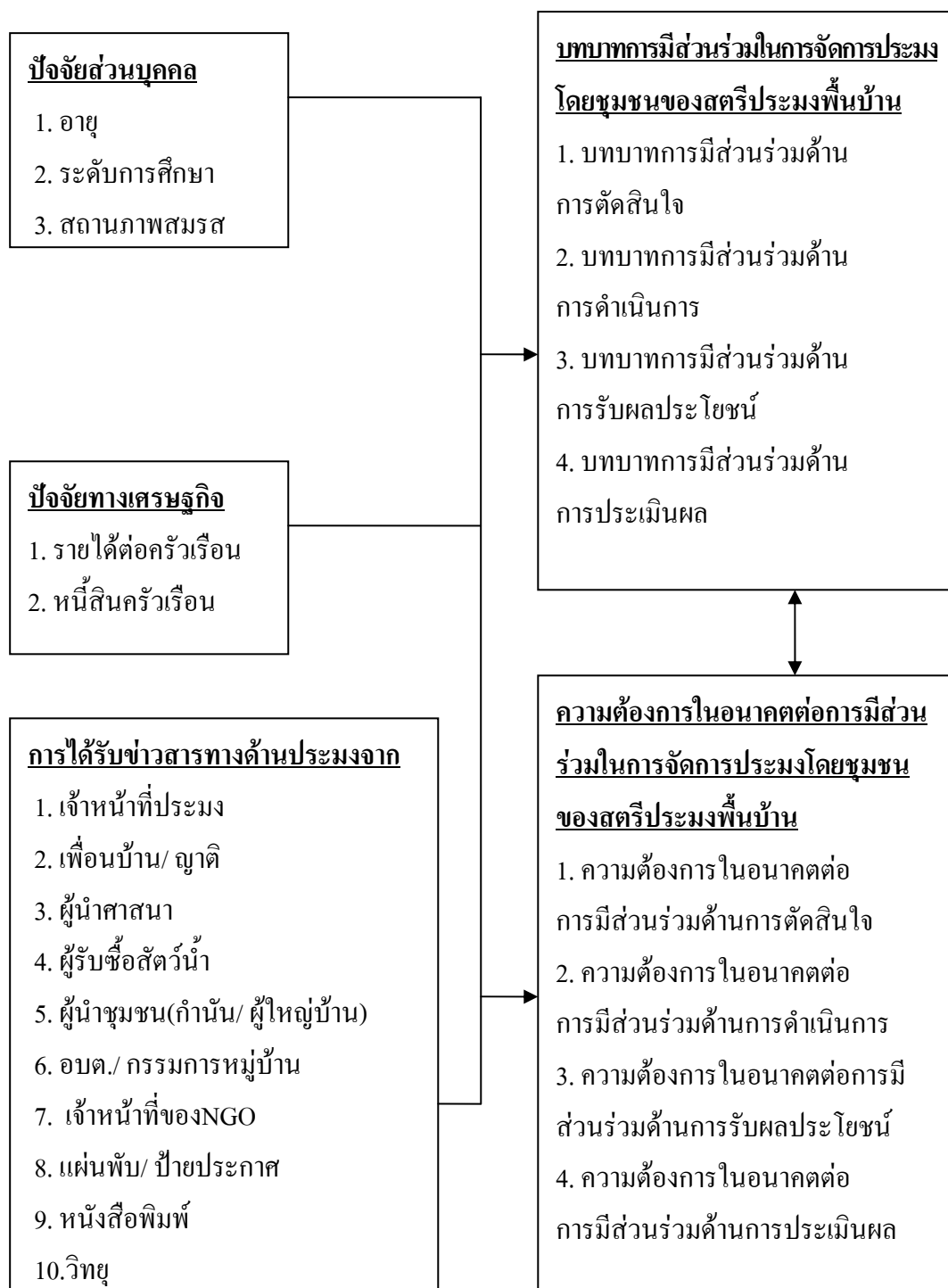
บุรี (2542) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลี้ยงไก่เนื้อ: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้รับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา พบว่าการได้รับข่าวสารของสตรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลี้ยงไก่เนื้อ

กัลยารัตน์ (2543) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าเขาวง ตำบลป่าอ้อ และตำบลระบำ อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี พบว่าการได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน

ธวัช (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการได้รับข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ทำให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ แนวคิดเกี่ยวกับสตรี แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น อนุมานได้ว่าการที่จะทำให้สตรีประมงพื้นบ้านได้มีบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนจะต้องเกิดจากการได้รับข่าวสารด้านจิตวิทยาของปัจเจกบุคคลที่เป็นแรงจูงใจ และผลักดันให้สตรีประมงพื้นบ้านเกิดพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ในการเข้าร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนและมีความต้องการของบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเกิดการกระทำร่วมกันให้บรรลุความพึงพอใจในความต้องการในอนาคตต่อการส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน ดังนั้นในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากเจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) อบต./ กรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของ NGO แผ่นพับ/ ป้ายประกาศ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในปัจจุบันและความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้านว่ามีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน

กรอบแนวความคิด

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบการวิจัยข้างต้น สามารถมากำหนดสมมติฐานในการวิจัยเรื่อง บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมง มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยมีสมมติฐานย่อยดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

1.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมง มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยมีสมมติฐานย่อยดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

2.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 3 บทบาทมีความสัมพันธ์กับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในหมู่บ้านคาไ้ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาทำการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

อุปกรณ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและเคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านบริเวณอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ในหมู่บ้านชาวประมงในเขตอำเภอยะหริ่ง จำนวน 1 ตำบล 1 หมู่บ้าน คือ ตำบลแหลมโพธิ์ หมู่บ้านคาไ้ะ

ระยะเวลาการศึกษา

ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน 2550

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างแบบ (Purposive or Judgement Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยทำการศึกษาเฉพาะสตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและเคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านในหมู่บ้านคาไ้ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 248 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านบุคคล เศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่างและคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 รายได้ของครัวเรือน โดยเป็นคำถามแบบเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 3 ต้นทุนในการทำประมง โดยเป็นคำถามแบบเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 4 ด้านบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นคำถามโดยเครื่องหมายถูกลงในช่องว่าง มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ

ด้านบทบาท (สภาพปัจจุบัน)	ให้คะแนน
ทุกครั้ง	2
บางครั้ง	1
ไม่เคย	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ได้แล้ว จะใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ระดับ มีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.67$$

ด้านบทบาท (สภาพปัจจุบัน)	ระดับคะแนนเฉลี่ย
มาก	1.36 - 2.00
ปานกลาง	0.68 – 1.35
น้อย	0.00 – 0.67

จากหลักการดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

1. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.67 คะแนน แสดงว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับน้อย หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีไม่มากนัก
2. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 0.68 – 1.35 คะแนน แสดงว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับปานกลาง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีพอสมควร
3. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 1.36 – 2.00 คะแนน แสดงว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับมาก หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเป็นอย่างดี

ด้านความต้องการ (ในอนาคต)	ให้คะแนน
มาก	2
ปานกลาง	1
ไม่ต้องการ	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ได้แล้ว จะใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 ระดับ มีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.67$$

ด้านความต้องการ (ในอนาคต)	ระดับคะแนนเฉลี่ย
มาก	1.36 - 2.00
ปานกลาง	0.68 – 1.35
น้อย	0.00 – 0.67

จากหลักการดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

1. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.67 คะแนน แสดงว่า ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับน้อย หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีไม่มากนัก
2. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 0.68 – 1.35 คะแนน แสดงว่า ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับปานกลาง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีพอสมควร
3. ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 1.36 – 2.00 คะแนน แสดงว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับมาก หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีมาก

การทดสอบเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try out) ในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับสตรีประมงพื้นบ้านที่อาศัยในพื้นที่หมู่บ้านตะโล๊ะสะมีแล ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 40 คน โดยสัมภาษณ์สตรีประมงพื้นบ้านแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้านบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha) ของครอนบาช (Cronbach alpha formula) ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน .8073

ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน .8890

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นดังกล่าว ถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับดี

วิธีการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา
2. สร้างเครื่องมือ
3. ทดสอบเครื่องมือประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ศึกษา
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือนำชี้แจงงานวิจัยและสำรวจพื้นที่สัมภาษณ์จากแบบสอบถาม จำนวน 248 ชุด โดยผู้สัมภาษณ์และผู้ช่วยนักวิจัยที่สามารถพูดและเข้าใจภาษาชาวซึ่งในภาษาท้องถิ่น

4.1 รวบรวมแบบสอบถาม

4.2 ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด

4.3 ตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมด ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปบันทึกคะแนนโดยลงรหัส (Coding) บันทึกข้อมูล (Data entry) เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามและแบบวัด นำข้อมูลที่ได้บันทึกแบบลงรหัสแล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการนำเสนอในรูปแบบตาราง ใช้สถิติการทดสอบที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non - parametric) เพื่อการวิเคราะห์และบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวม ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1, 2 และส่วนที่ 3
2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ด้วยวิธีการแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 4
3. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยชุมชนกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 4

กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ผลและวิจารณ์

การศึกษาบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภูปัตตานี กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ทำการศึกษาสตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้าน ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลจากสตรีประมงพื้นบ้านได้ทั้งสิ้นจำนวน 248 คน โดยมีการเสนอและอธิบายผลการศึกษาค้นคว้าได้จำแนกออกเป็น 8 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ด้านความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ส่วนที่ 7 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ บ้านเกิด ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงาน โดยมีข้อมูลดังที่แสดงในตารางที่ 3

1. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.2 อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 30 – 41 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 42 – 53 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.4 อายุระหว่าง 18 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.9 และอายุระหว่าง 54 – 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.5 (ตารางที่ 3)
2. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 99.2 มีถิ่นกำเนิดในหมู่บ้านคาโตะ และกลุ่มตัวอย่างที่ย้ายจากหมู่บ้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.8 (ตารางที่ 3)
3. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม (ตารางที่ 3)
4. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 62.5 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.4 และไม่มีการศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.1 (ตารางที่ 3)
5. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 89.5 มีสถานภาพสมรส และสถานภาพโสด/ หย่าร้าง/ หม้าย คิดเป็นร้อยละ 10.5 (ตารางที่ 3)
6. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 29.8 ไม่มีจำนวนบุตรชาย รองลงมาคือ จำนวนบุตรชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และบุตรชายมากกว่า 2 คน มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนจำนวนบุตรสาว พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.1 ที่มีจำนวนบุตรสาว 1 คน รองลงมาคือ ไม่มีจำนวน

บุตรสาวและจำนวนบุตรสาวจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และจำนวนบุตรสาวมากกว่า 2 คน มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.5 (ตารางที่ 3)

7. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 27.8 ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชาย จำนวน 3 คน รองลงมาก็คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชายมากกว่า 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 และไม่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชาย จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.5 ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิง จำนวน 2 คน รองลงมาก็คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิงมากกว่า 3 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิงจำนวน 1 คน จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.9 (ตารางที่ 3)

8. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 66.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นชายจำนวน 1 คน รองลงมาก็คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นชายมากกว่า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานไม่เป็นชาย มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.7 ส่วนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นหญิง จำนวน 1 คน รองลงมาก็คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ไม่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 10.9 และจำนวนสมาชิกที่ทำงานเป็นหญิงมากกว่า 2 คน จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.7 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำการประมงพื้นบ้าน
ที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
18 – 29	42	16.9
30 – 41	97	39.2
42 – 53	73	29.4
54 – 79	36	14.5
รวม	248	100.0
2. บ้านเกิด		
หมู่บ้านดาโต๊ะ	246	99.2
ที่อื่น	2	0.8
รวม	248	100.0
3. ศาสนา		
อิสลาม	248	100.0
อื่นๆ	0	0
รวม	248	100.0
4. การศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	25	10.1
ประถมศึกษา	155	62.5
มัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา	68	27.4
รวม	248	100.0
5. สถานภาพการสมรส		
สมรส	222	89.5
โสด/ หย่าร้าง/ หม้าย	26	10.5
รวม	248	100.0
6. จำนวนบุตร		
บุตรชาย 0 คน	74	29.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บุตรชาย 1 คน	58	23.4
บุตรชาย 2 คน	61	24.6
บุตรชายมากกว่า 2 คน	55	22.2
รวม	248	100.0
บุตรสาว 0 คน	60	24.2
บุตรสาว 1 คน	82	33.1
บุตรสาว 2 คน	60	24.2
บุตรสาวมากกว่า 2 คน	46	18.5
รวม	248	100.0
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
สมาชิกเป็นชาย 0 คน	7	2.8
สมาชิกเป็นชาย 1 คน	63	25.4
สมาชิกเป็นชาย 2 คน	59	23.8
สมาชิกเป็นชาย 3 คน	69	27.8
สมาชิกเป็นชายมากกว่า 3 คน	50	20.2
รวม	248	100.0
สมาชิกเป็นหญิง 1 คน	42	16.9
สมาชิกเป็นหญิง 2 คน	93	37.5
สมาชิกเป็นหญิง 3 คน	64	25.8
สมาชิกเป็นหญิงมากกว่า 3 คน	49	19.8
รวม	248	100.0
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงาน		
สมาชิกที่ทำงานเป็นชาย 0 คน	19	7.7
สมาชิกที่ทำงานเป็นชาย 1 คน	165	66.5
สมาชิกที่ทำงานเป็นชาย 2 คน	33	13.3
สมาชิกที่ทำงานเป็นชายมากกว่า 2 คน	31	12.5
รวม	248	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกที่ทำงานเป็นหญิง 1 คน	163	65.7
สมาชิกที่ทำงานเป็นหญิง 2 คน	34	13.7
สมาชิกที่ทำงานเป็นหญิงมากกว่า 2 คน	24	9.7
รวม	248	100.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมง

ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมงของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพเสริม ประเภทเรือที่ใช้ทำการประมง ชาวประมงหมู่บ้านคาโตะใช้เรือหางยาว ประเภทเครื่องมือประมงที่ใช้ทำการประมงหลัก คือ อวนประเภทต่างๆ ซึ่งจะใช้เครื่องมือแตกต่างกันไปตามฤดูกาล และสภาพภูมิอากาศ นอกจากนั้นการทำและใช้เครื่องมือประมงสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของชุมชน แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ชนิดของสัตว์น้ำ และความสามารถในการลงทุนประกอบเครื่องมือประมงชนิดต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นชาวประมงจึงมีเครื่องมือในการประกอบอาชีพหลายชนิดเพื่อจะเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้มีข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาการทำประมงในรอบปี แรงงานในการทำประมง การใช้ประโยชน์สัตว์น้ำที่จับได้ การจำหน่ายสัตว์น้ำที่จับได้ และปัญหาในการทำประมง โดยมีข้อมูลดังที่แสดงในตารางที่ 4

1. จากสภาพแวดล้อมที่หมู่บ้านคาโตะถูกขนาบด้วยทะเล ทำให้ชาวคาโตะจึงยึดอาชีพประมงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยที่สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 63.3 มีอาชีพทำการประมงร่วมกับอาชีพเสริม และมีการประกอบอาชีพอย่างเดียวกิตเป็นร้อยละ 36.7 (ตารางที่ 4)

2. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.8 มีอาชีพการรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 23.4 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.6 อาชีพทำข้าวเกรียบ คิดเป็นร้อยละ 8.1 อาชีพการรับจ้างทั่วไปและค้าขายกับอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการแปรรูปสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 5.2 อาชีพการรับจ้างทั่วไปและอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.0 อาชีพการค้าขายและการแปรรูปสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 1.6 อาชีพการเพาะเลี้ยง

สัตว์น้ำชายฝั่งกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 0.8 และอาชีพการรับจ้างทั่วไปและการแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.4 (ตารางที่ 4)

3. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 82.1 ใช้เรือหางยาวมีเครื่องยนต์ ยาว 8 เมตร รองลงมาคือ เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 7 เมตร คิดเป็นร้อยละ 14.1 เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 6 เมตร คิดเป็นร้อยละ 2.6 และเรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 5 เมตร จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 (ตารางที่ 4)

4. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านกลุ่มตัวอย่างใช้กลุ่มเครื่องมืออวนลอยและอวนติดตา ได้แก่ อวนจมปู คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาคือ อวนลอยปลาและอวนจมปู คิดเป็นร้อยละ 23.8 อวนลอยกุ้งและอวนจมปู คิดเป็นร้อยละ 13.8 อวนลอยกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 6.3 อวนลอยปลา คิดเป็นร้อยละ 6.3 และอวนลอยกุ้งและอวนลอยปลา จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.8 ส่วนกลุ่มเครื่องมือประมงประจำที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100.0 ใช้เร้วปู และแหล่งทำการประมง พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100.0 ทำการประมงในอ่าวปัตตานี (ตารางที่ 4)

5. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านทั้งหมด ทำการประมงช่วงที่ทำประมง 10 เดือน จากเดือนกุมภาพันธ์ ถึง พฤศจิกายน ส่วนระยะเวลาในช่วงไม่ทำประมง พบว่าไม่ทำการประมง 2 เดือน จากเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม สาเหตุที่ไม่ทำประมง เนื่องจากเป็นฤดูฝนและมีมรสุม (ตารางที่ 4)

6. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 77.3 เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด และเป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนภายนอกเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.7 (ตารางที่ 4)

7. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 71.6 นำผลผลิตสัตว์น้ำหลังจากการจับไปขายสด รองลงมาคือ นำไปแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 19.3 และนำไปขายสดและแปรรูป จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.1 (ตารางที่ 4)

8. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 93.2 นำผลผลิตสัตว์น้ำไปขายให้ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ และนำสัตว์น้ำไปขายในตลาดเอง คิดเป็นร้อยละ 6.8 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพประมง

การประกอบอาชีพประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก		
มีอาชีพทำการประมงอย่างเดียว	91	36.7
มีอาชีพทำการประมงร่วมกับอาชีพเสริม	157	63.3
รวม	248	100.0
2. อาชีพเสริม		
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	2	0.8
การรับจ้างทั่วไป	98	39.8
การค้าขาย	58	23.4
ทำข้าวเกรียบ	20	8.1
การรับจ้างทั่วไปและค้าขาย	13	5.2
การรับจ้างทั่วไปและอาชีพอื่นๆ	10	4.0
การค้าขายและการแปรรูปสัตว์น้ำ	4	1.6
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการรับจ้างทั่วไป	2	0.8
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการแปรรูปสัตว์น้ำ	13	5.2
การรับจ้างทั่วไปและการแปรรูปสัตว์น้ำ	1	0.4
อาชีพอื่น ๆ	21	8.6
รวม	248	100.0
3. ประเภทเรือที่ใช้ทำการประมง		
เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 5 เมตร	1	1.3
เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 6 เมตร	2	2.6
เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว 7 เมตร	11	14.1
เรือหางยาวมีเครื่องยนต์ ยาว 8 เมตร	64	82.1
รวม	78	100.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การประกอบอาชีพประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ประเภทเครื่องมือประมงที่ใช้ทำการประมง		
กลุ่มเครื่องมืออวนลอยและอวนติดตา ได้แก่		
อวนลอยกุ้ง	5	6.3
อวนลอยปลา	5	6.3
อวนจมปู	37	46.3
อวนลอยกุ้งและอวนลอยปลา	3	3.8
อวนลอยปลาและอวนจมปู	19	23.8
อวนลอยกุ้งและอวนจมปู	11	13.8
รวม	80	100.0
กลุ่มเครื่องมือประจำที่ ได้แก่		
แร้วปู	5	100.0
รวม	5	100.0
แหล่งทำการประมง		
อ่าวปัตตานี	57	100.0
5. ระยะเวลาการทำประมงในรอบปี		
ช่วงที่ทำประมง 10 เดือน จากเดือน ก.พ.ถึงเดือน พ.ย.	80	100.0
ช่วงที่ไม่ทำประมง 2 เดือนจากเดือน ธ.ค. ถึงเดือน ม.ค.	80	100.0
6. แรงงานในการทำประมง		
เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด	68	77.3
เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนภายนอกเพิ่ม	20	22.7
รวม	88	100.0
7. ผลผลิตสัตว์น้ำหลังจากการจับ		
ขายสด	63	71.6
แปรรูป	17	19.3
ทั้งขายสดและแปรรูป	8	9.1
รวม	88	100.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การประกอบอาชีพประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. ท่านนำผลผลิตสัตว์น้ำไปขายในลักษณะ		
ขายให้ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ	82	93.2
นำสัตว์น้ำไปขายในตลาดเอง	6	6.8
รวม	88	100.0

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 58.5 มีปัญหาเรื่องน้ำมันแพง รองลงมาคือ ปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง คิดเป็นร้อยละ 35.9 ปัญหาเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 ปัญหาการรुक้าของเรืออวนรุนทำประมงในบางหรือชายฝั่งทะเลของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ปัญหาน้ำทะเลเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 1.2 และปัญหาการคืนเงินของแหล่งทำประมง จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.8 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำประมงพื้นบ้าน
จำแนกตามปัญหาในการทำประมง

ปัญหาในการทำประมง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้ำมันแพง	145	58.5
ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง	89	35.9
เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	5	2.0
การรुक้าของเรืออวนรุนทำประมงในบางหรือชายฝั่งทะเลของชุมชน	4	1.6
น้ำทะเลเสื่อมโทรม	3	1.2
การคืนเงินของแหล่งทำประมง	2	0.8
รวม	248	100.0

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมงของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ภาระหนี้สิน แหล่งที่มาของเงินกู้ เหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงิน การออมเงิน รายได้ครัวเรือน และต้นทุนของการทำประมง โดยมีข้อมูลดังที่แสดงในตารางที่ 6

1. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 62.5 มีหนี้สินประมาณ 4,001 – 7,000 บาท รองลงมาคือ ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีหนี้สินตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.9 และมีหนี้สินประมาณ 2,000 – 4,000 บาท จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.8 (ตารางที่ 6)
2. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 88.5 มีหนี้สินเป็นเงินกู้จากแหล่งกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาคือ กู้เงินจากคนในเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 8.4 กู้เงินจากเครือข่ายและที่อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.6 และกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และคนในเครือข่าย จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 6)
3. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 74.9 มีเหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รองลงมาคือ กู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.7 และกู้เงินเป็นค่าจัดซื้อวัสดุและเครื่องมือประมง จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.5 (ตารางที่ 6)
4. สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 75.0 ไม่มีเงินออม รองลงมาคือ มีเงินออมประมาณ 1,000 – 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.2 และมีเงินออมประมาณ 2,001 – 4,000 บาท และมีเงินออมตั้งแต่ 4,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.3 เท่ากัน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำการประมงพื้นบ้าน
ที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัจจุบันท่านและครอบครัวมีหนี้สินหรือไม่		
ไม่มีหนี้สิน	59	23.8
มีหนี้สินประมาณ 2,000 – 4,000 บาท	12	4.8
มีหนี้สินประมาณ 4,001 - 7,000 บาท	155	62.5
มีหนี้สินตั้งแต่ 7,001 บาท ขึ้นไป	22	8.9
รวม	248	100.0
2. ถ้ามีหนี้สินเป็นเงินที่กู้มาจากแหล่งใด		
คนในเครือญาติ	16	8.4
กองทุนหมู่บ้าน	169	88.5
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และคนในเครือญาติ	1	0.5
คนในเครือญาติและที่อื่นๆ	5	2.6
รวม	191	100.0
3. เหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงิน		
เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	143	74.9
เป็นค่าจัดซื้อวัสดุและเครื่องมือประมง	20	10.5
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	28	14.7
รวม	191	100.0
4. ท่านมีเงินออมหรือไม่		
ไม่มีเงินออม	207	75.0
มีเงินออมประมาณ 1,000 – 2,000 บาท	17	6.2
มีเงินออมประมาณ 2,001 – 4,000 บาท	12	4.3
มีเงินออม ตั้งแต่ 4001 ขึ้นไป	12	4.3
รวม	248	100.0

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.1 มีรายได้ 50 – 200 บาท/วัน รองลงมาคือ มีรายได้ 201 – 350 บาท/วัน คิดเป็นร้อยละ 34.3 และมีรายได้ 351 – 500 บาท/วัน และตั้งแต่ 501 บาท/วันขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.3 เท่ากัน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำการประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่าง
จำแนกตามรายได้ครัวเรือน

รายได้ (บาท/วัน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
50 – 200 บาท/วัน	97	39.1
201 – 350 บาท/วัน	85	34.3
351 – 500 บาท/วัน	33	13.3
ตั้งแต่ 501 บาท/วัน ขึ้นไป	33	13.3
รวม	248	100.0

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 38.6 มีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงประมาณ 16,001 – 22,000 บาท/เดือน รองลงมาคือ มีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงตั้งแต่ 22,001 บาท/เดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.2 มีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงประมาณ 10,001 – 16,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และมีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงประมาณ 4,000 - 10,000 บาท/เดือน จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.4 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำการประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่าง
จำแนกตามต้นทุนในการทำประมง

ต้นทุน(บาท/เดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4,000 – 10,000 บาท/เดือน	10	11.4
10,001 – 16,000 บาท/เดือน	13	14.8
16,001 – 22,000 บาท/เดือน	34	38.6
ตั้งแต่ 22,001 บาท/เดือนขึ้นไป	31	35.2
รวม	88	100.0

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

ข้อมูลทั่วไปของการได้รับข่าวสารทางด้านประมงของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน การรับรู้ข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งข่าวสารและการรับข่าวสารด้านประมง มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร โดยมีข้อมูลดังที่แสดงในตารางที่ 9

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 87.5 เคยรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน และไม่เคยรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน คิดเป็นร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน		
เคยรับรู้	217	87.5
ไม่เคยรับรู้	31	12.5
รวม	248	100.0

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 22.6 ได้ข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งเจ้าหน้าที่ประมง รองลงมาคือ ได้ข่าวสารด้านการประมงจากเพื่อนบ้าน/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 17.3 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งผู้นำศาสนา คิดเป็นร้อยละ 14.5 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งผู้รับซื้อสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งผู้นำชุมชน(กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 10.1 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งอบต./กรรมการหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งเจ้าหน้าที่ของ NGO คิดเป็นร้อยละ 1.2 ได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งแผ่นพับ/ป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 0.8 และได้รับข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งหนังสือพิมพ์และวิทยุจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.4 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านที่เคยทำการประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่าง
จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านการประมง จากแหล่งข่าวสาร

แหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ประมง	56	22.6
เพื่อนบ้าน/ญาติ	29	17.3
ผู้นำศาสนา	36	14.5
ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ	29	11.7
ผู้นำชุมชน(กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)	25	10.1
อบต./ กรรมการหมู่บ้าน	10	4.0
เจ้าหน้าที่ของ NGO	3	1.2
แผ่นพับ/ ป้ายประกาศ	2	0.8
หนังสือพิมพ์	1	0.4
วิทยุ	1	0.4

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 53.6 มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร 1-2 ครั้ง/ ปี รองลงมา มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร 4-6 ครั้ง/ ปี คิดเป็นร้อยละ 44.8 และมีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเกือบทุกครั้ง จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.6 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละของสตรีผู้ทำประมงพื้นบ้านและเคยทำการประมงพื้นบ้านที่เป็นตัวอย่าง
จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารด้านประมง มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร

ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 2 ครั้ง/ ปี	133	53.6
4 - 6 ครั้ง/ ปี	111	44.8
เกือบทุกครั้ง	4	1.6
รวม	248	100.0

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.34$) มีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในระดับมาก ($\bar{X} = 1.38$) มีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ระดับมาก ($\bar{X} = 1.36$) และมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในระดับมาก ($\bar{X} = 1.36$) โดยภาพรวมแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับมาก ($\bar{X} = 1.36$) (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

(n = 248)

องค์ประกอบของบทบาทการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	1.34	0.28	ปานกลาง
2. บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ	1.38	0.23	มาก
3. บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับ ผลประโยชน์	1.36	0.25	มาก
4. บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	1.36	0.26	มาก
รวม	1.36	0.26	มาก

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ด้านความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับมาก ($\bar{X} = 1.41$) มีบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.29$) มีบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.49$) และมีบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในระดับมาก ($\bar{X} = 1.41$) โดยภาพรวมแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในระดับมาก ($\bar{X} = 1.40$) (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

(n = 248)

องค์ประกอบของความต้องการ การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ	1.41	0.38	มาก
2. ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ	1.29	0.43	ปานกลาง
3. ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์	1.49	0.25	มาก
4. ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล	1.41	0.32	มาก
รวม	1.40	0.35	มาก

ส่วนที่ 7 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง มีอิทธิพลต่อบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านหรือไม่ อย่างไร ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) โดยแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจำแนกระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

2. บทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมีอิทธิพลต่อปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การได้รับข่าวสารทางด้านประมง

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจำแนกระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตารางที่ 14 ระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ระดับการวัดและค่าของกลุ่มในตัวแปร
--------	-----------------------------------

ปัจจัยส่วนบุคคล

- อายุ

มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับการวัดและค่าของกลุ่มในตัวแปร
- ระดับการศึกษา	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - ไม่ได้รับการศึกษาและประถมศึกษา = 0 - มัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา = 1
- สถานภาพสมรส	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - โสด/หย่าร้าง/หม้าย = 0 - สมรส = 1
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	
- รายได้ต่อครัวเรือน	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
- หนี้สินครัวเรือน	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
การได้รับข่าวสารด้านการประมง เรียงลำดับจากแหล่งข่าวสาร ดังนี้	
- เจ้าหน้าที่ประมง (เป็นตัวแปรอ้างอิง)	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - เคย = 1 - ไม่เคย = 0
- ผู้นำชุมชน(กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต. / กรรมการหมู่บ้าน) (News1)	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - เคย = 1 - ไม่เคย = 0
- ผู้นำทางศาสนา (News2)	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - เคย = 1 - ไม่เคย = 0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับการวัดและค่าของกลุ่มในตัวแปร
- ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ (News3)	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - เคย = 1 - ไม่เคย = 0
- เพื่อนบ้าน/ญาติ (News4)	เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) - เคย = 1 - ไม่เคย = 0

2. การศึกษามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

จากผลการวิเคราะห์มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง พบว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 โดยในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเกิน .80 (สุชาติ, 2540: 86) ซึ่งผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 15 พบว่าไม่มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเกิน .80 ดังนั้นจึงได้นำ ตัวแปรอิสระทุกตัว เข้าไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ยกเว้นตัวแปรที่เป็นการได้รับข่าวสารทางด้านประมงบางส่วน คือ เจ้าหน้าที่ของ NGO แผ่นพับ/ป้ายประกาศ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ที่จะไม่นำเข้าไปวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีประมงพื้นบ้านได้ให้คำตอบไม่ถึงร้อยละ 10 โดยให้ตัวแปรเจ้าหน้าที่ประมงซึ่งเป็นตัวแปรอ้างอิง

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

	Age	Edu	Status	Income	Debt	News1	News2	News3	News4
Age									
Edu	-.325**								
Status	-.117	.151							
Income	-.098	-.105	-.040						
Debt	-.045	.089	.067	-.037					
News 1	.131*	.044	-.057	-.203*	.003				
News 2	.110	.278**	-.029	-.076	-.054	.070			
News3	.021	.066	.071	-.153	.118	-.378**	-.069		
News4	-.163**	-.065	-.070	.366**	.045	-.503**	-.228**	.044	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเป็นตัวแปรตาม พบว่า การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำศาสนา และหนี้สินครัวเรือนมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ สตรีประมงพื้นบ้านได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำศาสนา จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำกว่าการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ประมง 0.285 เท่า ($Beta = -.285$) และเมื่อสตรีประมงพื้นบ้านที่มีหนี้สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำลง 0.263 หน่วย ($Beta = -.263$) โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 11.7 ($R^2 \text{ adj} = .117$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Role1} = -0.285 \text{ (News 2)} - 0.263 \text{ (Debt)}$$

จากสมการพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมากที่สุด คือ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำศาสนา (News 2) และหนี้สินครัวเรือน (Debt) (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของประมงพื้นบ้าน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
ผู้นำศาสนา (News 2)	-.160	.067	-.285	-2.408	.019
หนี้สินครัวเรือน (Debt)	-.00000529	.000	-.263	-2.221	.030
ค่าคงที่ (a)	1.470				.000
R = .381 R ² = .145 R ² adj = .117 Overall F = 5.167 Sig. F = .008					

สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเป็นตัวแปรตาม พบว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ สตรีประมงพื้นบ้านที่ได้รับการศึกษามัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยม จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการดำเนินการต่ำกว่าสตรีประมงพื้นบ้าน

ที่ไม่ได้รับการศึกษาและระดับประถมศึกษา 0.256 เท่า (Beta = -.256) โดยตัวแปรระดับการศึกษาสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้ร้อยละ 5.0 ($R^2_{adj} = .050$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Role 2} = -0.256 (\text{Edu})$$

จากสมการพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการดำเนินการมากที่สุด คือ การศึกษา (Edu) (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีที่ทำการประมงและที่เคยทำการประมง

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
การศึกษา (Edu)	-.119	.057	-.256	-2.082	.041
ค่าคงที่ (a)	1.429				.000
R = .256 R ² = .065 R ² _{adj} = .050 Overall F = 4.335 Sig. F = .041					

สมมติฐานที่ 1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเป็นตัวแปรตาม พบว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนามีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการได้รับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ สตรีประมงพื้นบ้านได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำกว่าการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ประมง 0.369 เท่า ($Beta = -.369$) โดยตัวแปรการได้รับข่าวสารจากผู้นำศาสนาสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้ร้อยละ 12.2 ($R^2_{adj} = .122$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Role 3} = -0.369 (\text{News2})$$

จากสมการพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมมากที่สุด คือ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา (News2) (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีที่ทำการประมงและที่เคยทำการประมง

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
ผู้นำศาสนา (News 2)	-.179	.057	-.369	-3.122	.003
ค่าคงที่ (a)	1.438				.000
R = .369 R ² = .136 R ² adj = .122 Overall F = 9.748 Sig. F = .003					

สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และบทบาทการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเป็นตัวแปรตาม พบว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / อบต. / กรรมการหมู่บ้าน) มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ สตรีประมงพื้นบ้านที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้รับการศึกษาและระดับประถมศึกษา 0.370 เท่า (Beta = -.370) และเมื่อสตรีประมงพื้นบ้านได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / อบต. / กรรมการหมู่บ้าน) จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำกว่าการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ประมง 0.254 เท่า (Beta = -.254) โดยตัวแปร

ทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 21.3 ($R^2_{adj} = .213$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Role 4} = -0.370 (\text{Edu}) - 0.254 (\text{News1})$$

จากสมการพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมากที่สุด คือ การศึกษา (Edu) และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำชุมชน(กำนัน /ผู้ใหญ่บ้าน / อบต. /กรรมการหมู่บ้าน) (News1) (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
การศึกษา (Edu)	-.172	.053	-.370	-3.249	.002
ผู้นำชุมชน(กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต. /กรรมการหมู่บ้าน) (News1)	-.0752	.034	-.254	-2.231	.029
ค่าคงที่ (a)	1.462				.000
R = .487 R ² = .238 R ² _{adj} = .213 Overall F = 9.504 Sig. F = .000					

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารจาก
ทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง
โดยชุมชนของสตรีที่ทำการประมงและที่เคยทำการประมง

สมมติฐานที่ 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้าน
ประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการ
ประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทาง
เศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง
ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน /
ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และความต้องการในอนาคตต่อการมี
ส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเป็น
ตัวแปรตาม พบว่า รายได้ต่อครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้าน
การตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .001 โดยสถานภาพสมรสมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้าน
การตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ถ้าสตรีประมงพื้นบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีความ
ต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรี
ประมงพื้นบ้านต่ำลง 0.483 หน่วย (Beta = -.483) เมื่อสตรีประมงพื้นบ้านมีสถานภาพสมรสแล้ว
จะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงของสตรี
ประมงพื้นบ้านสูงกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่มีสถานภาพโสด/หย่าร้าง/หม้าย 0.244 เท่า (Beta = .244)
โดยตัวแปร 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ
ในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 29.1 ($R^2_{adj} = .291$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้าน
การตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้
สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Need 1} = -0.483 (\text{Income}) + 2.295 (\text{Status})$$

จากสมการพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมากที่สุด คือ รายได้ต่อครัวเรือน (Income) และสถานภาพ (Status) (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงของสตรีที่ทำการประมงโดยชุมชนและที่เคยทำการประมง

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
รายได้ต่อครัวเรือน (Income)	.0000392	.000	-.483	-4.540	.000
สถานภาพสมรส (Status)	.614	.267	.244	2.295	.025
ค่าคงที่ (a)	1.120				.000
R = .559 R ² = .313 R ² adj = .291 Overall F = 13.897 Sig. F = .000					

สมมติฐานที่ 2.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเป็นตัวแปรตาม พบว่า สถานภาพสมรสและรายได้ต่อครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ สตรีประมงพื้นบ้านมีสถานภาพสมรสแล้ว จะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ

ในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นสูงกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่มีสถานภาพโสด/ หย่าร้าง/ หม้าย 0.410 เท่า (Beta = .410) และเมื่อรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำลง 0.383 หน่วย (Beta = -.383) โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 31.9 ($R^2_{adj} = .319$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Need 2} = 0.410 (\text{Status}) - 0.383 (\text{Income})$$

จากสมการพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมากที่สุด คือ สถานภาพสมรส (Status) และรายได้ต่อครัวเรือน (Income) (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
สถานภาพสมรส (Status)	.909	.231	.410	3.929	.000
รายได้ต่อครัวเรือน (Income)	-.0000274	.000	-.383	-3.668	.001
ค่าคงที่ (a)	.712				.004
R = .584 R ² = .341 R ² _{adj} = .319 Overall F = 15.750 Sig. F = .000					

สมมติฐานที่ 2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีความสัมพันธ์กับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) ที่ทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อให้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประมง เพื่อนบ้าน/ญาติ ผู้นำศาสนา ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) เป็นตัวแปรอิสระ และความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมเป็นตัวแปรตาม พบว่ารายได้ต่อครัวเรือนและสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 กล่าวคือ เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ถ้าสตรีประมงพื้นบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำลง 0.502 หน่วย (Beta = -.502) และ

เมื่อสตรีประมงพื้นบ้านมีสถานภาพสมรสแล้ว จะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านสูงกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่มีสถานภาพโสด/ หย่าร้าง/ หม้าย 0.308 เท่า ($Beta = .308$) โดยตัวแปร 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 35.2 ($R^2_{adj} = .352$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านเข้ามาเขียนในสมการ จะได้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\text{Need 4} = -0.502 (\text{Income}) + 0.308 (\text{Status})$$

จากสมการพยากรณ์ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการประเมินผลโดยรวม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านมากที่สุด คือ รายได้ต่อครัวเรือน (Income) และสถานภาพสมรส (Status) (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ทำนายความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.b	Beta	t	P- value
รายได้ต่อครัวเรือน (Income)	-.0000322	.000	-.502	-4.928	.000
สถานภาพสมรส (Status)	.612	.202	.308	3.027	.000
ค่าคงที่ (a)	1.083				.000
R = .610 R ² = .372 R ² _{adj} = .352 Overall F = 18.087 Sig. F = .000					

จากผลการวิจัยในตารางที่ 16 – 22 เพื่อให้สามารถเห็นผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านภาพรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านไว้ในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 สรุปผลการวิจัยปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ตัวแปร	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง			
	(ค่า Beta)				(ค่า Beta)			
	การตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล
อายุ	x	x	x	x	x	x	x	x
ระดับการศึกษา	x	-0.256	x	-0.370	x	x	x	x
สถานภาพ	x	x	x	x	.244	.410	x	-.502
รายได้ครัวเรือน	x	x	x	x	-.483	-.383	x	.308
หนี้สิน	-.263	x	x	x	x	x	x	x
การได้รับข่าวสารประมง								
- เจ้าหน้าที่ประมง ^r	x	x	x	x	x	x	x	x
- ผู้นำชุมชน	x	x	-.254	x	x	x	x	x
- ผู้นำทางศาสนา	-.285	x	-.369	x	x	x	x	x
- ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ	x	x	x	x	x	x	x	x
- เพื่อนบ้าน/ญาติ	x	x	x	x	x	x	x	x

หมายเหตุ x = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

r = ตัวแปรอ้างอิง

สมมติฐานที่ 3 บทบาทมีความสัมพันธ์กับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ส่วนที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

เมื่อพิจารณาบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมรายด้านดังนี้ คือ ด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผล

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

1. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

2. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

3. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

1. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมิณผล

1. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมิณผลในการจัดการประมงโดยชุมชน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมิณผลในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

2. พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมิณผลในการจัดการประมงโดยชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมิณผลในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน	ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน				รวม
	การตัดสินใจ	การดำเนินการ	การรับผลประโยชน์	การประเมินผล	
การตัดสินใจ	-.137*	-.280**	.012	-.245**	
การดำเนินการ	-.016	-.123	.119	-.030	
การรับผลประโยชน์	.014	-.108	.137*	-.090	
การประเมินผล	-.003	-.134*	.131*	-.090	
รวม					-.103

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิจารณ์

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภอปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

1. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.2 มีกลุ่มอายุระหว่าง 30 – 41 ปี อยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยกลางคน ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสุภัททา (2542) เรื่องพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน กล่าวถึงทักษะของ Erikson ได้สรุปว่า วัยอายุประมาณ (20-40 ปี) มีพัฒนาการทางจิตใจ คือ ใกล้ชิดสนิทสนมใกล้ชิดอย่างกว้าง (INTIMACY VS. ISOLATION) รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับบุคคล คือ เพื่อนรักหรือคู่รักคู่ชีวิต ได้มีลักษณะทางสังคม คือ ค้นหาตัวเองได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น มีความรับผิดชอบ และผลที่ได้จากขั้นพัฒนาการ คือ

ได้ความรักและความผูกพัน และยังสอดคล้องกับงานเขียนของสุวัฒน์ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทักษะของ Lovell ในปี 1980 ได้สรุปว่า การเรียนรู้ในช่วงอายุ 25 – 40 ปี จะอยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยกลางคน (Middle Adulthood) มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและบทบาททางสังคม ซึ่งส่วนมากก็สามารถแสวงหาความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพได้แล้ว ตลอดจนได้รับความมีชื่อเสียงและเกียรติยศมากขึ้น (Prestige) และนับเป็นวัยที่กำลังมีศักยภาพที่สามารถจะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ สำหรับบางคนอาจจะมีความต้องการได้รับความรู้ใหม่ๆ ทางด้านบริหารงาน และการเข้าสังคมที่สูงขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมดีขึ้น ในส่วนของผู้ใหญ่ก็จะมีความเป็นอิสระจากภาระหน้าที่ทางครอบครัว เพราะว่าบุตรที่โตจนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ดังนั้นบางคนจึงมีความต้องการที่จะเข้ารับกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่อีกครั้ง สุขภาพทางด้านร่างกายและสติปัญญาของคนในวัยนี้ นับว่าได้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุดแล้ว

2. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 99.2 มีถิ่นกำเนิดในหมู่บ้านดาโตะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวดาโตะแรกเริ่มเป็นชาวบ้านจากตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่เดินทางมาทำมาหากินที่บ้านดาโตะ แล้วจึงชักชวนญาติพี่น้องมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ต่อมามีคนจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้น

3. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวบ้านดาโตะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีและพิธีกรรมของชาวดาโตะจึงเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

4. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 62.5 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และบ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ด้านการศึกษาเนืองด้วยบ้านดาโตะเป็นสังคมมุสลิม การศึกษาในอดีตของคนในชุมชนบ้านดาโตะจึงดำเนินการอยู่ในการศึกษาตามหลักศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเรียนในโรงเรียนคาตีกาหรือปอเนาะ ในขณะที่เดียวกันในปัจจุบันวัยรุ่นกำลังสนใจและให้ความสำคัญต่อการศึกษา

ในทางสามัญมากขึ้น แต่โดยทั่วไปแล้ววัยรุ่นในบ้านคาโตะขาดโอกาสที่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าแม่จะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในท้ายที่สุดแล้วลูกหลานจะต้องกลับมาอยู่ในหมู่บ้าน และทำงานที่มีรายได้ไม่ต่างไปจากผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ดังนั้นชาวบ้านคาโตะส่วนใหญ่จะจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

5. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 89.5 มีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสุวัฒน์ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทัศนะของ Anderson ในปี 1956 ได้พบว่า สตรีที่สมรสแล้วจะมีระยะสูงสุดของการให้ความช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้มีเวลาว่างในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น

6. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 29.8 ไม่มีบุตรชาย และร้อยละ 33.1 มีบุตรสาวจำนวน 1 คน พบได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนบุตรที่มีจำนวนน้อย ทำให้สามารถมีเวลาในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น

7. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 27.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชาย จำนวน 3 คน และร้อยละ 37.5 มีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิงจำนวน 1 คน พบได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชายมากกว่าเป็นหญิง ทำให้สามารถทำงานนอกบ้านเพื่อหาได้เงินจือครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสุวัฒน์ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทัศนะของ Malcolm S. Knowles ว่า สมาชิกครอบครัวมีสมรรถภาพของบทบาท คือ การวางแผน การจัดการ การให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว การใช้จ่าย การประหยัด การมีความรับผิดชอบ

8. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 66.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นชายจำนวน 1 คน และร้อยละ 65.7 มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นหญิงจำนวน 1 คน จากการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และ คณะ (2547) เรื่อง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านคาโตะ และ บ้านภูมิ อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ลูกสาวต้องช่วยทำงานในบ้าน ส่วนลูกชายต้องช่วยทำงานนอกบ้านที่ต้องใช้แรงงาน สมาชิกในครอบครัวจะทำงานหนักเพื่อให้มีรายได้มากขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมง

1. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 63.3 มีอาชีพทำการประมงร่วมกับอาชีพเสริม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า จากเดิมที่คนในหมู่บ้านดาโตะประกอบอาชีพประมงและมีรายได้พอเพียงในการดำรงชีวิต ยังสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ แต่ปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ประกอบกับน้ำมันแพงมากขึ้น ทำให้ชาวดาโตะเปลี่ยนวิถีการทำมาหากินไปประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้ในการเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น เช่น การเลี้ยงปลาตู้และปลากะพงในบ่อทราย การทำข้าวเกรียบ ล้วนเป็นอาชีพใหม่ที่เกิดในหมู่บ้านดังกล่าว

2. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.8 มีอาชีพการรับจ้างทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และ คณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และบ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า อาชีพที่รองลงมาจากการทำประมง คือ การทำข้าวเกรียบ เลี้ยงปลาตู้ ปลากะพง ร้านน้ำชา ขายอาหาร ช่างทำเรือ ช่างวาดลวดลายเรือ ช่างก่อสร้าง รับจ้าง ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม รับจ้างในมาเลเซีย รับราชการ

3. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 82.1 ใช้เรือหางยาวมีเครื่องยนต์ ยาว 8 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และบ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า การประกอบอาชีพประมงส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้เรือหางยาว เรือพาย เรือแจว หรือเรือกอและ

4. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 46.3 ใช้กลุ่มเครื่องมืออวนลอยและอวนติดตา ได้แก่ อวนจมปู และกลุ่มเครื่องมือประมงประจำที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดใช้เรือใน ส่วนแหล่งทำการประมง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำการประมงในอ่าวปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโตะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนเครื่องมือประมงที่ใช้กันหลักๆ คือ อวนประเภทต่างๆ แห เบ็ด เป็นต้น ชาวประมงจะใช้เครื่องมือแตกต่างกันไปตามฤดูกาลและกระแสน้ำนอกนั้นการทำและใช้เครื่องมือประมงจะสัมพันธ์กับการตั้ง

ถิ่นฐานของชุมชน แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ชนิดของสัตว์น้ำ และความสามารถในการลงทุน ประกอบเครื่องมือประมงชนิดต่างๆ ด้วย ดังนั้นชาวประมงส่วนใหญ่จะมีเครื่องมือในประกอบการหลายชนิด เพื่อที่จะเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่น อวนลาก อวนลอยกุ้ง อวนจมปู แห เบ็ด ราว เป็นต้น

5. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านทั้งหมดทำการประมงช่วงที่ทำประมง 10 เดือน จากเดือน กุมภาพันธ์ถึง พฤศจิกายน และไม่ทำประมง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ทำการประมง 2 เดือน จากเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่อง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโต๊ะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า หมู่บ้านดาโต๊ะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฤดูฝน สภาพทะเลมีคลื่นแรง ทำให้ไม่สามารถนำเรือประมงออกทำการประมงได้ และเกิดจากสภาวะน้ำจืด ที่ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำในอ่าวปัตตานี ลดจำนวนน้อยลง

6. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 77.3 เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด จากการศึกษา พบว่า ในการออกทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้านดาโต๊ะ ส่วนมากจะใช้แรงงานของสมาชิกในครัวเรือนร่วมกันออกทำประมง ร้อยละ 24.3 อาจจะเป็นคู่สมรสหรือญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เนื่องจากครัวเรือนของชาวประมงพื้นบ้านเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก ทำให้บางครัวเรือนให้หัวหน้าครอบครัวออกทำประมง ส่วนเครื่องมือประจำที่จะไม่มีการจ้างแรงงานเข้ามาช่วยในการทำประมงเพิ่ม

7. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 71.6 นำผลผลิตสัตว์น้ำหลังจากการจับไปขายสด และร้อยละ 93.2 นำผลผลิตสัตว์น้ำไปขายให้ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของคอเลาะ และคณะ (2547) เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโต๊ะ และ บ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ชาวประมงพื้นบ้านในดาโต๊ะขายสัตว์น้ำที่ร้านรับซื้อสัตว์น้ำเพื่อส่งขายในเมือง หรือนำไปขายสัตว์น้ำในตลาดนัดเองในวันจันทร์และวันพุธที่ขายตรงลานกว้างหน้าโรงเรียนตาดีกา

8. ปัญหาในการทำการประมง พบว่าสตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 58.5 มีปัญหาเรื่องน้ำมันแพง

จากการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาน้ำมันแพง เป็นปัญหาที่สำคัญในความคิดของสตรีประมงพื้นบ้านคาโตะ ซึ่งในปัจจุบันค่าน้ำมันแพงมากขึ้น ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านคาโตะประสบกับปัญหานี้ เนื่องจากออกทำการประมงแล้วได้ปริมาณสัตว์น้ำน้อย ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายค่าน้ำมันเรือที่ออกไปทำการประมงในวันนั้น
2. ปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง สตรีประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่คิดว่ามีสาเหตุเกิดจากในปัจจุบันเมื่อ “คนนอก” เข้ามาแย่งชิงทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด และเกิดจากการทำประมงมากเกินไปและการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ไม่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง
3. ปัญหาเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย จำนวนทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงและขนาดเล็กลง เนื่องจากการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ชนิดการใช้เครื่องมือประมงจะใช้อวนตาถี่มากขึ้น ในอดีตหมู่บ้านคาโตะจะมีสัตว์น้ำจำพวกปูทะเลมาก แต่ในปัจจุบันปูทะเลได้มีปริมาณลดลง และจะมีขนาดเล็กลง เนื่องจากการพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพในการจับมากขึ้น
4. ปัญหาการรुक้าของเรืออวนรุนทำประมงในบางหรือชายฝั่งทะเลของชุมชน เรืออวนลากอวนรุนของนายทุนใหญ่ขยายกิจการลงมาปิดตานิ ได้สร้างปัญหาให้กับชาวประมงพื้นบ้านคาโตะเป็นอย่างมาก โดยเรืออวนลากจะทำลายอุปกรณ์ประมงของชาวประมงพื้นบ้านลากเอาทั้งอวนและปลาเล็กปลาใหญ่ แหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำดินก็ถูกทำลาย ทำลายปะการังและปะการังเทียม ระบบนิเวศถูกทำลาย
5. ปัญหาน้ำทะเลเสื่อมโทรม มีสาเหตุเกิดจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้ง นอกจากนี้มีสาเหตุจากชาวบ้านคาโตะขาดการศึกษา ไม่ทราบว่าการทิ้งขยะมูลฝอยในท้องทะเลจะทำให้น้ำทะเลเสื่อมโทรม
6. ปัญหาการตื้นเขินของแหล่งทำประมง เกิดจากการทับถมตะกอนดินที่มาจากการพัดพาของทะเลและแม่น้ำ ทำให้อ่าวปิดตานิมีสภาพตื้นเขินเพิ่มอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมกับการอยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงตามไปด้วย

ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า สภาพการดำรงชีพของสตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 39.1 มีรายได้ 50 – 200 บาท/วัน จากการทำประมงที่ขึ้นกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน ทำให้สตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 62.5 มีหนี้สินประมาณ 4,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 88.5 เป็นการกู้เงินจากแหล่งกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 74.9 มีความจำเป็นที่ต้องกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลให้ร้อยละ 75.0 ไม่มีเงินออม และร้อยละ 38.6 มีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงประมาณ 16,001 – 22,000 บาท/เดือน ซึ่งนับว่าเป็นต้นทุนการผลิตที่สูง ดังนั้นเมื่อเกิดการผิดพลาดใด ๆ ที่ทำให้ผลิตไม่ได้ตามที่คาด หรือราคาในท้องตลาดตกต่ำ ทำให้สตรีประมงพื้นบ้านประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การทำงานกลับกลายเป็นบ่อเกิดของหนี้สิน ยิ่งนานวัน หนี้สินจึงยิ่งพอกพูนต่อเนื่องเป็นเงาตามตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ สุภัททา (2542) เรื่องพฤติกรรมมนุษย์และพัฒนาตน กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีผลต่อความความคิด สติปัญญาและความสนใจ ซึ่งครอบครัวที่มีฐานะมั่นคงสามารถอุทิศเวลาว่างในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้ ในทางตรงกันข้ามครอบครัวที่มีฐานะยากจน จะทำให้เกิดความเครียดและกังวลเกี่ยวกับปากท้องในชีวิตประจำวัน จึงไม่สามารถอุทิศเวลาให้กับกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

ข้อมูลทั่วไปของการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

1. สตรีมีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านร้อยละ 87.5 เคยรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน ร้อยละ 22.6 ได้ข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งเจ้าหน้าที่ประมง และร้อยละ 53.6 มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร 1 -2 ครั้ง/ปี จากการศึกษารับรู้ข่าวสารทางด้านประมง ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ สุภัททา (2542) เรื่องพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน กล่าวว่า การรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเป็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน ผู้ได้เปรียบทางด้านการแสวงหาข้อมูลและข่าวสารทำให้มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น

ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยภาพรวมแล้ว พบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.36$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัสสร (2542) เรื่องบทบาทเพศสภาพสตรีกับการพัฒนา กล่าวว่า สตรีมักมีแรงจูงใจที่จะจัดการ และควบคุมการใช้ทรัพยากร สตรีนับว่าเป็นตัวแทนที่มีศักยภาพในการพัฒนา หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งรวมถึงการมีบทบาทในการปกป้องดูแล และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสตรีมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเนื่องจากต้องทำมาหากินอยู่กับสิ่งเหล่านี้ สตรีส่วนใหญ่ก็รู้ดีเกี่ยวกับข้อจำกัด ข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติต่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และเป็นคนกลุ่มแรกที่ได้รับรู้และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อม ดังนั้นสตรีจึงอาจทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติได้ดีกว่าผู้อื่น

ด้านความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยภาพรวมแล้ว พบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.40$) ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสมยศ (2539) เรื่องทฤษฎีองค์การ ได้กล่าวถึงทฤษฎีของMaslow ว่า ความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการได้รับความนิยมน้อย มี 2 อย่าง อย่างแรกเกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเองในเรื่องของความมั่นคง ความสำเร็จ ความสามารถที่เพียงพอ และการมอบหมายไว้วางใจ อย่างที่สองเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ เช่น ขอมรับ ความสนใจ และการรู้ซึ่งถึงคุณค่า

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้มีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐาน และไม่เป็นตามสมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนาและหนี้สินครัวเรือน มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 11.7 ($R^2 \text{ adj} = .117$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำศาสนามีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ เนื่องจากในหมู่บ้านคาโตะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน เพื่อรับทราบข่าวสารต่าง ๆ มีการประชุมในวันศุกร์ที่มัสยิด โดยผู้นำศาสนามีการบรรยายธรรมและให้ข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งคนในหมู่บ้านคาโตะจะนับถือและเชื่อฟังผู้นำศาสนามาก สอดคล้องงานวิจัยของวิไลพร (2534) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง พบว่า การรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกัน จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน โดยกลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารจำนวน 6 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากลุ่มย่อยอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณิ (2536) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า การได้รับข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรี (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลี้ยงไก่เนื้อ : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้รับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อ ของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา พบว่า การได้รับสื่อข่าวสารของสตรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลี้ยงไก่เนื้อ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัลยารัตน์ (2543) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าเขาหวด ตำบลป่าอ้อ และตำบลระบำ อำเภอลานสักร จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้

เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีที่ไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง เพราะสตรีที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมง จะทำให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจ และทราบถึงปัญหาทางด้านการประมงรวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการจัดการประมงโดยชุมชน อีกประการหนึ่งคือ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและห่วงใยในทรัพยากรประมง ซึ่งส่งผลให้สตรีประมงพื้นบ้านเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าหนี้สินครัวเรือน มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ เนื่องจากซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ สุภัททา (2542) เรื่องพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีผลต่อความความคิด สติปัญญาและความสนใจ ซึ่งครอบครัวที่มีหนี้สินจะทำให้เกิดความเครียดและกังวลเกี่ยวกับปากท้องในชีวิตประจำวัน จึงไม่สามารถอุทิศเวลาให้กับกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยตัวแปรระดับการศึกษาสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 5.0 ($R^2 \text{ adj} = .050$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบานเย็น (2537) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีเกษตรกรในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์

กับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนในชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดนนทบุรี พบว่า กรรมการสตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่างกัน ทั้งนี้เนื่องสตรีประมงพื้นบ้านที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการ ประมงโดยชุมชนต่ำกว่าสตรีที่ไม่มีการศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้ที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาและสูงกว่ามัศึกษามักออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าไป มีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชน

สมมติฐานที่ 1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้าน ประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ในการรับผลประโยชน์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้าน การรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ การได้รับ ข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการได้รับข่าวสารจากผู้นำทางศาสนาสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาท การมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ร้อยละ 12.2 ($R^2 \text{ adj} = .122$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทาง ศาสนา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ เนื่องจากในหมู่บ้านดาโต๊ะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน เพื่อรับทราบข่าวสารต่างๆ มีการประชุมในวันศุกร์ที่มัสยิด โดยผู้นำ ศาสนามีการบรรยายธรรมและให้ข่าวสารในเรื่องต่างๆ ซึ่งคนในหมู่บ้านดาโต๊ะจะนับถือและ เชื่อฟังผู้นำศาสนามาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกนซ์ (2528) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้า ครัวเรือนได้รับข่าวสารมาก จะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือน ที่มีการรับข่าวสารน้อย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วม

ของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน: กรณีศึกษาอ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการประมงของชาวประมงพื้นบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การได้รับข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ทำให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน เพราะสตรีที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมง จะทำให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจ และทราบถึงปัญหาทางด้านการประมงรวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการจัดการประมงโดยชุมชน อีกประการหนึ่งคือ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและห่วงใยในทรัพยากรประมง ซึ่งส่งผลให้สตรีประมงพื้นบ้านเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง

สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผล ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ การศึกษา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้นำชุมชน (กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 21.3 ($R^2 \text{ adj} = .213$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ (2539) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสตรี

ผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กรรมการสตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่างกัน ทั้งนี้เนื่องสตรีประมงพื้นบ้านที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำกว่าสตรีที่ไม่มีการศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา มักออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชน

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ เนื่องจากในหมู่บ้านคาโตะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน เพื่อรับทราบข่าวสารต่าง ๆ มีการประชุมในวันศุกร์ที่มัสยิด โดยได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพรรณ (2525) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท พบว่า ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การไปในตัวจังหวัด การอ่านหนังสือพิมพ์ และการเข้ารับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสตรี กล่าวคือ สตรีชนบทที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันหรือเกือบทุกวัน ย่อมจะได้รับข่าวสารและความรู้ในด้านต่าง ๆ ตลอดจนทำให้สตรีเหล่านี้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในชุมชน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณีตำบลละเียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับข่าวสารของประชาชนในเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดราชบุรี พบว่า การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ มาก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่อง บทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ากรรมการสตรี ที่มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างกันมีบทบาทในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีที่มีการที่ไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง

เพราะสตรีที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมง จะทำให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจ และทราบถึงปัญหาทางด้านการประมงรวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากการจัดการประมงโดยชุมชน อีกประการหนึ่งคือ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและห่วงใยในทรัพยากรประมง ซึ่งส่งผลให้สตรีประมงพื้นบ้านเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่ไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือนและสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสถานภาพมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 29.1 ($R^2 \text{ adj} = .291$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่ารายได้ต่อครัวเรือน มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจรรยารัตน์ (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการวนศาสตร์ชุมชนของบนพื้นที่สูงในลุ่มน้ำห้วยองผะ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสืบสกุล (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ- สังคมราษฎร ที่มีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้สูงจะมีความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้น้อย เพราะสตรีที่มีรายได้สูง เงินเดือนสูง ก็แสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ สถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อย ซึ่งไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับปัญหาปากท้องในชีวิตประจำวัน จึงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีโอกาสติดตามรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนสูงกว่า เพราะไม่ต้องกังวลกับภาวะการดำรงชีวิตของตนเอง สามารถช่วยเหลือสนับสนุนและอุทิศเวลาให้กับการเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีระดับการมีส่วนร่วมที่สูงกว่า

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบานเย็น (2537) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีเกษตรกรในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีเกษตรกรที่สถานภาพสมรสแล้วนั้น สามารถจะช่วยเหลือสร้างเสริมชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะการสมรสทำให้ครอบครัวมีความนึกคิดที่สุขุมมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบสูงเพื่อความก้าวหน้าของชีวิตและบุตรหลาน

สมมติฐานที่ 2.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการดำเนินการ ได้แก่ สถานภาพสมรส และรายได้ต่อครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ร้อยละ 31.9 ($R^2 \text{ adj} = .319$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า สถานภาพสมรสมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ สุวัฒน์ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทัศนะของ Anderson ในปี 1956 ได้พบว่า สตรีที่สมรสแล้วจะมีระยะสูงสุดของการให้ความช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้มีเวลาว่างในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า รายได้ต่อครัวเรือนมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะตร์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านไอร์บало อำเภोजेजे จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านไอร์บало และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนชญ์ (2543) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านสะมะแก ตำบลนาสวน อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ เพราะสตรีที่มีรายได้สูง เงินเดือนสูง ก็แสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ สถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อย ซึ่งไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับปัญหาปากท้องในชีวิตประจำวัน จึงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีโอกาสติดตามรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนสูงกว่า เพราะไม่ต้องกังวลกับภาวะการดำรงชีวิตของตนเอง สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนและอุทิศเวลาให้กับการเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีระดับการมีส่วนร่วมที่สูงกว่า

สมมติฐานที่ 2.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ในการรับผลประโยชน์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.3 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

สมรส รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน การได้รับข่าวสารทางด้านประมงไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า อายุ ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิฑูร (2539) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีทางการเกษตร: ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีในโครงการกระจายการผลิตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ โครงการย่อยลำปาง จังหวัดแพร่ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปฏิบัติในงานอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมโดยรวมของสตรีใน อบต. ทั้งนี้เพราะสตรีประมงพื้นบ้านที่มีอายุน้อยหรือมากมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการรับผลประโยชน์ไม่ต่างกัน เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านทุกช่วงอายุส่วนใหญ่จะมีเวลาเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ดังนั้นอายุจึงไม่ส่งผลต่อการมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการรับผลประโยชน์

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า การศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาโนชญ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านสะมะแก ตำบลนาสวน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา (2548) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกระดับการศึกษาต่างก็ให้ความสนใจหรือเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนเหมือนกัน หรืออาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่จะเรียนจบระดับประถมศึกษา จึงทำให้มีแนวโน้มที่จะดำเนินกิจกรรมไปในทางเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ส่งผลต่อการมีความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า สถานภาพสมรสไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการรับผลประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพรรณ (2525) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท พบว่า สถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดนนทบุรี พบว่า กรรมการสตรีที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านทุกสถานภาพสมรสต่างก็ให้ความสนใจหรือเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนเหมือนกัน ดังนั้นสถานภาพสมรสจึงไม่ส่งผลต่อการมีความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่ารายได้ต่อครัวเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรันดร์ (2533) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีแม่บ้านโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องน้ำของแม่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ (2539) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา (2548) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้ต่อครัวเรือนทุกระดับต่างก็ให้ความสนใจหรือเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนเหมือนกัน ดังนั้นรายได้ต่อครัวเรือนจึงไม่ส่งผลต่อการมีความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าหนี้สินครัวเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ดังนั้นหนี้สินครัวเรือนไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิฑูร (2539) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีทางด้านการเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีในโครงการกระจายการผลิตชลประทานราษฎรภาคเหนือ โครงการย่อยคำปอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี (2543) ซึ่งศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลของ จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง พบว่า การรับข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสตรีใน อบต. และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา (2548) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี พบว่า สตรีที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสตรีประมงพื้นบ้านที่มีการได้รับข่าวสารทางด้านประมงและไม่ได้รับข่าวสารทางด้านประมง มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการรับผลประโยชน์เหมือน ๆ กัน ดังนั้นการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจึงไม่ส่งผลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 2.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงมีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในการประเมินผล ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือนและสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .001 โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านร้อยละ 35.2 ($R^2 \text{ adj} = .352$)

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่ารายได้ต่อครัวเรือน มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประไพ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกรรมกรกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดนนทบุรี พบว่ากรรมกรสตรี ที่มีรายได้ต่างกันมีบทบาทในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้สูงจะมีความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนมากกว่าสตรีประมงพื้นบ้านที่มีรายได้ต่ำ เพราะสตรีที่มีรายได้สูงเงินเดือนสูง ก็แสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ สถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับปัญหาปากท้องในชีวิตประจำวัน จึงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีโอกาสติดตามรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนสูงกว่า เพราะไม่ต้องกังวลกับภาวะการดำรงชีวิตของตนเอง สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนและอุทิศเวลาให้กับการเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีระดับการมีส่วนร่วมที่สูงกว่า

จากผลการวิจัยที่พบสามารถอธิบายได้ว่า สถานภาพสมรสมีอิทธิพลต่อความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสุวรรณ (2544) เรื่อง จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กล่าวถึงทัศนะของ Anderson ในปี 1956 ได้พบว่าสตรีที่สมรสแล้วจะมีระยะสูงสุดของการให้ความช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ ทำให้มีเวลาว่างในการประกอบกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 3 บทบาทมีความสัมพันธ์กับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน ทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการประมงโดยชุมชนเท่าที่ควร

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่อง บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภอปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ ศึกษาบทบาทและความต้องการในอนาคตของสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชน รวมทั้งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารด้านประมงที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ซึ่งได้ทำการศึกษาจากสตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านจำนวน 248 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านอยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 30 – 41 ปี ได้มีถิ่นกำเนิดในหมู่บ้านดาโต๊ะทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เป็นครอบครัวที่คู่สมรสจะอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยไม่มีบุตรชาย แต่มีจำนวนบุตรสาว 1 คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นชายจำนวน 3 คน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นหญิงจำนวน 2 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นชายจำนวน 1 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานเป็นหญิงจำนวน 1 คน

ข้อมูลทั่วไปของการประกอบอาชีพประมง

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านมีอาชีพทำการประมงร่วมกับอาชีพเสริม ซึ่งมีอาชีพการรับจ้างทั่วไป ค้าขาย ทำข้าวเกรียบ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพเสริม โดยสตรีที่มีอาชีพประมงใช้เรือหางยาวมีเครื่องยนต์ ยาว 8 เมตร โดยใช้เครื่องมือประมง ได้แก่ อวนจมู และแร้วปู ได้ทำการประมงในอำเภอปัตตานี ซึ่งทำการประมงช่วงที่ทำการประมง 10 เดือน จากเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤศจิกายนและไม่ทำการประมง 2 เดือน จากเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม

สาเหตุที่ไม่ทำประมง เนื่องจากเป็นฤดูฝนและมรสุม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดได้นำผลผลิตสัตว์น้ำหลังจากการจับไปขายสดและนำผลผลิตสัตว์น้ำไปขายให้ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ โดยมีการระบุปัญหาทางด้านประมงเรื่องน้ำมันแพง

ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านมีหนี้สินประมาณ 4,001 – 7,000 บาท ซึ่งเป็นเงินกู้จากแหล่งกองทุนหมู่บ้าน โดยมีเหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านไม่มีเงินออม โดยเฉลี่ยมีรายได้ 50 – 200 บาท/วัน และมีต้นทุนเฉลี่ยของการทำประมงประมาณ 16,001 – 22,000 บาท/เดือน

ข้อมูลทั่วไปของการได้รับข่าวสารทางด้านประมง

สตรีที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านและที่เคยมีอาชีพประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่เคยรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน ซึ่งได้ข่าวสารด้านการประมงจากแหล่งเจ้าหน้าที่ประมง โดยมีความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร 1-2 ครั้ง/ปี

ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยภาพรวมแล้ว พบว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 ($\bar{X} = 1.36$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 (S.D. = 0.26)

ด้านความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

โดยภาพรวมแล้ว พบว่าสตรีประมงพื้นบ้านมีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40 ($\bar{X} = 1.40$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 (S.D. = 0.35)

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภูปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา และตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้สินครัวเรือน มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 11.7 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.2 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรระดับการศึกษาสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 5.0 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.3 ตัวแปรที่เป็นการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยการได้รับข่าวสารจากผู้นำศาสนาสามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ได้ร้อยละ 12.2 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.4 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา และตัวแปรที่เป็นการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำชุมชน (กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./ กรรมการหมู่บ้าน) มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัว

สามารถพยากรณ์บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 21.3 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน และตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 29.1 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.2 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 31.9 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.3 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมงที่ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.4 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อครัวเรือน และตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวสามารถพยากรณ์ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านได้ร้อยละ 35.2 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

สมมติฐานที่ 3 บทบาทมีความสัมพันธ์กับความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

บทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมง

1. สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง
2. สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประมงในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง แต่มีความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน คือ สตรีประมงพื้นบ้านมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำ แต่มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนสูง แสดงว่าสตรีประมงพื้นบ้านขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนเท่าที่ควร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบควรเป็นที่ปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และควรทราบถึงความต้องการของสตรีประมงพื้นบ้านว่าต้องการอะไร ถ้าหากตรงกับความต้องการจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของสตรีประมงพื้นบ้าน ดังนั้นจึงควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่กลุ่มสตรีนี้ วิธีที่ดีที่สุดที่ควรทำคือนำสตรีประมงพื้นบ้านไปหาประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน รวมทั้งควรมีแผนและแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้เรื่องการจัดการประมงโดยชุมชนกับสตรีประมงพื้นบ้านทุกวัย ทุกสถานภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในทุก

ระดับ เริ่มจากระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ซึ่งในระบบการจัดการประมง โดยชุมชน มีหลักการที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบคือ ชาวประมงและองค์กรชาวประมง ในท้องถิ่น จะได้รับมอบหมายหรือการกระจายอำนาจจากรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงด้วยตนเอง และสตรีประมงพื้นบ้านก็เป็นหลักสำคัญ ในระบบการจัดการประมงโดยชุมชนเช่นกัน สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ รายได้ต่อครัวเรือน หนี้สินต่อ ครัวเรือน และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนี้ควรจะนำมาเป็นแนวทาง ในการบริหารจัดการประมงโดยชุมชนของหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี ดังจะได้เสนอเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. จากการศึกษาพบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีระดับการศึกษาประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ภาครัฐควรจัดระบบการศึกษาของไทยให้กระจายอำนาจให้กับชุมชนกับบุคคลในท้องถิ่นให้ มีโอกาสเข้าร่วมอย่างใกล้ชิด ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง รวมทั้งลดค่านิยมบางประการ ที่ไม่เปิดโอกาสให้สตรีในชนบทได้มีการศึกษาสูงขึ้น โดยการส่งเสริมให้สตรีชนบทมีการศึกษา สูงขึ้น เช่น มีทุนให้เรียนต่อฟรี กรมการพัฒนาชุมชนควรประสานงานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดการศึกษาอบรมพิเศษ เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน แก่สตรีให้จริงจังยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจร่วมกันของสตรีประมงพื้นบ้านต่อแนวคิด หลักการและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นของระบบการจัดการประมงโดยชุมชนอย่างทอ้งแท้ ซึ่งจะ เป็นปัจจัยที่ทำให้สตรีประมงพื้นบ้านเกิดการยอมรับ และสมัครใจเข้ามีส่วนร่วมในระบบการจัดการ ประมงโดยชุมชน และสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. จากการศึกษาพบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีรายได้ต่อครัวเรือน 50 -200 บาท/วัน เป็นส่วนใหญ่ นับว่าเป็นรายได้ที่ต่ำ ดังนั้นหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบโครงการ ควรที่จะดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับสตรีประมงพื้นบ้านในหมู่บ้าน ให้มากขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว ควรมีการแปรรูปสินค้าประมงที่มีอยู่ใน

หมู่บ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎร ซึ่งหน่วยงานราชการ เช่น กรมประมง กรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะเข้ามาช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น และควรที่จะมีการกระจายได้ให้กับสตรีประมงพื้นบ้านในหมู่บ้าน

2. จากการศึกษาพบว่า หนี้สินครัวเรือนมีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยที่สตรีประมงพื้นบ้านที่มีหนี้สินเพิ่มขึ้น จะมีบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในการจัดการประมงโดยชุมชนต่ำลง เนื่องจากสตรีประมงพื้นบ้านที่มีหนี้สินครัวเรือน ส่วนมากจะยากจน ซึ่งมักมีปัญหาปากท้องในชีวิตประจำวัน ต้องทำงานหนัก จึงไม่มีเวลาและขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนในการตัดสินใจ ดังนั้นควรสร้างงานให้กับสตรีประมงพื้นบ้านโดยการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในอาชีพต่าง ๆ อยู่เสมอ ในขณะเดียวกัน การฝึกอบรมควรจะเน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และการยอมรับวิทยาการแผนใหม่ และมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมเรื่องอาชีพและรายได้ให้กับสตรี หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรต่าง ๆ ควรพิจารณาให้ความสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์และเงินทุนหมุนเวียน เพื่อให้สมาชิกได้กู้ยืมไปลงทุนและจัดให้มีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อไม่ให้กลุ่มสลายตัว เพื่อปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น และควรใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ได้ให้นิยามว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก เมื่อสตรีประมงพื้นบ้านมีฐานะดีเยี่ยมจะเข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น

การได้รับข่าวสารทางด้านประมง

1. จากการศึกษาพบว่า การได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากผู้นำศาสนามีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ และการได้รับผลประโยชน์ในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน ส่วนการได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./กรรมการหมู่บ้าน) มีอิทธิพลต่อบทบาทการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน โดยที่สตรีประมงพื้นบ้านได้รับข่าวสารด้านประมงจากผู้นำทางศาสนา และผู้นำชุมชน(กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./กรรมการหมู่บ้าน) จะมีบทบาทการมี

ส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลในการจัดการประมงของสตรีประมงพื้นบ้านต่ำกว่าการได้รับข่าวสารทางด้านประมงจากเจ้าหน้าที่ประมง (เนื่องจากการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ประมงเป็นข่าวสารที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องและแม่นยำ ดังนั้นหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบโครงการ ควรจะประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมงโดยชุมชน โดยผ่านแหล่งสื่อที่สตรีประมงพื้นบ้านได้รับข่าวสารมากที่สุด เพื่อให้สตรีประมงพื้นบ้านมีความรู้ถึงหลักการในการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้สตรีได้รับข่าวสารเพื่อเสริมบทบาทสตรีประมงพื้นบ้านในการมีส่วนร่วมในการจัดการการประมงโดยชุมชน ควรผ่านช่องทางทั้งที่เป็นสื่อสาธารณะ เช่น การประชุมและสื่อที่เป็นตัวบุคคลเช่นระหว่างสามี การสื่อสารภายในเครือข่ายหรือกลุ่มตระกูลเดียวกัน เพื่อขยายแนวร่วมออกไปในชุมชน โดยที่สตรีประมงพื้นบ้านมีความเข้าใจอย่างเพียงพอ เกิดการยอมรับและมีความต้องการในอนาคตให้เกิดระบบการจัดการประมงโดยชุมชนแล้ว จะทำให้คนอื่น ๆ เกิดความคล้อยตามด้วย ทำให้เกิดความมั่นใจที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกันในระบบการจัดการประมงโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า สตรีประมงพื้นบ้านมีความเห็นว่า คำสอนของศาสนาอิสลามไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการมีบทบาทและความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนแต่อย่างใด กลับมีส่วนสนับสนุนเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าแนวทางพัฒนาบทบาทสตรีประมงพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับระเบียบประเพณี และการปฏิบัติของสตรีมุสลิม

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กั้ววาลย์ จันทรโชติ. 2541. **การจัดการประมงโดยชุมชน**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.

กัลยารัตน์ รัตนจิตร. 2543. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษา ป่าเขาหวง ตำบลป่าอ้อ และตำบลระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2537. **บทสรุปนโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535- 2554)**. อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ.

ครองชัย หัตถา. 2546. **ภูมิลักษณะอ่าวปัตตานี**. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

จริยา กลิ่นอุดม. 2548. **การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิรติ ดิงคภักย์. 2529ก. **ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีศึกษา**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2529ข. **ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีศึกษา**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2529ค. **ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีศึกษา**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จิรติ ดิงคศัทพ์. 2529ง. **ทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีศึกษา**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2525. **การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท**. ม.ป.ท., กรุงเทพฯ.

จรูญรัตน์ หิรัญบุพพะ. 2542. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการวนศาสตร์ชุมชนพื้นที่สูงในลุ่มน้ำห้วยองผะ จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตยา สุวรรณชญ. 2517. **วิทยาศาสตร์สังคม**. สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ณรงค์ เจริญจิตรพัธ์. 2542. **การมีส่วนร่วมของชาวประมงทะเลพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน: กรณีศึกษาอ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดอเลาะ เจ๊ะเต, อับดุลเลาะ คีอระห์, ชารีฟะห์ สารง, มูฮำหมัด อาดำ, มะรอนิง สาและ, กอเซ็ง ลาเต๊ะ, ชารีฟ บุญพิศ และ รอโกยะ อาดำ. 2547. **การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา บ้านดาโต๊ะ และบ้านภูมิ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี**. โครงการอบรมและวิจัยเชิงปฏิบัติการทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและชาติพันธุ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ปัตตานี.

ธวัช สิทธิกิจโยธิน, พ.ต.ต. 2543. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรันดร์ ทัพไชย. 2533. **การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร: ศึกษาเฉพาะกรณีแม่บ้านโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแอ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บรรแส นะแส, เบญจวรรณ เฟื่องหนู, สุพรรณิ ชนะชัย, สุนันทา นิลเพชร, ปรีชาติ แก้วมิ่งสั,
เริงชัย ดันสกุล, ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, พงรัตน์ กองประเสริฐ, ธัญพร สงพะสะโรช,
ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ และ เลิศชาย ศิริชัย. 2545. **การจัดการทรัพยากรโดยชุมชน
กรณีศึกษา จากชุมชนชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้**. โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง
ภาคใต้, กรุงเทพฯ.

บานเย็น ทองหลอม. 2537. **บทบาทของสตรีเกษตรกรในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บุรี สีนา. 2542. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการเลี้ยงไก่เนื้อ: ศึกษาเฉพาะกรณี
กลุ่มผู้รับจ้างเลี้ยงไก่เนื้อ ของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา**. ภาคนิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปิยะ กิจถาวร, ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, สุวิมล พิริยธนาลัย, จิราพร คำนรุจิกุล, สะมะแอ เจะมูดอ,
มูหามะสุกรี มะสะนิง, แดง คงอินทร์, ยูโซ๊ะ มามู และ วิรัช เอี่ยมปลัด. 2543ก. **บทบาท
ของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง และการบังคับใช้กฎหมาย
ในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี** ศึกษากรณี: บ้านตันหยง เปาว์หมู่ 4 ต. ท่ากำชำ อ.หนองจิก
จ. ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.

_____. 2543ข. **บทบาทของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง และ
การบังคับใช้กฎหมาย ในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี** ศึกษากรณี: บ้านตันหยง เปาว์หมู่ 4
ต. ท่ากำชำ อ.หนองจิก จ. ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี,
ปัตตานี.

ปรียา คงฤทธิ์ศึกษาการ. 2526. **บทบาท. เอกสารการสอนชุดวิชาผู้นำกับสตรีสังคมชนบท
หน่วยที่ 1-4**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

พจนานุกรมไทย. 2519. **ความหมายของผู้หญิง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. บำรุงสาส์น วังบุรพา,
กรุงเทพฯ.

พรทิพย์ อังกุลดี. 2539. การมีส่วนร่วมของสตรีผู้นำในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิฑูร ศาตราภัย. 2539. การมีส่วนร่วมของสตรีทางด้านการเกษตร: ศึกษาเฉพาะกรณีสตรี
ในโครงการกระจายการผลิตชลประทานราษฎรภาคเหนือ โครงการย่อยคำปอง จังหวัด
แพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภัสสร ลิมานนท์. 2542. บทบาทเพศ สถานภาพสตรีกับการพัฒนา. วิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนตรี เทอดธีระกุล. 2543. การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนัญญา มั่นถลัมพะ. 2541ก. บทบาทของสตรีศึกษาเฉพาะกรณี กรมการขนส่งทางบก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกริก.

มนัญญา มั่นถลัมพะ. 2541ข. บทบาทของสตรีศึกษาเฉพาะกรณี กรมการขนส่งทางบก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกริก.

มาณะ จิตตะสังคะ. 2545. การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย. เสนอในโครงการ
อบรมการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายและสิทธิแรงงานหญิงในประเทศไทย
ณ โรงแรมลำปางเวียงทอง, ลำปาง.

มานัตร์ บุญยานันต์. 2543. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน: ศึกษาเฉพาะ
กรณีป่าชุมชนบ้านไอร้บาสอ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มาโนชญ์ อุตสินธุ์, ร้อยตำรวจเอก. 2543. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
โครงการป่าชุมชนบ้านสะมะแก ตำบลนาสวน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. อักษรเจริญทัศน์, กรุงเทพฯ.

วิฑูรย์ ปัญญากุล. 2547. ปลาหายไปในไหน. โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้ มุลินธิเพื่อ
การพัฒนาที่ยั่งยืน. มุลินธิสายใยแผ่นดิน, กรุงเทพฯ.

วินิจ เกตุบ่า และ คมเพชร นัตรสุกสกุล. 2522. กระบวนการกลุ่ม. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

วิไลพร สมบูรณ์ชัย. 2534. การมีส่วนร่วมของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วุฒิชัย วัชระฮาด, เฉลิมชาติ อรุณโรจน์ประไพ, ชีราชัย เรืองพริ้ม และ ชีรภัทร สุกสิริพงศ์. 2544.
การศึกษาเครื่องมือประมงพื้นบ้านในอ่าวพังงาและอ่าวกระบี่. เอกสารวิชาการศูนย์พัฒนา
ประมงทะเลฝั่งอันดามันจังหวัดภูเก็ต7, ภูเก็ต.

ศรีประไพ อุดมละมูล. 2547. บทบาทของสตรีในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน: ศึกษากรณี
กรรมการกองทุนหมู่บ้านจังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สกันธ์ จันทักษ์. 2528. ปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์
เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมยศ นาวิการ. 2539ก. ทฤษฎีองค์การ. สามัคคีสาร, กรุงเทพฯ.

_____. 2539ข. ทฤษฎีองค์การ. สามัคคีสาร, กรุงเทพฯ.

_____. 2539ค. ทฤษฎีองค์การ. สามัคคีสาร, กรุงเทพฯ.

สมยศ นาวิการ. 2539ก. ทฤษฎีองค์การ. สามัคคีสาร, กรุงเทพฯ.

สมใจ เข้มเจริญ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี
ตำบลละเียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

สายสุรา จตุกุล. 2537. นโยบาย และแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554).
คณะอนุกรรมการเฉพาะด้านจัดทำแผนหลักงานสตรี คณะกรรมการส่งเสริม และ
ประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี, กรุงเทพฯ.

สืบสกุล หนูไชยา. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ- สังคมของราษฎรที่มีส่วนร่วม
ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาลวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์เลื่องเชื่อง, กรุงเทพฯ.

สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ. 2535. การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนา:
แนวความคิดและวิธีการ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุภัททา ปิ่นทะแพทย์. 2542. พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนว สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.

สุนันทา พรหมบุญ. 2548. ความหมายของสตรี. แหล่งที่มา: <http://www.est.in.th/content>,
16 กุมภาพันธ์ 2549.

สุวรรณิ คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่
อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. ธีระป้อมวรรณกรรม, กรุงเทพฯ.

สุวิมล พิริยธนาลัย. 2546. **ภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษากรณีชุมชน
ประมงพื้นบ้าน จังหวัดปัตตานี**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตร ศึกษบัณฑิตยสถาน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุวิมล ว่องวานิช. 2548. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.

อรพินท์ สฟโชคชัย. 2539. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน, ใน
การประชุมวิชาการ**. มูลนิธิสถาบันศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ, กรุงเทพฯ.

_____. 2545. **การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน, ใน การประชุม
วิชาการ**. มูลนิธิสถาบันศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ, กรุงเทพฯ.

Anker, R., M Buvinic and N. H. Youssef. 1982. **Woman's Roles and Population Trends in
the Third World International Labour Organisation Croom Helm Ltd. Provident
House**. Burrell Row, London & Canberra.

Cohen, J. M. and N. T. Uphoff. 1977. **Rural development participation: Concepts and
measures for project design, implementation and evaluation**. Cornell University,
New York.

Chapin, F. S. 1977. **Social Participation and Social Intelligence**. Handbook of Research
Design and Social Measurement. Long man, New York.

Food and Agriculture Organization of the United Nations. 1975. **The Role of Woman In Rural
Development**. n.p., Rome.

Gordon, F. E. 1963. **Personality of Behavior**. The Macmillan Company, Inc., New York.

- Johnson, C. 1998. Beyond Community Right: Small – Scale Fisheries and Community –Based Management in Southern Thailand. **TDRI Quarterly Review** 13 (2).
- Levinson, D. J. 1964. **An Analysis of Role, Personality and Social Structure**. Macmillan Company, New York.
- Mead, G. H. 1950. **Mind, Self and Society**. University of Chicago Press, Chicago.
- Seilert, H. and S. Sangchan. 2001. **Small – Scale Fishery in Southeast Asia: A Case Study in Southetn Thailand**. Food and Agriculture Organization of The United Nations 2001, Bangkok.
- Sill, D. L. 1968. **International Encyclopedia of the Social Science**. The Macmillan Company, New York.
- Whyte, R. and P. Whyt. 1982. **The Woman of Rural Asia**. United States of America. Westview Press Inc., Colorado.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พื้นที่ศึกษาวิจัย หมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

พื้นที่ศึกษา หมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ประวัติความเป็นมาของบ้านดาโต๊ะ

ผู้บุกเบิกหมู่บ้านส่วนใหญ่เดินทางมาจากบ้านบางปูเพื่อทำการประมงในดาโต๊ะ บ้านดาโต๊ะในอดีตมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย โดยเฉพาะในอ่าวปัตตานีจะมีความอุดมสมบูรณ์มาก ใช้ปูทะเลขยริง (เครื่องมือดักสัตว์น้ำ, อวนดักปูกุ้ง) เพียงอย่างเดียวก็สามารถจับกุ้งได้เต็มลำเรือ และยังมีแหล่งน้ำจืดสำหรับอุปโภคและบริโภคอีกด้วย ความอุดมสมบูรณ์ทำให้ผู้คนจากบางปูมาอาศัยอยู่ที่บ้านดาโต๊ะพร้อมกับชักชวนญาติพี่น้องให้ย้ายตามมาด้วย

ชื่อของหมู่บ้าน “ดาโต๊ะ” มาจากชื่อของสุสานเก่าแก่ที่รู้จักกันในชาวดาโต๊ะ เรียกว่า กูโบร์ดาโต๊ะปาแล ซึ่งแปลว่าสุสานดาโต๊ะยาว เนื่องจากชาวบ้านได้พบศพของชาวตรังกานู ชื่อว่า แซคคอมบอค ลอยในทำฮีน ชาวบ้านช่วยขุดหลุมตามความยาวของศพ แล้วเอาศพไปยังหลุมฝังศพปรากฏว่าไม่สามารถบรรจุศพในหลุมได้เพราะศพยาวขึ้นเป็นเช่นนี้ 3 ครั้ง จนต้องพับขาศพ ชื่อนี้จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน

สภาพทั่วไปของบ้านดาโต๊ะ

ภาพผนวกที่ 2 ป้ายบ้านดาโต๊ะที่ถูกสาดด้วยสี

สภาพภูมิศาสตร์และลักษณะโดยทั่วไปของบ้านดาโตะ

หมู่บ้านดาโตะอยู่ในพื้นที่หมู่ 4 ของตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ของหมู่บ้านดาโตะแต่เดิม หมู่บ้านดาโตะ ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามของเมืองปัตตานีไปทางทิศเหนือ สภาพพื้นที่เป็นสันทรายที่ราบริมอ่าว พื้นดินเป็นทรายล้วนและเป็นแหลมยื่นไปในทะเล หมู่บ้านจึงติดทะเลสองฝั่ง คือ ฝั่งอ่าวปัตตานี และอ่าวไทย ล้อมรอบไปด้วยป่าชายเลนและหาดทรายขาว พื้นที่ของแหลมแต่เดิมมีความกว้างของพื้นที่ประมาณ 1 กิโลเมตร แหลมงอกแห่งนี้ชื่อว่า สูง ดันหยง กระแสน้ำได้พัดพาทรายมาทับถมทำให้แหลมงอกออกไปทางทิศตะวันตกเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันแหลมดังกล่าวได้งอกไปจากเดิมกว่า 10 กิโลเมตร จนกลายเป็นแหลมดาโตะในปัจจุบัน

บ้านดาโตะไม่สามารถทำนาหรือปลูกผลไม้บางชนิดได้เพราะพื้นที่เป็นดินปนทราย พืชที่พบเห็นได้โดยทั่วไปคือ มะพร้าว ต้นสน พืชประเภทผักหรือสมุนไพรสามารถปลูกได้ในพื้นที่บางส่วนในชุมชน

บ้านเรือนของชาวดาโตะจะกระจุกตัวกันอย่างหนาแน่นบริเวณริมอ่าวด้านในฝั่งทิศใต้ บ้านเรือนส่วนมากเป็นเรือนไม้แบบยกพื้น เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยส่วนหนึ่งจะสร้างด้วยวัสดุในท้องถิ่น บ้านคนที่มีฐานะจะสร้างด้วยไม้ตะเคียน มุงหลังคาด้วยกระเบื้องและฉลุไม้ที่ขายคา ส่วนคนที่ฐานะปานกลางหรือฐานะไม่ดีจะใช้ไม้ โกงกาง ลำพูน หรือรำแพนซึ่งหาได้ในท้องถิ่น หลังคามุงจาก ในปัจจุบันจะสร้างแบบสมัยนิยม คือ เป็นบ้านตึก ไม่ยกพื้นสูง หลังคามุงด้วยกระเบื้อง บางบ้านปูพื้นด้วยกระเบื้องและอาจกั้นรั้วแบ่งขอบเขต บ้านเรือนมีขนาดเล็ก เพราะครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวที่แยกออกไปจากครอบครัวเดิม ไม่นิยมอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ การสร้างบ้านเรือนจะอยู่ในพื้นที่ขุดติดกันโดยเว้นที่ว่างระหว่างบ้านแต่ละหลังน้อยมาก ทำให้มีความแออัด

ภาพผนวกที่ ก3 บ้านของชาวประมงพื้นบ้านดาโต๊ะ

ประชากร

บ้านดาโต๊ะมีจำนวนประชากรตามการสำรวจสำมะโนครัวปี พ.ศ. 2546 ทั้งหมด 2,054 คน เป็นชาย 1,024 คน เป็นหญิง 1,032 คน แต่ในผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (จปฐ.2 พัฒนาชุมชน, 2546) ตามจำนวนคนที่อยู่จริงในหมู่บ้าน โดยไม่นับรวมคนที่ออกไปทำงานหรือแต่งงานออกไปภายนอกหมู่บ้าน จำนวนประชากรบ้านดาโต๊ะ คือ 1,312 คน นับเป็น 289 ครัวเรือน

สภาพภูมิอากาศ

บ้านดาโต๊ะจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฤดูฝนตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนช่วงฤดูร้อน จะอยู่ในช่วงมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน อุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย 36 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 25 องศาเซลเซียส เนื่องจากบ้านดาโต๊ะตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ในรอบ 1 ปี บ้านดาโต๊ะจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตลอดทั้งปี

อาณาเขตและลักษณะภูมิประเทศ

ทิศเหนือและทิศตะวันออก เป็นหาดทรายขาวตลอดแนว ติดต่อกับเขตหมู่บ้าน ตะโลเกกาโปร์

ทิศตะวันตก เป็นส่วนของพื้นที่ที่ตื้นอกใหม่ ความยาวกว่า 10 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของ หมู่บ้านตะโลละสะมิแล และบ้านบูติ จนกระทั่งไปสิ้นสุดที่แหลมตาชีขึ้นลงไปสู่อ่าวปัตตานี

ทิศใต้ มีอาณาบริเวณติดต่อกับอ่าวปัตตานี สภาพพื้นที่ทางด้านนี้เป็นป่าชายเลน ตรงข้าม กับบ้านบางปู ดันหยงลูโละ กรือเซะ บานา ปาละ บ้านดี และบ้านอื่น ๆ ถ้าหากยืนอยู่ริมทะเล ในหมู่บ้านจะสามารถมองเห็นหมู่บ้านฝั่งตรงข้ามได้

ปัจจุบันทะเลฝั่งนี้ประกอบอาชีพหลักของคนในชุมชน คือทำประมงพื้นบ้าน และเป็นที่ตั้ง บ้านเรือนริมฝั่งทะเล ซึ่งบ้านเรือนฝั่งนี้ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งกระจุกตัวกันอยู่เรื่อย ในบริเวณที่แคบๆ ริมชายฝั่ง สภาพพื้นดินบริเวณนี้จะเป็นดินปนทรายเหมาะกับการเพาะปลูก ดินไม้ เช่น ทับทิม ขนุน มะละกอ ชมพู และมะม่วง

วิถีชีวิตของคนในชุมชน

ชาวบ้านดาโต๊ะเป็นชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ความเป็นอยู่ยังไม่มีคามยุ่งยากซับซ้อน แบบคนในชุมชนเมือง

อาหารการกินของชาวบ้านขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยจะอาศัยทรัพยากร จากทะเล หรือผลผลิตจากป่าชายเลน เช่น ลูกป้อรุ พูทราทะเล นำมาประกอบอาหาร

แหล่งน้ำโดยทั่วไปแล้วชุมชนประมงที่อยู่ชายฝั่งทะเลจะมีปัญหาในเรื่องของแหล่งน้ำจืด แต่บ้านดาโต๊ะไม่มีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำจืดหรือปัญหากว้าน้ำกร่อย เนื่องจากบ้านดาโต๊ะมีแหล่งน้ำ จืดภายในหมู่บ้าน

ตลาดนัดที่มีความสำคัญของชุมชนในอดีต คือ ตลาดนัดบาลาควา ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามหมู่บ้าน จะมีการซื้อขายกันอย่างคับคั่ง และยังเป็นท่าจอดเรือเพื่อเดินทางไปหมู่บ้านอื่นอีกด้วย ปัจจุบันตลาดนัดแห่งนี้ได้ยกเลิกแล้ว ชาวบ้านไปตลาดที่บ้านยามู ส่วนวันอื่น ๆ ชาวบ้านจะซื้อสินค้าได้จากร้านในหมู่บ้าน หรือที่ตลาดนัดในหมู่บ้านวันจันทร์และวันพุธของทุกสัปดาห์

สภาพแวดล้อมและการทำมาหากินของบ้านดาโตะ

จากสภาพแวดล้อมที่หมู่บ้านถูกขนาบด้วยทะเล ชาวดาโตะจึงยึดอาชีพประมงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทะเล 2 ด้านของหมู่บ้านดาโตะ คือ ทะเลใน (อ่าวปัตตานี) และทะเลนอก (อ่าวไทย) อ่าวปัตตานีเป็นอ่าวที่มีความเหมาะสมสำหรับการกำบังคลื่นลมและเป็นท่าเทียบเรือที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อ่าวปัตตานีมีอ่าวเป็นลักษณะอ่าวกึ่งปิด มีเนื้อที่ประมาณ 74 ตารางเมตร ทางทิศเหนือของอ่าวมีพื้นที่เป็นแหลมเรียกว่าแหลมโพธิ์ หรือแหลมตาชี ยื่นออกไป ขนานกับแนวชายฝั่งของแผ่นดิน โดยมีปากอ่าวเปิดออกสู่อ่าวปัตตานี และบริเวณก้นอ่าวเป็นส่วนของปากน้ำชะหรีงพื้นที่รอบอ่าวปัตตานีมีความอุดมสมบูรณ์ สภาพทางภูมิประเทศเหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา และสาหร่ายทะเลชนิดต่างๆ

ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านดาโตะประกอบอาชีพประมง รองลงมาคือทำข้าวเกรียบ เลี้ยงปลาตาก ปลากระพง ร้านน้ำชา ขายอาหาร ช่างทำเรือ ช่างวาดลายเรือ ช่างก่อสร้าง รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม รับจ้างทำงานในมาเลเซีย รับราชการ ส่วนอาชีพเสริมของชาวดาโตะ คือ ช่างแกะสลักไม้ รับจ้างคุมมะพร้าว ใช้ลิงรับจ้างขึ้นมะพร้าว เก็บสาหร่าย

ประมง

เรียกกันในภาษาท้องถิ่นของคนดาโตะว่า มุก๊ะ บ้านดาโตะเป็นหมู่บ้านใหญ่ที่ติดกับทะเล อาชีพประมงจึงเป็นรายได้หลักของชุมชนแห่งนี้ ผู้ประกอบอาชีพประมงทั้งหมดประมาณ 500 คน ในหมู่บ้านดาโตะมีเรือประมาณ 400 ลำ รายได้ในการทำประมงไม่แน่นอน บางวันอาจไม่ได้เลย รายได้สูงสุดประมาณ 3,000 – 5,000 บาท

การประกอบอาชีพประมงส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้เรือหางยาว เรือพาย เรือแจว หรือเรือ กอและ ส่วนเครื่องมือประมงที่ใช้กันหลักๆ คือ อวนประเภทต่างๆ แห และเบ็ด เป็นต้น ชาวประมงจะใช้เครื่องมือแตกต่างกันไปตามฤดูกาลและกระแสน้ำนอกจากนั้นการทำและ ใช้เครื่องมือประมงจะสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของชุมชน แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ชนิดของสัตว์น้ำ และความสามารถในการลงทุนประกอบเครื่องมือประมงชนิดต่างๆด้วย ดังนั้นชาวประมงส่วนใหญ่จะมีเครื่องมือในการประกอบกรหลายชนิดเพื่อจะเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เช่น อวน ลากคน อวนลอยกึ่ง อวนล้อมปลากระบอกทุ้งน้ำ ระวัง หรือซิปไต้กึ่ง โพงพาง คราดหอยแครง อวนจมน้ำ แห เบ็ดราว เป็นต้น

ภาพผนวกที่ ก4 การออกทะเล

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน ส่วนใหญ่จะทำกันในแม่น้ำลำคลองสายต่างๆ บริเวณน้ำ ทะเลเข้าถึง นอกจากนี้ยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยง คือ ปลากระพง และ ปลาดุก ชาวบ้านดาโต๊ะประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประมาณ 148 ครัวเรือน

การเลี้ยงปลากระพงนิยมเลี้ยงในลำคลองมีสภาพน้ำกร่อย เนื่องจากมีอุปกรณ์ไม่มาก เช่น อวน ไม้ โพง และเชือก รวมทั้งการลงทุนไม่สูงมากนัก และชาวบ้านบางส่วนก็มีการเพาะเลี้ยง ปลาดุกอยู่ซึ่งเลี้ยงง่าย เป็นที่นิยมของตลาด ขายได้ในราคาสูงและระยะเวลาเลี้ยงสั้น

ชาวบ้านมีการช่วยเหลือดูแลกันในการเลี้ยงปลา คือ ช่วยสอดส่องดูแลไม่ให้มีการขโมยปลาไปขาย เมื่อถึงเวลาจับปลาเจ้าของปลาจะขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน ช่วยจับปลาไปขายกับพ่อค้าที่มาจับปลาถึงหมู่บ้าน แล้วเจ้าของปลาจะเลี้ยงอาหารเป็นสินน้ำใจต่อผู้ช่วยเหลือ การปฏิบัติเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ของคนในชุมชนนี้

การทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน

อุตสาหกรรมในครัวเรือนของชาวบ้านคาโตะ คือ การทำข้าวเกรียบปลา ในอดีตเนื่องจากผู้หญิงในหมู่บ้านจะไม่ค่อยทำงาน ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ทำความสะอาดบ้านและเลี้ยงลูกอยู่ภายในบ้าน เมื่อประมาณ 40 ปีก่อน ประชากรเพิ่มมากขึ้น ความจำเป็นหลายด้านทำให้การทำงานของผู้ชายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงจึงเริ่มที่จะแบ่งเบาภาระของครอบครัว คือ การหารายได้โดยการทำข้าวเกรียบปลา

การทำข้าวเกรียบปลาในอดีตได้แปรรูปจากขนมชนิดหนึ่ง คือ จอตัน (ไม่มีชื่อภาษาไทย เพราะเป็นขนมของชาวมลายู) ซึ่งมีวิธีทำคือ นำเอา ปลา แป้ง น้ำตาล เกลือ มาผสมกันแล้วนวดเสร็จแล้วนำไปทอด แต่จอตันจะเก็บไว้ได้ไม่นาน จึงมีการปรับปรุงการทำจอตันจากการทอดมาเป็นการต้มเรียกว่า หัวข้าวเกรียบ แต่หัวข้าวเกรียบจะเก็บได้ไม่นานเช่นกันเนื่องจากจะขึ้นรา จึงได้นำหัวข้าวเกรียบหั่นเป็นชิ้นแล้วไปตากแห้งเป็นข้าวเกรียบปลาในปัจจุบัน

ผู้ที่เริ่มทำข้าวเกรียบปลาเป็นอาชีพเสริม คือ นางเจ๊ะติเมาะ เจ๊ะมูดอ เริ่มทำเมื่อประมาณ 40 ปีก่อน ปัจจุบันได้มีการพัฒนาข้าวเกรียบปลาให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ข้าวเกรียบปลาสาหร่าย ข้าวเกรียบปลารสต้มยำ เป็นต้น ข้าวเกรียบปลาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับของตลาดในปัตตานี สงขลา ยะลา และนราธิวาส เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านคาโตะ ตลาดส่วนใหญ่จะเป็นตลาด ระดับล่าง เช่น ตลาดสด

ปัจจุบันข้าวเกรียบปลาได้พัฒนาเป็นอาชีพหลักของหมู่บ้านคาโตะ ซึ่งประมาณว่า 82 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทำข้าวเกรียบ มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว รายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 -30,000 บาทต่อเดือน โดยในหมู่บ้านคาโตะมีการรวมกลุ่มสตรีทำข้าวเกรียบตั้งอยู่บ้านเลขที่ 75 ม.4 ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 เดือนพฤษภาคม 2541 แรกเริ่มมีจำนวนสมาชิก 20 คน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่มคือสำนักงาน

พัฒนาชุมชน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ข้าวเกรียบบ้านดาโต๊ะได้รับเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น
หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลแหลมโพธิ์และรับรางวัลอาหารดี เมืองตานี ประจำปี 2544
ประธานกลุ่มในปัจจุบันคือ นางเจบีเดาะ มะแซ จบการศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านดาโต๊ะ
ประกอบอาชีพทำข้าวเกรียบ ประวัติการทำงาน คือ เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านทำข้าวเกรียบ
ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนและบรรจุภัณฑ์ นำสมาชิกในกลุ่มไปอบรม
ดูงาน เป็นประธานกลุ่มสตรีปีจักร ช่วยขยายตลาดส่งข้าวเกรียบให้สมาชิกและคนใกล้เคียง
ช่วยส่งเสริมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาชุมชน

ภาพผนวกที่ ก5 การทำข้าวเกรียบ

ภาพผนวกที่ ก6 ข้าวเกรียบที่ตากแห้ง

ภาพผนวกที่ ก7 ข้าวเกรียบที่บรรจุถุงส่งออกไปขาย

ช่างทำเรือ

ช่างต่อเรือในหมู่บ้านมีทั้งหมด 6 คน ไม้ที่ใช้ในการต่อเรือคือไม้ตะเคียน และไม้สัก ความยาวของเรือแต่ละลำประมาณ 5-7 เมตร ค่าจ้างในการต่อเรือลำเล็กขนาดกว้าง 1.5 เมตร ยาวประมาณ 7 เมตร 10,000 – 12,000 บาท ค่าจ้างในการต่อเรือลำใหญ่ขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 7 เมตร 20,000 – 25,000 บาท ระยะเวลาในการต่อเรือแต่ละลำคือ เรือลำเล็กประมาณ 1 เดือน เรือลำใหญ่ใช้ประมาณ 2 เดือน

ราคาต่อเรือกอลและลำหนึ่ง ถ้าเป็นเรือขนาดใหญ่เฉพาะค่าวัสดุประมาณ 50,000 บาทขึ้นไป บางลำค่าวัสดุประมาณ 100,000 บาทขึ้นไป ส่วนค่าแรงประมาณ 30,000 – 40,000 บาท ถ้าช่างต่อเรือคนเดียวจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือน “จูเตะ” (ผู้รู้ในหมู่บ้านดาโต๊ะ) เล่าว่าสมัยก่อนชาวบ้านจะหาซื้อเรือกอลและจากสายบุรีในราคาลำละ 100 -500 บาท ซึ่งนับเป็นราคาที่สูงมากในสมัยนั้น โดยมีนายเวะเยะเป็นช่างต่อเรือที่มีชื่อเสียง

ช่างวาดลายเรือ

ภาษามลายูเรียกว่า “ซอเบะ” ช่างวาดลายเรือในหมู่บ้านมีทั้งหมด 2 คน สัตว์ที่ใช้ในการทำเรือและวาดลายเรือคือสีน้ำมัน ค่าจ้างในการวาดลายเรือแต่ละลำ ถ้าหากเป็นเรือลำเล็กประมาณ 2,500 -3,000 บาท เรือลำใหญ่ประมาณ 4,000 - 6,000 บาท ระยะเวลาในการวาดแต่ละลำ เรือลำเล็กจะใช้เวลาประมาณ 5 - 7 วัน ส่วนลำใหญ่ประมาณ 14 – 15 วัน

การเขียนลายเรื่อนั้น เป็นศิลปะที่ช่างเขียนลวดลายจะได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ การเขียนลายนั้นนิยมเขียนเพื่อความสวยงาม แต่ชาวบ้านบางคนมีความเชื่อในเรื่องการเขียนลายเรือ และตั้งชื่อเรือเพื่อเป็นสิริมงคลแก่เรือด้วย ในการตั้งชื่อเรือเจ้าของจะหาซื้อดี ๆ ให้กับเรือของตน ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเล่าว่ารูปแบบการเขียนลายเรือในอดีตส่วนใหญ่จะเป็นลายไม้ดอกไม้ประดับเท่านั้น บางลำไม่มีการเขียนลาย

รับจ้างทำงานที่ประเทศมาเลเซีย

สาเหตุที่ทำให้คนในหมู่บ้านออกไปหางานทำที่ประเทศมาเลเซีย เนื่องจากการขยายตัวของประชากร ทำให้มีผู้ประกอบการอาชีพประมงมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรทางทะเลลดจำนวนลง ประชากรขาดการศึกษาทำให้ไม่มีงานทำ จึงต้องเข้าไปรับจ้างทำงานในประเทศมาเลเซีย เป็นลูกจ้างร้านขายอาหาร ทำประมงขนาดใหญ่ บางคนทำกิจการส่วนตัวคือเปิดร้านอาหาร จากการสำรวจพบว่าชาวบ้านคาโตะไปทำงานในประเทศมาเลเซียประมาณ 200 คน

ขับรถสามล้อรับจ้าง (รถโซว์เล่)

เป็นอาชีพหนึ่งที่คนในหมู่บ้านทำกันเป็นส่วนน้อย โดยจะรับจ้างผู้โดยสารจากหมู่บ้านและชนข้างของ เช่น ข้างเกรียบ มะพร้าว ข้างสาร และอื่นๆ ในวันเสาร์จะได้รายได้ดีกว่าวันอื่นๆ เพราะเป็นวันที่มีตลาดนัดใหญ่ จัดขึ้นทุกๆ สัปดาห์ที่อำเภอยะหริ่ง ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 8 กิโลเมตร รถสามล้อที่มีในหมู่บ้านประมาณ 15 คัน ค่าโดยสารจากบ้านคาโตะไปที่อำเภอยะหริ่ง 15 บาท ต่อ คน เฉลี่ยรายได้ต่อวัน 300 บาท

ช่างแกะสลักไม้

ช่างแกะสลักไม้เป็นอาชีพเสริมของช่างผู้มีฝีมือในหมู่บ้านคาโตะ ช่างบางคนทำไปด้วยใจรักในศิลปะมากกว่าทำเป็นรายได้ประจำ งานที่แกะสลักคือ กรงนกเขา กรงนกหัวจุก แกะสลักไม้ตามบ้านเรือน เช่น บานประตู หน้าต่าง เป็นต้น (ดอเลาะ และ คณะ, 2547)

การรับจ้างแกะเนื้อปู

ผู้หญิงในหมู่บ้านจะรับจ้างแกะเนื้อปูที่ต้มมาแล้วเป็นอาชีพเสริม นำมาแกะเนื้อปูที่บ้านแล้วส่งให้กับนายทุน

ภาพผนวกที่ ก8 การต้มปู

ภาพผนวกที่ ก9 การแกะเนื้อปู

สถานที่ท่องเที่ยวและจุดเด่นที่น่าสนใจ

มัสยิดบ้านดาโต๊ะหรือมัสยิดดาโต๊ะ อ. ยะหริ่ง จ. ปัตตานี

มัสยิดบ้านดาโต๊ะหรือมัสยิดดาโต๊ะคือ มัสยิดดารุลนาอิม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอยะหริ่งประมาณ 10 กิโลเมตร เส้นทางเดียวกับทางไปหาดตะโละกาโปร์ ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบศาสนากิจของคนในหมู่บ้าน จากลักษณะของมัสยิดแห่งนี้ น่าจะสร้างขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกับมัสยิดกรือเซะ นายช่างผู้ก่อสร้างน่าจะเป็นคนเดียวกับช่างผู้สร้างมัสยิดกรือเซะ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประวัติศาสตร์ด้านศาสนา ซึ่งกรมศิลปากรได้ทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนโบราณสถานไว้แล้วเมื่อปี พ.ศ. 2478

กูโบร์ดาโต๊ะปาญญ

สุสานเก่าแก่ของชาวมลายูมุสลิมที่รู้จักกันในชาวดาโต๊ะ เรียกว่ากูโบร์ดาโต๊ะปาญญ (ดาโต๊ะ ปันยัง) ซึ่งแปลว่าสุสานดาโต๊ะยาว เนื่องจากชาวบ้านได้พบศพของชาวตรังกานู ชื่อว่าเชคคอมบอค ลอยในทำยีน ชาวบ้านช่วยขุดหลุมตามความยาวของศพ แล้วเอาศพไปยังหลุมฝังศพ ปรากฏว่าไม่สามารถบรรจุศพในหลุมได้เพราะศพยาวขึ้นเป็นเช่นนี้ 3 ครั้ง จนต้องผ่าขาศพ มีพื้นที่ 18 ไร่ คาดว่าเป็นกูโบร์ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (คอเลาะ และ คณะ, 2547)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าถึงข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิจัย

ที่ ศธ 0513.10402/ว.096

ภาควิชาการจัดการประมง คณะประมง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900

12 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเข้าสำรวจงานวิจัยในพื้นที่สีแดง

ด้วย นางสาวอัสณี หวังพิทยา นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 รหัสประจำตัว 48620116 ภาควิชาการจัดการประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตบางเขน) กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภอบัตตानी : ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านตาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” จะต้องทำการเก็บข้อมูลวิจัยในหมู่บ้านตาโต๊ะ ม.4 ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่สีแดง

ภาควิชาการจัดการประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอรับรองและยืนยันว่า นางสาวอัสณี หวังพิทยา เป็นนิสิตปริญญาโทของภาควิชาการจัดการประมงและกำลังทำวิทยานิพนธ์จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเข้าไปเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ดังกล่าวด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กังวาลย์ จันทรโชติ)

หัวหน้าภาควิชาการจัดการประมง

ศูนย์พัฒนาชายฝั่ง ภาควิชาการจัดการประมง

โทรศัพท์ 0-2561-1947, ต่อ 11, 14

โทรสาร 0-2579-7642 ต่อ 12

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

รหัสแบบสอบถาม ☐ ☐ ☐
(สำหรับผู้วิจัย)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ชื่อเรื่อง บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมง
พื้นบ้านในอำเภอปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ
ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้านในอำเภอปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ว่ามีระดับมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านบุคคล เศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางการประมง

ส่วนที่ 2 รายได้ของครัวเรือน

ส่วนที่ 3 ต้นทุนในการทำประมง

ส่วนที่ 4 ด้านบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

กรุณาตอบทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติเท่านั้นและเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบต่อนานซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
นางสาวอัสนี หวังพิทยา
ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์

ชื่อเรื่อง บทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมง
 พื้นบ้านในอ่าวปัตตานี: กรณีศึกษาหมู่บ้านดาโต๊ะ
 ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

วันที่สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านบุคคล เศรษฐกิจ และการได้รับข่าวสารทางด้านประมง
 กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. อายุ.....ปี.....เดือน

2. ภูมิลำเนาเดิม () หมู่บ้านดาโต๊ะ
 () ที่อื่นระบุ.....

3. ศาสนา

() พุทธ () อิสลาม
 () คริสต์ () อื่นๆ ระบุ.....

4. การศึกษา

() ไม่ได้รับการศึกษา () ต่ำกว่าประถมศึกษาหรือประถมศึกษา
 () ประถมปลาย () มัธยมต้น
 () มัธยมปลาย / ปวช. () ปวส. / อนุปริญญา
 ()ปริญญาตรีหรือสูงกว่า () อื่นๆ ระบุ.....

5. สถานภาพการสมรส

- () โสด () สมรส (อยู่ด้วยกัน)
 () สมรส (แยกกันอยู่) () หย่าร้าง / หม้าย

6. จำนวนบุตร.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน
 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน
 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงาน.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน

7. การประกอบอาชีพ (ตอบจากรายได้ที่ได้รับจากมากไปน้อย)

- () มีอาชีพทำการประมงอย่างเดียว
 () มีอาชีพเสริม
 () การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง () การแปรรูปสัตว์น้ำ
 () การเกษตรกรรม () การรับจ้างทั่วไป
 () การค้าขาย () ช่างฝีมือ
 () อื่นๆ ระบุ.....

8. ประเภทเรือที่ใช้ทำการประมง

- () เรือหางยาวไม่มีเครื่องยนต์ ยาว.....เมตร
 () เรือหางยาวมีเครื่องยนต์ ยาว.....เมตร
 () เรือมีเครื่องยนต์ในเรือ ยาว.....เมตร
 () อื่นๆ ระบุ.....

9. ประเภทเครื่องมือประมงที่ใช้ทำการประมง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กลุ่มเครื่องมืออวนลอยและอวนติดตา ได้แก่
 () อวนลอยกึ่ง () อวนลอยปลา
 () อวนจมปู () อวนลอยอื่นๆ ระบุ.....
 แหล่งทำการประมง.....

() กลุ่มเครื่องมือประจำที่ ได้แก่

() ยอปีก () แร้วปู

() ถูงชักดั๊กกึ่งเคย () ลอบปลา ระบูน.....

() ลอบปู ระบูน.....

แหล่งทำการประมง.....

() กลุ่มเครื่องมือเคลื่อนที่ ได้แก่

() อวนรุน ระบูน..... () อวนลากคานถ่าง

() อวนลากกระ () ระวะรุนเคย

() อื่นๆ ระบูน.....

แหล่งทำการประมง.....

() กลุ่มเครื่องมืออื่นๆ ได้แก่.....

แหล่งทำการประมง.....

10. ระยะเวลาการทำประมงในรอบปี

ช่วงที่ทำประมง.....เดือน จากเดือน.....ถึงเดือน.....

ช่วงที่ไม่ทำประมง.....เดือน เพราะ.....

11. แรงงานในการทำประมง

() เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด

() เป็นแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนภายนอกเพิ่ม

() เป็นแรงงานจ้างทั้งหมด

() อื่นๆ ระบูน.....

12. ผลผลิตสัตว์น้ำหลังจากการจับ ท่านทำอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ขายสด () แปรรูป

() ทั้งขายสดและแปรรูป () อื่นๆ ระบูน.....

13. ท่านนำผลผลิตสัตว์น้ำไปขายในลักษณะใด

- () ขายให้ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ
 () นำสัตว์น้ำไปขายในตลาดเอง
 () ขายให้กับผู้รับซื้อสัตว์น้ำและนำไปขายเองในตลาด
 () อื่นๆ ระบุ.....

14. ปัจจุบันท่านและครอบครัวมีหนี้สินหรือไม่

- () ไม่มี () มี ประมาณ.....บาท

15. ถ้ามีหนี้สินเป็นเงินที่กู้มาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ธนาคารพาณิชย์ () ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 () ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ () คนในเครือญาติ
 () กองทุนของกรมประมง () สหกรณ์
 () อื่นๆ ระบุ.....

16. เหตุผลของความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงิน

- () เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
 () เป็นค่าจัดซื้อวัสดุและเครื่องมือประมง
 () อื่นๆ ระบุ.....

17. ท่านมีเงินออมหรือไม่

- () ไม่มี () มี ประมาณ.....บาท

18. ปัญหาในการทำประมงของท่าน (ตอบโดยให้เรียงลำดับตามความสำคัญ)

- () ปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง
- () ปัญหาเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
- () ปัญหาการรุกรานของเรืออวนรุนทำประมงในบางหรือชายฝั่งทะเลของชุมชน
- () ปัญหาการตื้นเขินของแหล่งทำประมง
- () ปัญหาน้ำทะเลเสื่อมโทรม
- () ปัญหาเรื่องน้ำมันแพง
- () ปัญหาอื่นๆ ระบุ.....

19. ท่านเคยรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำและการจัดการประมงโดยชุมชน

- () เคย
- () ไม่เคย

20. ท่านได้รับรู้ข่าวสารด้านการประมง จากแหล่งข่าวสารใด

(ตอบโดยให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย)

- () ผู้นำชุมชน (กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน)
- () ผู้นำทางศาสนา
- () อบต. / กรรมการหมู่บ้าน
- () ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ
- () เพื่อนบ้าน/ญาติ
- () เจ้าหน้าที่ประมง
- () เจ้าหน้าที่ของ NGO
- () วิทยุ
- () หนังสือพิมพ์
- () แผ่นพับ/ ป้ายประกาศ
- () อื่นๆ ระบุ.....

21. ถ้าท่านได้รับข่าวสารด้านการประมง มีความถี่ในการรับรู้ข่าวสารอย่างไร

- () 1-2 ครั้ง/ปี
 () 4-6 ครั้ง/ปี
 () เกือบทุกครั้ง
 () อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 รายได้ของครัวเรือน

รายได้จากการประกอบอาชีพ

อาชีพ	บาท/เดือน
อาชีพการทำประมงอย่างเดียว	
อาชีพเสริม	
ระบุ.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

รายได้โดยเฉลี่ย.....บาท

ส่วนที่ 3 ต้นทุนในการทำประมง

รายรับ-รายจ่าย/เที่ยว	บาท
1. ต้นทุนคงที่ (มีอายุใช้งาน > 1 ปี)	
(TC/ years/จำนวนเที่ยว)	
2. ต้นทุนผันแปร	
2.1 ค่าน้ำมัน	
2.2 ค่าอาหาร (บุหรี, เครื่องดื่ม ฯลฯ)	
2.3 ค่าเครื่องมือทำการประมง (TC//จำนวนเที่ยว)	
2.4 ค่าแรง	
2.5 ค่าซ่อมแซมเรือ	
2.6 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	
2.7 ค่าเหี่ยว	
2.8 อื่นๆ ระบุ.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

ต้นทุนเฉลี่ยเดือนละ.....บาท

ส่วนที่ 4 ด้านบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ความคิดเห็นต่อโครงการการจัดการประมงโดยชุมชนของท่าน	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บทบาท (สภาพปัจจุบัน)			ความต้องการ		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	มาก	ปานกลาง	ไม่ต้องการ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
2. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
3. ท่านมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกลุ่มในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
4. ท่านเคยเสนอปัญหาในการทำประมงต่างๆเกี่ยวกับการจัดการประมงในกลุ่ม ได้แก่ น้ำมันแพง ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย น้ำทะเลเสื่อมโทรม ฯลฯ						
5. ท่านมีส่วนร่วมช่วยคิดจัดแบ่งหน้าที่ให้แก่สมาชิก						
6. ท่านเข้าร่วมพิจารณาต่อแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง						
7. ท่านเข้าร่วมตัดสินใจต่อแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง						
8. ท่านมีส่วนช่วยวางแผนงานในด้านจัดการทรัพยากรประมงของกลุ่ม ทำให้ง่ายเมื่อต้องมีการตัดสินใจ						
9. ท่านสนับสนุนเงินหรือสิ่งของ เพื่อใช้ในการฟื้นฟูทรัพยากรประมง						

ความคิดเห็นต่อโครงการการจัดการประมงโดยชุมชนของท่าน	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บทบาท (สภาพปัจจุบัน)			ความต้องการ		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	มาก	ปานกลาง	ไม่ต้องการ
10. ท่านช่วยสนับสนุนเมื่อกลุ่มชาววัสดุอุปกรณ์						
11. ท่านชวนสมาชิกกลุ่มมาช่วยกันวางแผนงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
12. ท่านมีส่วนร่วมในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
13. ท่านช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการประมง						
14. ท่านชักชวนชาวประมงคนอื่นให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การทำการประมงของชุมชน						
15. ท่านปฏิบัติงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชนที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่						
16. ท่านได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการและนักวิชาการประมง ในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
17. ท่านนำสัตว์น้ำที่ได้จากโครงการดังกล่าวไปบริโภคในครัวเรือน						
18. ท่านได้นำสัตว์น้ำที่ได้จากโครงการดังกล่าวไปแปรรูปแล้วนำไปจำหน่ายเป็น รายได้เสริม						
19. โครงการดังกล่าวสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยราชการกับชุมชนของท่าน						
20. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านการจัดการประมง โดยชุมชน						
21. ชุมชนของท่านได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่นมากขึ้น						

ความคิดเห็นต่อโครงการการจัดการประมงโดยชุมชนของท่าน	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	บทบาท (สภาพปัจจุบัน)			ความต้องการ		
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	มาก	ปานกลาง	ไม่ต้องการ
22. ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนสมาชิกมากขึ้น						
23. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการดังกล่าว						
24. ท่านมีโอกาสปฏิบัติงานในด้านจัดการทรัพยากรประมงของกลุ่ม						
25. ท่านมีโอกาสติดตามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชนที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม						
26. ท่านมีโอกาสประชุมเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน						
27. ท่านมีโอกาสเสนอข้อคิดเห็นต่อผลประโยชน์ที่ได้ของกิจกรรมของกลุ่ม						
28. เมื่อท่านพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน ท่านนำมาเสนอต่อสมาชิกเพื่อร่วมกันแก้ไขและปรับปรุง						
29. ท่านมีโอกาสในการนำผลการประเมินงานในด้านจัดการทรัพยากรประมงของกลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข						
30. ท่านมีโอกาสเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุง						
31. ท่านมีโอกาสในการสรุปผลการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชนของกลุ่ม						

ภาคผนวก ง

การทดสอบค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายชื่อของบทบาทในการมีส่วนร่วมของสตรีประมงพื้นบ้านในการจัดการประมงโดยชุมชน

Item	Scale Mean If	Scale Variance If	Corrected Item	Alpha If Item
No.	Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	Deleted
1	40.8468	39.2153	0.4777	0.7953
2	40.8105	40.8182	0.2718	0.8036
3	40.8105	39.6765	0.3778	0.7993
4	40.8024	41.3252	0.1794	0.8073
5	40.7782	39.9304	0.4135	0.7983
6	40.8105	39.8060	0.4129	0.7981
7	40.7581	40.6457	0.3045	0.8024
8	40.7782	39.2016	0.4472	0.7963
9	40.7298	41.6798	0.1408	0.8085
10	40.7339	40.6333	0.3028	0.8024
11	40.7782	41.7846	0.1264	0.8090
12	40.8185	40.7078	0.2750	0.8035
13	40.7540	41.2955	0.1848	0.8071
14	40.7581	41.8198	0.1166	0.8095
15	40.7258	40.4103	0.3242	0.8016
16	40.8185	39.8657	0.3490	0.8005
17	40.7984	40.8742	0.2659	0.8038
18	40.8548	40.7319	0.2855	0.8031
19	40.7419	39.3420	0.4972	0.7950
20	40.7500	40.9899	0.2408	0.8048
21	40.7661	40.9977	0.2418	0.8047
22	40.7903	40.5470	0.3086	0.8022
23	40.7782	40.9182	0.2334	0.8052
24	40.8065	39.8652	0.3839	0.7992
25	40.8508	40.0141	0.3571	0.8002

ตารางผนวกที่ ๑ (ต่อ)

Item	Scale Mean If	Scale Variance If	Corrected Item	Alpha If Item
No.	Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	Deleted
26	40.8065	40.5211	0.2997	0.8025
27	40.7863	40.4683	0.3196	0.8018
28	40.7097	39.1704	0.4354	0.7966
29	40.7379	40.9634	0.2345	0.8051
30	40.6774	40.1870	0.3533	0.8005
31	40.8669	39.9944	0.4185	0.7983

Reliability Coefficients

N of Cases = 248.0

N of Item = 31

Alpha = 0.8073

ตารางผนวกที่ ๒ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายชื่อของความต้องการของสตรีประมง
พื้นบ้านในการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชน

Item	Scale Mean If	Scale Variance If	Corrected Item	Alpha If Item
No.	Item Deleted	Item Deleted	Total Correlation	Deleted
1	41.9597	74.2413	0.6583	0.8811
2	42.1210	75.3942	0.5370	0.8835
3	42.2379	75.2994	0.5665	0.8830
4	41.9395	81.4417	-0.0310	0.8936
5	42.1411	74.3160	0.6115	0.8818
6	42.1734	75.2532	0.5561	0.8831
7	42.1089	75.2958	0.5514	0.8832
8	41.9315	75.8698	0.5580	0.8834
9	42.3508	73.9453	0.5219	0.8836

ตารางผนวกที่ ๖2 (ต่อ)

Item No.	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
10	42.3790	72.7545	0.6098	0.8813
11	42.1532	76.2760	0.2953	0.8902
12	42.1815	76.6107	0.4242	0.8858
13	42.2298	75.5947	0.5266	0.8838
14	42.2782	74.9061	0.5666	0.8828
15	42.2339	74.4147	0.5892	0.8822
16	42.1855	76.6051	0.4372	0.8855
17	42.0040	80.5627	0.0557	0.8924
18	41.9113	83.3605	-0.2369	0.8966
19	41.9435	75.2033	0.6200	0.8822
20	42.0323	78.5334	0.2508	0.8891
21	41.8750	80.8548	0.0304	0.8926
22	41.9274	81.8247	-0.0711	0.8942
23	41.9798	80.0927	0.1057	0.8915
24	42.1895	76.4862	0.4384	0.8855
25	42.2782	74.4364	0.5982	0.8821
26	42.2097	75.4619	0.5262	0.8837
27	42.1371	75.2443	0.5415	0.8834
28	41.9234	74.5812	0.6920	0.8809
29	42.1290	76.9792	0.4297	0.8857
30	42.0685	76.0398	0.5359	0.8838
31	42.1492	74.8157	0.6326	0.8818

Reliability Coefficients

N of Cases = 248.0

N of Item = 31

Alpha = 0.8890

ตารางผนวกที่ 3 ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

(n = 248)

องค์ประกอบของบทบาทการมีส่วนร่วม	มาก	ปานกลาง	น้อย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
บทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน	14 (5.6)	147 (59.3)	87 (35.1)	1.29	0.57	ปานกลาง
2. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน	7 (2.8)	152 (61.3)	89 (35.9)	1.33	0.53	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกลุ่มในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน	18 (7.3)	130 (52.4)	100 (40.3)	1.33	0.61	ปานกลาง
4. ท่านเคยเสนอปัญหาในการทำประมงต่างๆเกี่ยวกับการจัดการประมงในกลุ่ม ได้แก่ น้ำมันแพง ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย น้ำทะเลเสื่อมโทรม ฯลฯ	11 (4.4)	142 (57.3)	95 (38.3)	1.34	0.56	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมช่วยคิดจัดแบ่งหน้าที่ให้แก่สมาชิก	5 (2.0)	148 (59.7)	95 (38.3)	1.36	0.52	มาก
6. ท่านเข้าร่วมพิจารณาต่อแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	9 (3.6)	148 (59.7)	91 (36.7)	1.33	0.54	ปานกลาง
7. ท่านเข้าร่วมตัดสินใจต่อแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	4 (1.6)	145 (58.5)	99 (39.9)	1.38	0.52	มาก
8. ท่านมีส่วนช่วยวางแผนงานในด้านจัดการทรัพยากรประมงของกลุ่ม ทำให้ง่ายเมื่อต้องมีการตัดสินใจ	16 (6.5)	126 (50.8)	106 (42.7)	1.36	0.60	มาก

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(n = 248)

องค์ประกอบของบทบาทการมี	ส่วนร่วม	มาก	ปานกลาง	น้อย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
บทบาทการมีส่วนร่วมในการ							
ดำเนินการ							
9. ท่านสนับสนุนเงินหรือสิ่งของ เพื่อใช้ในการฟื้นฟูทรัพยากร		5 (2.1)	136 (54.8)	107 (43.1)	1.41	0.53	มาก
ประมง							
10. ท่านช่วยสนับสนุนเมื่อกลุ่ม ชาววิสตูลอุปกรณ์		4 (1.6)	139 (56.1)	105 (42.3)	1.41	0.52	มาก
11. ท่านชวนสมาชิกกลุ่มมา ช่วยกันวางแผนงานในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน		6 (2.4)	146 (58.9)	96 (38.7)	1.36	0.53	มาก
12. ท่านมีส่วนร่วมในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน		10 (4.0)	148 (59.7)	90 (36.3)	1.32	0.55	ปานกลาง
13. ท่านช่วยในการแก้ปัญหาที่ เกิดจากการประมง		9 (3.6)	134 (54.1)	105 (42.3)	1.39	0.56	มาก
14. ท่านชักชวนชาวประมงคน อื่นให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การ ทำการประมงของชุมชน		7 (2.8)	139 (56.1)	102 (41.1)	1.38	0.54	มาก
15. ท่านปฏิบัติงานในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชนที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มที่		6 (2.4)	133 (53.6)	109 (44.0)	1.42	0.54	มาก
16. ท่านได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานราชการหรือ นักวิชาการประมงในด้าน การจัดการประมงโดยชุมชน		19 (7.7)	130 (52.4)	99 (39.9)	1.32	0.61	ปานกลาง
บทบาทการมีส่วนร่วมในการรับ							
ผลประโยชน์							
17. ท่านนำสัตว์น้ำที่ได้จาก โครงการดังกล่าวไปบริโภคใน ครัวเรือน		6 (2.4)	151 (60.9)	91 (36.7)	1.34	0.52	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(n = 248)

องค์ประกอบของบทบาทการมี	ส่วนร่วม	มาก	ปานกลาง	น้อย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
18. ท่านได้นำสัตว์น้ำที่ได้จากโครงการดังกล่าวไปแปรรูปแล้วนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริม		9 (3.6)	159 (64.1)	80 (32.3)	1.29	0.53	ปานกลาง
19. โครงการดังกล่าวสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยราชการกับชุมชนของท่าน		5 (2.0)	139 (56.1)	104 (41.9)	1.40	0.54	มาก
20. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านการจัดการประมงโดยชุมชน		6 (2.4)	139 (56.1)	103 (41.5)	1.39	0.54	มาก
21. ชุมชนของท่านได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่นมากขึ้น		6 (2.4)	143 (57.7)	99 (39.9)	1.37	0.53	มาก
22. ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนสมาชิกมากขึ้น		7 (2.8)	147 (59.3)	94 (37.9)	1.35	0.53	ปานกลาง
23. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการดังกล่าว		11 (4.5)	136 (54.8)	101 (40.7)	1.36	0.57	มาก
บทบาทการมีส่วนร่วมในการประเมินผล							
24. ท่านมีโอกาสปฏิบัติงานในด้านจัดการทรัพยากรประมงของกลุ่ม		12 (4.8)	141 (56.9)	95 (38.3)	1.33	0.57	ปานกลาง
25. ท่านมีโอกาสติดตามปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชนที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม		15 (6.0)	146 (58.9)	87 (35.1)	1.29	0.57	ปานกลาง
26. ท่านมีโอกาสประชุมเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน		10 (4.0)	145 (58.5)	93 (37.5)	1.33	0.55	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(n = 248)

องค์ประกอบของบทบาทการมี	ส่วนร่วม	มาก	ปานกลาง	น้อย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
27. ท่านมีโอกาสเสนอข้อคิดเห็นต่อผลประโยชน์ที่ได้ของกิจกรรมของกลุ่ม		7 (2.8)	146 (58.9)	95 (38.3)	1.35	0.54	ปานกลาง
28. เมื่อท่านพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชน ท่านนำมาเสนอต่อสมาชิกเพื่อร่วมกันแก้ไขและปรับปรุง		17 (6.9)	107 (43.1)	124 (50.0)	1.43	0.62	มาก
29. ท่านมีโอกาสในการนำผลการประเมินงานในด้านการทรัพยากรประมงของกลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข		8 (3.3)	132 (53.2)	108 (43.5)	1.40	0.55	มาก
30. ท่านมีโอกาสเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุง		6 (2.4)	121 (48.8)	121 (48.8)	1.46	0.55	มาก
31. ท่านมีโอกาสในการสรุปผลการดำเนินงานในด้านการจัดการประมงโดยชุมชนของกลุ่ม		7 (2.8)	166 (66.9)	75 (30.3)	1.27	0.51	ปานกลาง
รวม					1.36	0.55	มาก

ตารางผนวกที่ 4 ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการ
 ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมง
 พื้นบ้าน

(n = 248)						
องค์ประกอบของความต้องการ ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการใน อนาคต
ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1. ท่านมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน	14 (5.6)	83 (33.5)	151 (60.9)	1.55	0.60	มาก
2. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมใน ด้านการจัดการประมงโดยชุมชน	16 (6.5)	119 (48.0)	113 (45.5)	1.39	0.61	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการ กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ ของกลุ่มในด้านการจัดการ ประมงโดยชุมชน	18 (7.3)	144 (58.0)	86 (34.7)	1.27	0.59	ปานกลาง
4. ท่านเคยเสนอปัญหาในการทำ ประมงต่างๆเกี่ยวกับการจัดการ ประมงในกลุ่มได้แก่ น้ำมันแพง ทรัพยากรสัตว์น้ำ ลดลง เครื่องมือประมงที่ผิด กฎหมาย น้ำทะเลเสื่อมโทรม ฯลฯ	4 (1.6)	98 (39.5)	146 (58.9)	1.57	0.53	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมช่วยคิดจัดแบ่ง หน้าที่ให้แก่สมาชิก	21 (8.5)	114 (46.0)	113 (45.5)	1.37	0.64	มาก
6. ท่านเข้าร่วมพิจารณาต่อแนว ทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	17 (6.9)	130 (52.4)	101 (40.7)	1.34	0.60	ปานกลาง
7. ท่านเข้าร่วมตัดสินใจต่อแนว ทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	15 (6.0)	118 (47.6)	115 (46.4)	1.40	0.60	มาก

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

	(n = 248)					
องค์ประกอบของความต้องการ ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการใน อนาคต
8. ท่านมีส่วนช่วยวางแผนงาน ในด้านจัดการทรัพยากรประมง ของกลุ่ม ทำให้ง่ายเมื่อต้องมีการ ตัดสินใจ	6 (2.4)	92 (37.1)	150 (60.5)	1.58	0.54	มาก
ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ						
9. ท่านสนับสนุนเงินหรือสิ่งของ เพื่อใช้ในการฟื้นฟูทรัพยากร ประมง	56 (22.6)	96 (38.7)	96 (38.7)	1.16	0.77	ปานกลาง
10. ท่านช่วยสนับสนุนเมื่อกลุ่ม ขาดวัสดุอุปกรณ์	60 (24.2)	95 (38.3)	93 (37.5)	1.13	0.78	ปานกลาง
11. ท่านชวนสมาชิกกลุ่มมา ช่วยกันวางแผนงานในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน	17 (6.9)	135 (54.4)	96 (38.7)	1.32	0.60	มาก
12. ท่านมีส่วนร่วมในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน	17 (6.9)	132 (53.2)	99 (39.9)	1.33	0.60	ปานกลาง
13. ท่านช่วยในการแก้ปัญหาที่ เกิดจากการประมง	19 (7.6)	140 (56.5)	89 (35.9)	1.28	0.60	ปานกลาง
14. ท่านชักชวนชาวประมงคน อื่นให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การ ทำการประมงของชุมชน	26 (10.5)	138 (55.6)	84 (33.9)	1.23	0.63	ปานกลาง
15. ท่านปฏิบัติงานในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชนที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มที่	27 (10.9)	125 (50.4)	96 (38.7)	1.28	0.65	ปานกลาง
16. ท่านได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานราชการหรือ นักวิชาการประมงในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน	15 (6.1)	137 (55.2)	96 (38.7)	1.33	0.59	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(n = 248)						
องค์ประกอบของความต้องการ ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการใน อนาคต
ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
17. ท่านนำสัตว์น้ำที่ได้จาก โครงการดังกล่าวไปบริโภคใน ครัวเรือน	7 (2.8)	108 (43.6)	133 (53.6)	1.51	0.56	มาก
18. ท่านได้นำสัตว์น้ำที่ได้จาก โครงการดังกล่าวไปแปรรูปแล้ว นำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริม	2 (0.8)	95 (38.3)	151 (60.9)	1.60	0.51	มาก
19. โครงการดังกล่าวสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วย ราชการกับชุมชนของท่าน	7 (2.8)	93 (37.5)	148 (59.7)	1.57	0.55	มาก
20. ท่านคิดว่าชุมชนของท่าน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ทางด้านการจัดการประมงโดย ชุมชน	10 (4.0)	109 (44.0)	129 (52.0)	1.48	0.58	มาก
21. ชุมชนของท่านได้รับการ ยอมรับจากชุมชนอื่นมากขึ้น	6 (2.4)	78 (31.5)	164 (66.1)	1.64	0.53	มาก
22. ท่านได้รับการยอมรับจาก เพื่อนสมาชิกมากขึ้น	4 (1.6)	95 (38.3)	149 (60.1)	1.58	0.53	มาก
23. ท่านได้รับประโยชน์จาก โครงการดังกล่าว	6 (2.5)	104 (41.9)	138 (55.6)	1.53	0.55	มาก
ความต้องการในอนาคตต่อการมีส่วนร่วมในการประเมิณผล						
24. ท่านมีโอกาสปฏิบัติงานใน ด้านจัดการทรัพยากรประมงของ กลุ่ม	17 (6.9)	134 (54.0)	97 (39.1)	1.32	0.60	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(n = 248)						
องค์ประกอบของความต้องการ ในอนาคตต่อการมีส่วนร่วม	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการใน อนาคต
25. ท่านมีโอกาสติดตามปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานใน ด้านการจัดการประมงโดยชุมชน ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม	28 (11.3)	134 (54.0)	86 (34.7)	1.23	0.64	ปานกลาง
26. ท่านมีโอกาสประชุมเสนอ ความคิดเห็นในการปรับปรุง ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม ในด้านการจัดการประมงโดย ชุมชน	20 (8.1)	133 (53.6)	95 (38.3)	1.30	0.61	ปานกลาง
27. ท่านมีโอกาสเสนอข้อคิดเห็น ต่อผลประโยชน์ที่ได้ของ กิจกรรมของกลุ่ม	18 (7.2)	119 (48.0)	111 (44.8)	1.38	0.62	มาก
28. เมื่อท่านพบปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานในด้านการ จัดการประมงโดยชุมชน ท่าน นำมาเสนอต่อสมาชิกเพื่อ ร่วมกันแก้ไขและปรับปรุง	7 (2.8)	88 (35.5)	153 (61.7)	1.59	0.55	มาก
29. ท่านมีโอกาสในการนำผล การประเมินงานในด้านการจัดการ ทรัพยากรประมงของกลุ่มมา ปรับปรุงแก้ไข	8 (3.3)	137 (55.2)	103 (41.5)	1.38	0.55	มาก
30. ท่านมีโอกาสเสนอความ คิดเห็นในการพัฒนาและ ปรับปรุง	6 (2.4)	126 (50.8)	116 (46.8)	1.44	0.54	มาก
31. ท่านมีโอกาสในการสรุปผล การดำเนินงานในด้านการจัดการ ประมงโดยชุมชนของกลุ่ม	12 (4.8)	134 (54.1)	102 (41.1)	1.36	0.57	มาก
รวม				1.40	0.59	มาก

ตารางผนวกที่ 5 ตารางค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของบทบาทและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงโดยชุมชนของสตรีประมงพื้นบ้าน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)
อายุ										
18 – 29 ปี	1.36 (0.35)	1.40 (0.25)	1.37 (0.32)	1.37 (0.34)	1.38 (0.28)	1.23 (0.46)	1.00 (0.45)	1.42 (0.33)	1.28 (0.41)	1.23 (0.34)
30 – 41 ปี	1.38 (0.25)	1.41 (0.22)	1.38 (0.24)	1.37 (0.25)	1.39 (0.20)	1.47 (0.33)	1.33 (0.41)	1.52 (0.23)	1.45 (0.27)	1.44 (0.26)
42 – 53 ปี	1.30 (0.27)	1.35 (0.21)	1.35 (0.23)	1.37 (0.21)	1.34 (0.18)	1.47 (0.35)	1.38 (0.36)	1.50 (0.21)	1.46 (0.28)	1.45 (0.26)
54 – 79 ปี	1.27 (0.26)	1.31 (0.24)	1.30 (0.26)	1.32 (0.24)	1.30 (0.20)	1.37 (0.43)	1.36 (0.45)	1.44 (0.21)	1.38 (0.34)	1.39 (0.32)

ตารางผนวกที่ ๑5 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)
ระดับการศึกษา										
ไม่ได้รับการศึกษา	1.36	1.39	1.39	1.40	1.38	1.38	1.25	1.47	1.37	1.37
และประถมศึกษา	(0.29)	(0.23)	(0.26)	(0.24)	(0.21)	(0.42)	(0.46)	(0.24)	(0.33)	(0.31)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	1.28	1.34	1.30	1.25	1.29	1.51	1.40	1.51	1.52	1.49
	(0.21)	(0.23)	(0.22)	(0.26)	(0.18)	(0.25)	(0.31)	(0.27)	(0.26)	(0.23)
สถานภาพสมรส										
โสด/ หย่าร้าง/ หม้าย	1.37	1.37	1.29	1.35	1.34	1.35	1.30	1.13	1.38	1.28
	(0.34)	(0.23)	(0.29)	(0.23)	(0.23)	(0.23)	(0.45)	(0.56)	(0.25)	(0.38)
สมรส	1.34	1.38	1.37	1.36	1.36	1.36	1.43	1.31	1.50	1.41
	(0.27)	(0.23)	(0.24)	(0.26)	(0.21)	(0.26)	(0.37)	(0.41)	(0.24)	(0.28)

ตารางผนวกที่ ๓5 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)
รายได้ต่อครัวเรือน										
50 – 200 บาท/ วัน	1.29	1.34	1.33	1.33	1.32	1.52	1.48	1.49	1.49	1.50
	(0.25)	(0.24)	(0.23)	(0.22)	(0.18)	(0.27)	(0.30)	(0.20)	(0.24)	(0.22)
201 - 350 บาท/ วัน	1.34	1.37	1.37	1.36	1.36	1.49	1.33	1.50	1.43	1.44
	(0.27)	(0.21)	(0.25)	(0.27)	(0.21)	(0.32)	(0.38)	(0.25)	(0.29)	(0.25)
350 – 500 บาท/ วัน	1.38	1.45	1.36	1.35	1.36	1.29	1.05	1.49	1.35	1.29
	(0.29)	(0.23)	(0.30)	(0.28)	(0.24)	(0.50)	(0.55)	(0.24)	(0.41)	(0.38)
501 บาท/วันขึ้นไป	1.45	1.44	1.43	1.46	1.45	1.03	0.88	1.39	1.18	1.12
	(0.33)	(0.22)	(0.26)	(0.28)	(0.24)	(0.43)	(0.34)	(0.33)	(0.38)	(0.29)

ตารางผนวกที่ ๓5 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)
หนี้สินครัวเรือน										
2000–400 บาท	1.51	1.45	1.42	1.45	1.46	0.96	0.88	1.40	1.04	1.07
	(0.36)	(0.22)	(0.24)	(0.23)	(0.23)	(0.45)	(0.38)	(0.34)	(0.36)	(0.30)
4001–700 บาท	1.29	1.36	1.33	1.32	1.32	1.55	1.51	1.52	1.52	1.53
	(0.24)	(0.22)	(0.24)	(0.23)	(0.18)	(0.25)	(0.25)	(0.20)	(0.23)	(0.19)
7001 บาทขึ้นไป	1.31	1.23	1.34	1.35	1.31	1.22	1.18	1.43	1.29	1.28
	(0.27)	(0.24)	(0.21)	(0.21)	(0.19)	(0.50)	(0.43)	(0.29)	(0.35)	(0.36)
ไม่มีหนี้สิน	1.45	1.46	1.44	1.46	1.46	1.22	0.83	1.44	1.24	1.18
	(0.30)	(0.22)	(0.30)	(0.30)	(0.25)	(0.43)	(0.38)	(0.31)	(0.36)	(0.29)

ตารางผนวกที่ ๓5 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)
การได้รับข่าวสาร										
เจ้าหน้าที่ประมง ^r										
ไม่สำคัญ	1.35	1.36	1.35	1.35	1.35	1.35	1.15	1.35	1.28	1.33
	(0.30)	(0.21)	(0.26)	(0.29)	(0.22)	(0.40)	(0.48)	(0.26)	(0.42)	(0.31)
สำคัญ	1.33	1.40	1.37	1.37	1.37	1.60	1.48	1.37	1.55	1.54
	(0.24)	(0.26)	(0.22)	(0.25)	(0.19)	(0.25)	(0.22)	(0.22)	(0.19)	(0.18)
ผู้นำชุมชน										
ไม่สำคัญ	1.40	1.44	1.43	1.43	1.42	1.35	1.20	1.51	1.36	1.36
	(0.29)	(0.21)	(0.25)	(0.24)	(0.21)	(0.47)	(0.48)	(0.24)	(0.38)	(0.34)
สำคัญ	1.29	1.33	1.31	1.30	1.31	1.46	1.35	1.47	1.45	1.43
	(0.26)	(0.24)	(0.24)	(0.25)	(0.20)	(0.30)	(0.38)	(0.25)	(0.26)	(0.25)

ตารางผนวกที่ ๑5 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)	(S.D.)
ผู้นำทางศาสนา										
ไม่สำคัญ	1.39	1.41	1.40	1.40	1.40	1.39	1.22	1.47	1.37	1.36
	(0.29)	(0.21)	(0.25)	(0.26)	(0.21)	(0.43)	(0.47)	(0.27)	(0.34)	(0.32)
สำคัญ	1.23	1.29	1.27	1.27	1.26	1.48	1.45	1.52	1.50	1.48
	(0.21)	(0.24)	(0.23)	(0.24)	(0.18)	(0.25)	(0.28)	(0.19)	(0.25)	(0.20)
ผู้รับซื้อสัตว์น้ำ										
ไม่สำคัญ	1.33	1.37	1.35	1.35	1.35	1.39	1.27	1.43	1.42	1.38
	(0.26)	(0.23)	(0.26)	(0.26)	(0.21)	(0.37)	(0.43)	(0.25)	(0.28)	(0.28)
สำคัญ	1.34	1.38	1.37	1.37	1.37	1.43	1.30	1.52	1.41	1.42
	(0.29)	(0.23)	(0.24)	(0.26)	(0.21)	(0.39)	(0.43)	(0.24)	(0.35)	(0.30)

ตารางผนวกที่ ๕ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม					ตัวแปรตาม				
	บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง					ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง				
	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม	ตัดสินใจ	ดำเนินการ	รับผลประโยชน์	ประเมินผล	รวม
	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)	$\bar{X}$ (S.D.)
เพื่อนบ้าน/ ญาติ										
ไม่สำคัญ	1.31 (0.22)	1.34 (0.24)	1.35 (0.22)	1.34 (0.23)	1.34 (0.18)	1.53 (0.24)	1.48 (0.24)	1.51 (0.21)	1.51 (0.21)	1.51 0.18
สำคัญ	1.36 (0.31)	1.40 (0.22)	1.36 (0.27)	1.38 (0.28)	1.38 (0.23)	1.32 (0.45)	1.14 (0.49)	1.46 (0.27)	1.33 (0.37)	1.31 0.33
รวม	1.34 (0.28)	1.38 (0.23)	1.36 (0.25)	1.36 (0.26)	1.36 (0.21)	1.41 (0.38)	1.29 (0.43)	1.49 (0.25)	1.41 (0.32)	1.40 0.29

หมายเหตุ r = ตัวแปรอ้างอิง

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	อัสนี หวังพิทยา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	12 มกราคม 2524
สถานที่เกิด	ปัตตานี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี จบจากภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนการศึกษานูตริดาของผู้ที่ทำประโยชน์แก่สังคม ประจำปี 2547 ทุนอุดหนุนค้นคว้าและวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปี 2550